Africa

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

στο

ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ

με τίτλο

«ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΙΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΛΟΙΠΕΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ, ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ, ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ»

Ι. ΓΕΝΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

Το παρόν νομοσχέδιο εισάγει ένα σύνολο θεσμικών παρεμβάσεων στον τομέα της εργασίας και της κοινωνικής προστασίας, που στόχο έχουν να ενισχύσουν και επεκτείνουν τα δικαιώματα των εργαζομένων, να βελτιώσουν ουσιωδώς κρίσιμες πτυχές της καθημερινότητας τους, αλλά και να διευκολύνουν τη συμμετοχή των ατόμων με αναπηρία στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή της χώρας.

Το παρόν σχέδιο νόμου αποτελείται από πέντε μέρη. Το πρώτο μέρος (Μέρος Α΄) συγκροτείται από ένα σύνολο διατάξεων που έχουν στόχο την επιτάχυνση της ασφαλιστικής μεταρρύθμισης, η οποία επήλθε με το ν. 4387/2016 (Α΄ 85). Με το νόμο αυτό υλοποιείται η πλήρης αναμόρφωση του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης, στο πλαίσιο ενός Ενιαίου Συστήματος Κοινωνικής Ασφάλισης, του οποίου οι γενικές αρχές είναι η εξασφάλιση αξιοπρεπούς διαβίωσης και κοινωνικής προστασίας με όρους ισότητας, κοινωνικής δικαιοσύνης, αναδιανομής και αλληλεγγύης των γενεών. Με τη θέσπιση ενιαίων κανόνων και αρχών για όλους τους ασφαλισμένους, απώτερος σκοπός είναι η κατάργηση της εκτεταμένης πολυνομίας, η οποία είχε ως επακόλουθο τη δημιουργία έντονων κοινωνικών ανισοτήτων. Η ασφαλιστική αυτή μεταρρύθμιση καθιερώνει πλήρη ισονομία, μέσω της ουσιαστικής ενοποίησης του προϋπάρχοντος

συστήματος κοινωνικής ασφάλισης με θέσπιση ενιαίων κανόνων για παλαιούς και νέους ασφαλισμένους.

Με τις προτεινόμενες διατάξεις που περιλαμβάνονται στο παρόν σχέδιο νόμου θεσμοθετούνται οι απαραίτητες ρυθμίσεις για την πλήρη εφαρμογή των διατάξεων της ασφαλιστικής μεταρρύθμισης, διευθετούνται διοικητικής φύσεως ζητήματα των φορέων κοινωνικής ασφάλισης και επιλύονται χρόνια προβλήματα που δυσχεραίνουν την καθημερινότητα των ασφαλισμένων. Προς τον τελευταίο σκοπό προβλέπεται λ.χ. η άτοκη επιστροφή των αχρεωστήτως καταβληθεισών εισφορών προς τους δικαιούχους, αφού προηγηθεί συμψηφισμός με πάσης φύσεως οφειλές του κάθε δικαιούχου προς τους φορείς κοινωνικής ασφάλισης. Έτσι επιλύεται με ενιαίο τρόπο ένα διαρκές πρόβλημα στις περιπτώσεις επιστροφής εισφορών, οι οποίες τελικά δεν οφείλονταν από τους ασφαλισμένους. Περαιτέρω, με ειδική διάταξη που περιλαμβάνεται στο εν λόγω μέρος του νομοσχεδίου προβλέπεται η αποσύνδεση της υποχρέωσης υπαγωγής στην ασφάλιση του Ε.Φ.Κ.Α. από την ιδιότητα του εγγεγραμμένου στο Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος (Τ.Ε.Ε.) ή του εγγεγραμμένου στον οικείο δικηγορικό σύλλογο. Παύει, έτσι, η άδικη μεταχείριση που ισχύει ως σήμερα σε βάρος συγκεκριμένων κατηγοριών επαγγελματιών, οι οποίοι είχαν υποχρέωση καταβολής εισφορών ανεξάρτητα από την πραγματική άσκηση επαγγελματικής δραστηριότητας και η υποχρέωση αυτή συνδέεται πλέον με την άσκηση δραστηριότητας, όπως ισχύει για τις υπόλοιπες κατηγορίες ασφαλισμένων. Επιπροσθέτως, με επιμέρους ρυθμίσεις που περιλαμβάνονται στο πρώτο μέρος του νομοσχεδίου ενθαρρύνεται η διαδικασία κοινωνικής και εργασιακής επανένταξης των πασχόντων από ψυχικά νοσήματα. Προς το σκοπό αυτό, εισάγονται διατάξεις για τη μη αναστολή ή περικοπή της αναπηρικής τους σύνταξης σε περίπτωση ανάληψης εργασίας, εφόσον αυτή ενδείκνυται για λόγους ψυχοκοινωνικής αποκατάστασης και κοινωνικής επανένταξης.

Το δεύτερο μέρος (Μέρος Β΄) του παρόντος σχεδίου νόμου περιλαμβάνει ένα πλέγμα διατάξεων που αποσκοπούν στην ενίσχυση της προστασίας των εργαζομένων. Μολονότι βεβαίως η βελτίωση της εργατικής νομοθεσίας επιτυγχάνεται πρωτίστως στο επίπεδο της απονομής ουσιαστικών δικαιωμάτων, είναι γνωστό ότι μόνη η τυπική

αναννώριση των δικαιωμάτων δεν εγγυάται και την πραγματική απόλαυσή τους από τους δικαιούχους. Καθοριστική παράμετρο σε αυτή την κατεύθυνση αποτελεί η ενίσχυση των συνοδευτικών θεσμικών εργαλείων που ενθαρρύνουν την συμμόρφωση με το νομικό πλαίσιο. Ακόμα και όταν το δίκαιο αναγνωρίζει δικαιώματα ή επιβάλλει υποχρεώσεις σε επαρκές επίπεδο, η απουσία αποτελεσματικών μηχανισμών ελέγχου της συμμόρφωσης και επιβολής κυρώσεων στους παραβάτες απειλεί να ματαιώσει την πρακτική εφαρμογή των υφιστάμενων κανόνων, ενθαρρύνοντας τις παραβάσεις. Παράμετροι όπως η διάρκεια και το κόστος της δίκης, η στελέχωση και οι αρμοδιότητες των ελεγκτικών υπηρεσιών, η ευχέρεια πρόσβασης σε αποδεικτικά μέσα κλπ., επηρεάζουν καθοριστικά την τήρηση του ισχύοντος νομικού πλαισίου. Η ενίσχυση των ελεγκτικών και δικαιοδοτικών μηχανισμών αποκτά επείγοντα χαρακτήρα ιδίως σε πεδία όπως η εργατική νομοθεσία, όπου αφενός η οικονομική και αποδεικτική δυσκολία των εργαζομένων να υποστηρίξουν έναν μακρόχρονο και δαπανηρό δικαστικό αγώνα και αφετέρου η πρακτική δυσκολία ελέγχου των παραβάσεων και επιβολής κυρώσεων εκ μέρους των αρμοδίων κρατικών αρχών ενδέχεται να ματαιώσουν τον ίδιο τον προστατευτικό σκοπό του νομικού πλαισίου. Μάλιστα, ιδίως στο πεδίο αυτό, η βελτίωση της συμμόρφωσης των εργοδοτών με τις υποχρεώσεις τους που απορρέουν από την εργατική και την κοινωνικοασφαλιστική νομοθεσία δεν διασφαλίζει απλώς τα δικαιώματα των εργαζομένων, αλλά επιπροσθέτως συμβάλλει θετικά στα δημόσια έσοδα και εξαλείφει το αθέμιτο πλεονέκτημα που αποκτούν οι παραβάτες έναντι των νομοταγών ανταγωνιστών τους.

Το παρόν σχέδιο νόμου παρεμβαίνει και στα δύο αυτά επίπεδα βελτίωσης της προστασίας των εργαζομένων. Καταρχάς, στο επίπεδο των ουσιαστικών δικαιωμάτων, οι διατάξεις που περιλαμβάνει το παρόν σχέδιο νόμου λειτουργούν προστατευτικά για τους εργαζόμενους σε δύο κυρίως κατευθύνσεις: Αφενός, επεκτείνουν το πεδίο εφαρμογής υφιστάμενων εργατικών δικαιωμάτων, προκειμένου να καλύψουν πρόσθετους τρόπους οργάνωσης του οικογενειακού βίου (όπως π.χ. στις περιπτώσεις απόκτησης τέκνου μέσω παρένθετης μητρότητας ή υιοθεσίας). Αφετέρου, αντιμετωπίζουν με πιο αποτελεσματικό τρόπο καταστάσεις που παραδοσιακά το δίκαιό

μας εκλάμβανε ως εντελώς εξαιρετικές, αλλά κατά την διάρκεια της οικονομικής κρίσης έπληξαν τους εργαζομένους με ιδιαίτερη σφοδρότητα και συχνότητα, όπως λ.χ. η οφειλή δεδουλευμένων μισθών και η συνακόλουθη ολοένα και συχνότερη άσκηση εκ μέρους των εργαζομένων δικαιωμάτων όπως αυτά που απορρέουν από τη μονομερή βλαπτική μεταβολή των όρων εργασίας (άρθρο 7 του ν. 2112/1920).

Σε ένα δεύτερο επίπεδο, το παρόν σχέδιο νόμου ενισχύει σημαντικά την αποτελεσματικότητα των εργαλείων ελέγχου και επιβολής της εργατικής νομοθεσίας τόσο από τα δικαστήρια όσο και από την διοίκηση. Βασικός σκοπός των θεσμικών παρεμβάσεων που περιλαμβάνονται στο δεύτερο μέρος του νομοσχεδίου είναι η αντιμετώπιση της παραβατικότητας στους χώρους εργασίας. Η αδήλωτη, υποδηλωμένη και ανασφάλιστη εργασία παραβιάζει βασικά δικαιώματα των εργαζομένων, συνιστά επιβραδυντικό και στρεβλωτικό παράγοντα της οικονομίας, νοθεύει τον υγιή ανταγωνισμό μεταξύ των επιχειρήσεων, μειώνει τα δημόσια έσοδα και αποδυναμώνει το ασφαλιστικό σύστημα, υπονομεύοντας την ικανότητά του να ανταποκριθεί στην κοινωνική του αποστολή. Υπηρετώντας την κεντρική πολιτική προτεραιότητα για την καταπολέμηση της παραβατικότητας στους χώρους δουλειάς, με τις προτεινόμενες διατάξεις ισχυροποιείται το υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο ώστε να θωρακιστεί κατά το δυνατό η τήρηση της εργατικής νομοθεσίας, αλλά και να διευκολυνθεί το έργο των ελεγκτικών μηχανισμών. Παρομοίως, αξιοποιείται πλέον με αυξημένη βαρύτητα ως κύρωση για σοβαρές παραβάσεις της εργατικής νομοθεσίας ο αποκλεισμός του παραβάτη εργοδότη από δημόσιες συμβάσεις και διαγωνισμούς. Ο αποκλεισμός των ασυνεπών εργοδοτών από το δημόσιο χρήμα αποτελεί ένα εξαιρετικά αποτελεσματικό κίνητρο συμμόρφωσής των επιχειρήσεων με την εργατική νομοθεσία. Επίσης ενισχύεται σημαντικά ο πρωτεύων ελεγκτικός και κυρωτικός ρόλος του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας (Σ.ΕΠ.Ε) τόσο με απλούστευση των διαδικασιών ελέγχου των παραβάσεων και επιβολής κυρώσεων όσο και με την επαύξηση των στοιχείων που οφείλουν να αναρτούν οι εργοδότες ή να επιδεικνύουν οι ελεγχόμενοι.

Στην ίδια κατεύθυνση, της ενίσχυσης της αποτελεσματικότητας εφαρμογής της εργατικής νομοθεσίας, επιταχύνεται σημαντικά η εκδίκαση των κρισιμότερων

περιπτώσεων εργατικών διαφορών: των δικών για οφειλόμενους μισθούς και των δικών σχετικά με το κύρος της απόλυσης. Έτσι, με την προσαρμογή του θεσμού της διαταγής πληρωμής στις ιδιαιτερότητες των μισθολογικών αξιώσεων, ο εργαζόμενος θα μπορεί πλέον πολύ ευκολότερα και συχνότερα να αποκτά εκτελεστό τίτλο κατά του εργοδότη του για οφειλόμενους μισθούς μέσα σε λίγες μόλις εργάσιμες ημέρες. Αντιστοίχως, η ταχεία εκδίκαση των αγωγών για άκυρη απόλυση θα προσφέρει αφενός αποτελεσματική δικαστική προστασία για τον εργαζόμενο και ταχεία εκκαθάριση της νομικής αβεβαιότητας για τον εργοδότη. Τέλος, σε επίπεδο συλλογικού εργατικού δικαίου, ενισχύεται το πλαίσιο ενημέρωσης και διαβούλευσης μεταξύ εργοδοτών και εκπροσώπων των εργαζομένων.

Στο τρίτο μέρος (Μέρος Γ΄) του παρόντος νομοσχεδίου περιλαμβάνονται πρόσθετες ρυθμίσεις αρμοδιότητας του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, οι οποίες συντείνουν στην κατεύθυνση της ενίσχυσης των δικαιωμάτων των εργαζομένων και βελτίωσης της προστασίας τους, ιδίως εφόσον προσεγγισθούν υπό το φως των διατάξεων που προηγούνται. Περιλαμβάνονται έτσι διατάξεις που επιδιώκουν να εκσυγχρονίσουν υφιστάμενες ρυθμίσεις ή να άρουν εμπόδια που δυσχεραίνουν την πρακτική άσκηση κύριων δικαιωμάτων των εργαζομένων. Προβλέπεται λ.χ. ότι ο άνεργος, ο οποίος έχει θεωρήσει τη μονομερή βλαπτική μεταβολή των όρων εργασίας του ως καταγγελία της σχέσης εργασίας από τον εργοδότη και έλυσε τη σύμβαση, λαμβάνει επίδομα ανεργίας, ενώ μέχρι σήμερα μπορούσε να το λάβει μόνο εφόσον προσκόμιζε τη δικαστική απόφαση που του επιδίκαζε την αποζημίωση απόλυσης. Αίρεται έτσι ένα σημαντικό εμπόδιο για την άσκηση εκ μέρους των εργαζομένων των δικαιωμάτων που απορρέουν από τη μονομερή βλαπτική μεταβολή των όρων εργασίας. Επιπροσθέτως, καθίστανται ευνοϊκότερες οι προϋποθέσεις χορήγησης στους αυτοτελώς και ανεξάρτητα απασχολούμενους οικονομικού βοηθήματος, παρεμφερούς σκοπού με την επιδότηση ανεργίας, ενώ επεκτείνεται ο σκοπός της καταβολής της ήδη προβλεπόμενης εισφοράς στους εν λόγω ασφαλισμένους, ώστε να παρέχει επιπλέον τη δυνατότητα εκπόνησης στοχευμένων προγραμμάτων ενίσχυσης της απασχόλησής τους.

Με το τέταρτο μέρος (Μέρος Δ΄) του παρόντος νομοσχεδίου εισάγονται μια σειρά μεταρρυθμίσεων που αποσκοπούν στην προώθηση της ισότιμης μεταχείρισης των Ατόμων με Αναπηρίες, της πλήρους απόλαυσης θεμελιωδών δικαιωμάτων εκ μέρους τους αλλά και της διευκόλυνσης της ζωής και της καθημερινότητας τους. Παράλληλα μέσω των προτεινόμενων ρυθμίσεων προωθείται η αντιμετώπιση των ατόμων αυτών όχι ως άτομα με ανάγκες αλλά ως άτομα με δυνατότητες, τις οποίες το κράτος οφείλει να αναγνωρίσει, ώστε να τους επιτρέψει να αποκτήσουν πρόσβαση σε κάθε πτυχή της κοινωνικής και οικονομικής ζωής.

Από τον ορισμό που ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας υιοθετεί για την αναπηρία προκύπτει ότι πέραν του στοιχείου της εγγενούς διαφορετικότητας που καθορίζεται στη βάση μιας ιατρικής διάγνωσης, ο ρόλος του περιβάλλοντος, ως επιβαρυντικού παράγοντα μέσω των εμποδίων του ή ως επιβοηθητικού παράγοντα λόγω των βοηθημάτων που παρέχει, διαδραματίζει κρίσιμο ρόλο στο βαθμό της δυσκολίας που η αναπηρία δημιουργεί στο άτομο. Την ίδια επιρροή ασκούν και οι κοινωνικές αντιλήψεις, με επίδραση είτε ανασταλτική είτε προωθητική στην κοινωνική ενσωμάτωση των ατόμων αυτών.

Στην Ελλάδα ζουν πάνω από ένα εκατομμύριο άτομα με αναπηρία. Η μη «ορατότητά» τους από το κοινωνικό σύνολο αποτελεί συνέπεια της κοινωνικής κατασκευής της αναπηρίας, συνέπεια της ελλιπούς προσβασιμότητάς τους στο φυσικό και δομημένο περιβάλλον, συνέπεια των εγκαθιδρυμένων στερεοτύπων και νοοτροπιών. Αποτελεί συνέπεια του τρόπου που το ίδιο το πρόσωπο με αναπηρία βλέπει τον εαυτό του ετεροπροσδιοριζόμενο μέσα από το πρίσμα της κοινωνίας στην οποία ανήκει και ζει.

Καθώς η Διεθνής Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες διαγιγνώσκει τον κίνδυνο περιθωριοποίησης και απομόνωσης των ατόμων αυτών, καλεί τα κράτη να τον αποσοβήσουν εφαρμόζοντας το κανονιστικό περιεχόμενό της προς το σκοπό της ενεργότερης και εναργέστερης συμμετοχής του ατόμου στην κοινωνικοοικονομική ζωή. Σ΄ αυτό το πλαίσιο, το μέρος Δ΄ του παρόντος νομοσχεδίου στοχεύει στην εξειδίκευση, αποσαφήνιση και υποβοήθηση της εφαρμογής των διατάξεων της Σύμβασης και στην αντιστροφή της παγιωμένης αντιμετώπισης των

ατόμων με αναπηρίες ως ατόμων υψηλής ευαλωτότητας με διαρκώς συρρικνούμενο Επιπλέον οι προτεινόμενες ρυθμίσεις αποσκοπούν στην βαθμό συμμετοχής. κατάρριψη αναχρονιστικών στερεοτύπων που αντιλαμβάνονται ως ολοκληρωμένο άνθρωπο μόνο τον (κυριολεκτικά και μεταφορικά) «όρθιο» άνθρωπο, που θέτουν κάθε μορφής αναπηρία εκτός του φάσματος της κανονικότητας, που καθιστούν άνευ ετέρου περιθωριακά τα ζητήματα του αναπηρικού κινήματος και που καταφάσκουν σοβαρούς αποκλεισμούς των ατόμων με αναπηρία σε όλο το φάσμα των δικαιωμάτων τους. Οι διατάξεις του παρόντος νομοσχεδίου αποσκοπούν στο να αποτελέσουν όπλο στη μάχη κατά του θεσμικού ρατσισμού, υπό τn σκιά του οποίου δημιουργούνται και παγιώνονται σοβαρές διακρίσεις στις δομές της κοινωνίας, καθώς ο περιορισμός των δικαιωμάτων και των επιλογών συγκεκριμένων ευάλωτων ομάδων που παρεκκλίνουν με οποιονδήποτε τρόπο από τα κυρίαρχα κανονιστικά πρότυπα (εν προκειμένω αυτά της σωματικής, αισθητηριακής, ψυχικής αρτιμέλειας) τείνει να κατοχυρώνεται θεσμικά μέσα από πρακτικές, διαδικασίες και κανονιστικά μέτρα, τα οποία θεσμοποιούνται και γίνονται ανεκτά τόσο από τη διοίκηση όσο και από την κοινωνία. Στην κατεύθυνση της πραγμάτωσης ουσιαστικής ισονομίας, οι ρυθμίσεις του τετάρτου μέρους του παρόντος νομοσχεδίου ενσωματώνουν νομοθετικές επιλογές προς το σκοπό της ανεμπόδιστης συμμετοχής των ατόμων με αναπηρίες σε όλες τις πτυχές της ζωής και της συνολικής θωράκισης των δικαιωμάτων τους.

Με το πέμπτο μέρος (Μέρος Ε΄) του παρόντος νομοσχεδίου ρυθμίζεται η οργάνωση και λειτουργία του Συνδέσμου Κοινωνικών Λειτουργών Ελλάδος ως νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου.

Οι παρεμβάσεις της κοινωνικής εργασίας καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα δράσεων που αφορούν το κοινωνικό σύνολο και εκτείνονται από την ατομική συμβουλευτική έως την αξιολόγηση και το σχεδιασμό προγραμμάτων κοινωνικής φροντίδας και τη διαμόρφωση εθνικής κοινωνικής πολιτικής, με στόχο την κοινωνική ένταξη των περισσότερο ευάλωτων στρωμάτων.

Οι συνέπειες της οικονομικής κρίσης στην Ελλάδα έπληξαν σε μεγάλο βαθμό όχι μόνο τα παραδοσιακά ασθενέστερα και πιο ευάλωτα στρώματα της κοινωνίας μας αλλά και

νέες ομάδες του πληθυσμού που εξωθούνται στα όρια της επιβίωσης, δοκιμάζοντας τα όρια της κοινωνικής συνοχής. Ως αποτέλεσμα, ολοένα ευρύτερες ευπαθείς κοινωνικές ομάδες, απευθύνονται στον κοινωνικό λειτουργό προσβλέποντας σε υποστήριξη και βοήθεια. Ο πολύπλευρος χαρακτήρας των θεματικών παρέμβασης των κοινωνικών λειτουργών και η πολυεπίπεδη επαγγελματική τους δραστηριοποίηση, όπως και η σημασία του λειτουργήματός τους για το κοινωνικό σύνολο, καθιστούν αναγκαία και επιβεβλημένη την οργάνωση και λειτουργία ως νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου του Συνδέσμου Κοινωνικών Λειτουργών Ελλάδος. Το επάγγελμα του κοινωνικού λειτουργού είναι αναγνωρισμένο, με σαφείς υποχρεώσεις και δικαιώματα (ν.δ. 4018/59, π.δ. 50/1989, π.δ. 23/92). Οι κοινωνικοί λειτουργοί (π.δ. 50/1989) προσφέρουν τις υπηρεσίες τους σε ένα πλήθος τομέων της κοινωνικής προστασίας: κοινωνική πρόνοια, υγεία, ψυχική υγεία, κοινωνική ασφάλιση, εκπαίδευση. Σήμερα στην Ελλάδα, οι εν ενεργεία κοινωνικοί λειτουργοί υπολογίζονται στους 10.000.

Με τις ρυθμίσεις που περιλαμβάνονται στο πέμπτο μέρος του νομοσχεδίου καθίσταται υποχρεωτική η εγγραφή στο ν.π.δ.δ. όλων των επαγγελματιών του κλάδου. Εξασφαλίζεται, έτσι, ένα αξιόπιστο πλαίσιο καταγραφής όλων των επαγγελματιών κοινωνικών λειτουργών καθώς και η τήρηση των όρων απόκτησης της άδειας άσκησης επαγγέλματος, ενώ κατοχυρώνεται η τήρηση του κώδικα δεοντολογίας του λειτουργήματος. Παράλληλα, αναδεικνύεται ένας θεσμικός συνομιλητής στην διαμόρφωση στρατηγικής κοινωνικής πολιτικής. Η οργάνωση και λειτουργία του Συνδέσμου Κοινωνικών Λειτουργών Ελλάδος ως ν.π.δ.δ. αναμένεται να δώσει ώθηση στην εφαρμογή προγραμμάτων κοινωνικής πολιτικής που θα βασίζονται όχι μόνο σε επιστημονική γνώση αλλά, κυρίως, στη γνώση του πεδίου και των κάθε φορά ιδιαιτεροτήτων, από ένα σώμα λειτουργών πιστοποιημένων, ελεγχόμενων και αξιόπιστων στις σχέσεις τους με την πολιτεία.

ΙΙ. ΕΠΙ ΤΩΝ ΑΡΘΡΩΝ

ΜΕΡΟΣ Α'

ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΙΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΟΥ, ΕΦΑΡΜΟΣΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΤΟΥ Ν. 4387/2016 ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΙΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΟΥ

Άρθρο 1

Τροποποίηση διατάξεων του ν. 4387/2016

Με τις προτεινόμενες διατάξεις της παρ. 1 και για λόγους ίσης μεταχείρισης των υπηρετούντων στο Δημόσιο, προβλέπεται ότι από 01.01.2017 τα ισχύοντα για τους υπαλλήλους, λειτουργούς του Δημοσίου και τους στρατιωτικούς, ως προς τον υπολογισμό των ασφαλιστικών εισφορών και τα ποσοστά αυτών με βάση τις διατάξεις του άρθρου 5 του ν. 4387/2016, λαμβανομένων υπόψη και των μεταβατικών διατάξεων της περ. γ' της παρ. 2 του άρθρου 5 του ν. 4387/2016, έχουν εφαρμογή και για τους μετακλητούς υπαλλήλους με σχέση εργασίας δημοσίου δικαίου.

Με τις διατάξεις της παρ. 2 προβλέπεται ότι όσοι θεμελιώνουν δικαίωμα σύνταξης σύμφωνα με τη συνταξιοδοτική νομοθεσία του Δημοσίου, με τη συμπλήρωση χρόνου ασφάλισης μικρότερου των 15 ετών δικαιούνται μειωμένη εθνική σύνταξη, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 6 του άρθρου 7 του ν. 4387/2016, το ποσό της οποίας είναι αυτό που αντιστοιχεί στα 15 έτη ασφάλισης, ήτοι 345,60€.

Με τις διατάξεις της παρ. 3, για λόγους ίσης μεταχείρισης, προβλέπεται ότι για τον προσδιορισμό των συντάξιμων αποδοχών των υπαλλήλων – λειτουργών του Δημοσίου ή στρατιωτικών που δεν έχουν χρόνο ασφάλισης έως πέντε έτη για το χρονικό διάστημα από 01.01.2002 μέχρι την ημερομηνία αποχώρησής τους από την υπηρεσία, αναζητείται οποιοσδήποτε χρόνος ασφάλισης (πραγματικός, πλασματικός ή οποιοσδήποτε άλλος χρόνος μπορεί να υπολογισθεί ως συντάξιμος) που έχει πραγματοποιηθεί πριν την 01.01.2002 και μέχρι τη συμπλήρωση πέντε ετών ασφάλισης συνολικά, με συνυπολογισμό και του χρόνου ασφάλισης που έχει πραγματοποιηθεί από 01.01.2002 και μετά. Στις περιπτώσεις που η έναρξη καταβολής της σύνταξης αρχίζει 01.01.2021 και μετά, αναζητείται οποιοσδήποτε χρόνος ασφάλισης (πραγματικός, πλασματικός, χρόνος προαιρετικής ή άλλος που λογίζεται ως συντάξιμος), και κατά το πριν την 1.1.2002 χρονικό διάστημα και μέχρι τη συμπλήρωση συνολικά δέκα ετών ασφάλισης.

Με τις διατάξεις της παρ. 4 προβλέπεται ότι το ακαθάριστο ποσό της ανταποδοτικής σύνταξης, δεν μπορεί να υπερβαίνει το ακαθάριστο ποσό των συντάξιμων αποδοχών με βάση τις οποίες υπολογίζεται η σύνταξη (παρ. 2 και 3 του άρθρου 8 του ν. 4387/2016).

Άρθρο 2

Τροποποίηση διατάξεων του π.δ. 169/2007

Επειδή ο χρόνος αδείας άνευ αποδοχών ενός μηνός θεωρείται, σύμφωνα με τις διατάξεις του Υπαλληλικού Κώδικα, ως χρόνος πραγματικής υπηρεσίας, με τις προτεινόμενες διατάξεις της παρ. 1 παρέχεται η δυνατότητα αναγνώρισής του και ως συντάξιμου, με την καταβολή από τον ενδιαφερόμενο των ανάλογων ασφαλιστικών εισφορών.

Με τις προτεινόμενες διατάξεις της παρ. 2 προβλέπεται ότι σε περίπτωση καταβολής μειωμένης σύνταξης λόγω αποχώρησης του υπαλλήλου πριν τη συμπλήρωση του

προβλεπόμενου ορίου ηλικίας, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 7 του ν. 4387/2016, το συνολικό ποσοστό της μείωσης δεν μπορεί να υπερβαίνει το 30%.

Με τις προτεινόμενες διατάξεις της παρ. 3 προβλέπεται αναστολή καταβολής της σύνταξης μόνο στις περιπτώσεις που ο δικαιούχος καταδικασθεί σε ποινή φυλάκισης τουλάχιστον ενός έτους για αδικήματα που στρέφονται κατά του Δημοσίου ή Ν.Π.Δ.Δ. και για όσο χρόνο διαρκεί η ποινή.

Ως προς την παρ. 4 της προτεινόμενης διάταξης, σύμφωνα με τη διάταξη της περ.ι' της παρ. 2 του άρθρου 9 του π.δ.169/2007, όπως ισχύει μέχρι σήμερα, το επίδομα θέσης ευθύνης λαμβάνεται υπόψη στις συντάξιμες αποδοχές με την προϋπόθεση να έχει συμπληρωθεί διετία άσκησης των σχετικών καθηκόντων. Η προϋπόθεση αυτή έρχεται σε αντίθεση με τη βασική αρχή της ανταποδοτικότητας που διέπει το ν.4387/2016, σύμφωνα με την οποία, ως προς το τμήμα της ανταποδοτικής σύνταξης, λαμβάνονται υπόψη ως συντάξιμες αποδοχές του υπαλλήλου το σύνολο των αποδοχών του οι οποίες υπόκεινται σε εισφορές. Με τη διάταξη της παρ. 4 προβλέπεται ότι το επίδομα θέσης ευθύνης περιλαμβάνεται στις συντάξιμες αποδοχές όσων το λαμβάνουν, ανεξάρτητα από το χρόνο άσκησης καθηκόντων προϊσταμένου οργανικής μονάδας και του τρόπου επιλογής τους για τις θέσεις αυτές (επιλογή μετά από απόφαση του αρμόδιου διοικητικού οργάνου, ανάθεση άσκησης καθηκόντων, άσκηση των καθηκόντων κατ' αναπλήρωση κ.λ.π.), για όσο διάστημα έχουν καταβληθεί εισφορές. Με αυτό τον τρόπο ρυθμίζεται με συνέπεια το ζήτημα των συντάξιμων αποδοχών σύμφωνα με τους νέους, ενιαίους κανόνες συνταξιοδότησης του ν.4387/2016.

Άρθρο 3

Προσδιορισμός Συντάξιμων Αποδοχών αμειβόμενων σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4472/2017

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού προβλέπονται οι συντάξιμες αποδοχές των υπαλλήλων που υπηρετούν στο Δημόσιο ή σε Ν.Π.Δ.Δ. καθώς και των στρατιωτικών, που αμείβονται με βάση τις διατάξεις του ν. 4472/2017. Ειδικότερα προβλέπεται ότι,

λαμβάνονται υπόψη οι μηνιαίες τακτικές αποδοχές τους, όπως αυτές προσδιορίζονται στην παρ. 10 του άρθρου 153 του ν. 4472/2017, με εξαίρεση την προσωπική διαφορά του άρθρου 155. Επί των αποδοχών αυτών υπολογίζονται οι ασφαλιστικές εισφορές (ασφαλισμένου και εργοδότη).

Άρθρο 4

Άσκηση του δικαιώματος στη σύνταξη

Με τις προτεινόμενες διατάξεις της παρ. 1 προβλέπεται ότι το δικαίωμα στη σύνταξη είναι απαράγραπτο και τα οικονομικά αποτελέσματα άσκησής του ανατρέχουν στην ημερομηνία υποβολής της αίτησης. Η διάταξη αυτή θεσπίζεται σε συμμόρφωση με πάγια νομολογία ήδη από το 2008, όπως προκύπτει και από τη σχετική γνωμοδότηση της $4^{n\varsigma}$ Ειδικής Συνεδρίασης της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου (12-7-2017) για τη διάταξη αυτή.

Με τις διατάξεις της παρ. 2 προβλέπεται ότι οι ρυθμίσεις των ανωτέρω παραγράφων έχουν εφαρμογή για τα πρόσωπα της περίπτωσης γ` της παρ. 1 του άρθρου 6 του ν. 4387/2016.

Άρθρο 5

Καταργούμενες διατάξεις

Με τις διατάξεις της παρ. 1 καταργούνται οι διατάξεις που προέβλεπαν την απώλεια του δικαιώματος σύνταξης στην περίπτωση αμετάκλητης καταδίκης του δικαιούχου για την τέλεση των αδικημάτων της περ. β' του άρθρου 62, καθώς και οι διατάξεις που προέβλεπαν τη μεταβίβαση της σύνταξης στη σύζυγο και τα τέκνα του καταδικασθέντος δικαιούχου για ένα από τα αδικήματα της περ. β' του άρθρου 62.

Με τις διατάξεις της παρ. 2 καταργούνται οι διατάξεις που είχαν επανεισαχθεί στη συνταξιοδοτική νομοθεσία του Δημοσίου με το άρθρο 3 του ν. 3075/2002 και οι οποίες επανέφεραν προθεσμίες, εντός των οποίων μπορούσε ο υπάλληλος ή ο συνταξιούχος

του Δημοσίου να ασκήσει με αίτησή του προς το Γ.Λ.Κ. τα προβλεπόμενα συνταξιοδοτικά δικαιώματα (κανονισμός σύνταξης, αναγνώριση συντάξιμου χρόνου κ.λ.π.).

Σημειώνεται ότι ο Συνήγορος του Πολίτη κατ' επανάληψη είχε ζητήσει την κατάργηση των διατάξεων του π.δ. 169/2007 που έθεταν προθεσμίες για την άσκηση των ανωτέρω συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων.

Ειδικότερα, οι παρ.1, 2 και 3 του άρθρου 3 του ν.3075/2002 (Α΄ 297) προβλέπουν ότι η αναγνώριση χρόνου πραγματικής υπηρεσίας που προβλέπονται στο πρώτο εδάφιο της παρ. 6 του άρθρου 36 του π.δ.169/2007 και άλλων χρόνων πραγματικής υπηρεσίας ή πλασματικών χρόνων, πρέπει να γίνει εντός πενταετίας από την έξοδο του υπαλλήλου από την υπηρεσία. Η παρ. 4 και η παρ. 9 του ν. 3075/2002 προβλέπουν γενική πενταετή προθεσμία από τη γέννηση του συνταξιοδοτικού δικαιώματος για την άσκησή του. Στην παρ. 5 του ίδιου άρθρου προβλέπεται προθεσμία ενός έτους για αίτηση επανεξέτασης από την οικεία Ανώτατη Υγειονομική Επιτροπή, όπου προβλέπεται αντίστοιχη εξέταση στον Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

ΕΦΑΡΜΟΣΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΤΟΥ Ν. 4387/2016

Άρθρο 6

Τροποποίηση των άρθρων 28 και 29 του ν.4387/2016

Με την πρώτη παράγραφο της προτεινόμενης ρύθμισης προβλέπεται ότι, για τον προσδιορισμό των συντάξιμων αποδοχών ασφαλισμένων του ιδιωτικού τομέα, για τους οποίους δεν προκύπτει χρόνος ασφάλισης (τουλάχιστον πενταετίας) από το έτος 2002 και έως την υποβολή της αίτησης συνταξιοδότησης λόγω γήρατος, αναζητείται χρόνος ασφάλισης και κατά το, πριν το 2002, χρονικό διάστημα και μέχρι τη συμπλήρωση συνολικά έως πέντε ετών ασφάλισης. Ακόμη, επί αιτήσεων συνταξιοδότησης γήρατος

με έναρξη καταβολής από 1.1.2021 και εντεύθεν, σε περίπτωση που δεν προκύπτει χρόνος ασφάλισης (τουλάχιστον δεκαετίας) από το έτος 2002 και έως την έναρξη συνταξιοδότησης λόγω γήρατος, αναζητείται χρόνος ασφάλισης και κατά το πριν το έτος 2002 χρονικό διάστημα και μέχρι τη συμπλήρωση έως 10 ετών ασφάλισης.

Αναφορικά με την δεύτερη παράγραφο της προτεινόμενης διάταξης σημειώνεται ότι με τις διατάξεις του άρθρου 9 του ν. 4387/2016, τροποποιήθηκαν οι διατάξεις του αρ. 57Α του π.δ. 169/2007, ως προς την προσωρινή σύνταξη των δημοσίων υπαλλήλων, η οποία ονομαζόταν μέχρι τότε «προκαταβολή». Επιπλέον, με τις διατάξεις του άρθρου 26 του ν. 4387/2016 στην έκταση εφαρμογής των άρθρων 1 έως και 25 του εν λόγω νόμου, συμπεριλαμβάνονται και οι συνταξιοδοτούμενοι με το ειδικό συνταξιοδοτικό καθεστώς του ΙΚΑ – ΕΤΑΜ (ν. 3163/1955 και ν.δ. 4277/1962). Δεδομένου ότι οι ίδιες οι διατάξεις του ν. 3163/1955 και του ν.δ. 4277/1962, παραπέμπουν ρητώς, ως προς την συνταξιοδότηση των ασφαλισμένων στο ειδικό καθεστώς του πρώην ΙΚΑ – ΕΤΑΜ, στις διατάξεις του Κώδικα Πολιτικών & Στρατιωτικών Συντάξεων (π.δ. 169/2007), λαμβανομένης δε, υπόψη της διάταξης του άρθρου 26 του ν. 4387/2016 για την αναλογική εφαρμογή της προσωρινής σύνταξης του άρθρου 9 και στην ως άνω κατηγορία ασφαλισμένων θεωρείται ότι δεν είναι απαραίτητη η επιπλέον αναφορά στο άρθρου 29 παρ. 9 και προτείνεται η θέσπιση διάταξης, με την οποία η παραπάνω αναφορά καταργείται από την έναρξη ισχύος του νόμου.

Άρθρο 7

Τροποποίηση του άρθρου 30 του ν.4387/2016

Με την προτεινόμενη διάταξη αποσαφηνίζεται η διάταξη του άρθρου 30 του ν. 4387/2016 με την απαλοιφή μίας φράσης, η οποία εκ παραδρομής είχε τεθεί.

8 ο φθαΚ΄

Τροποποίηση του άρθρου 31 του ν. 4387/2016

Με το άρθρο 31 ρυθμίστηκε, κατά ενιαίο τρόπο, η χορήγηση σύνταξης αναπηρίας και σύνταξης λόγω θανάτου, όταν η αναπηρία ή ο θάνατος αντίστοιχα οφείλεται σε εργατικό ατύχημα ή ατύχημα κατά την απασχόληση, χωρίς προϋποθέσεις χρόνου ασφάλισης. Για τις ειδικότερες λεπτομέρειες εφαρμογής και την διαδικασία χορήγησης σύνταξης αναπηρίας και σύνταξης λόγω θανάτου προβλέπεται η έκδοση απόφασης του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης. Μέχρι την έκδοση της απόφασης αυτής διευκρινίζεται ότι εξακολουθούν να ισχύουν οι διατάξεις του Κανονισμού Ασθενείας του οικείου φορέα κύριας ασφάλισης όπως ίσχυαν κατά την δημοσίευση του νόμου 4387/2016.

Στις περιπτώσεις των πρώην ταμείων και κλάδων σύνταξης Ταμείου Συντάξεων Προσωπικού-ΗΣΑΠ (ΤΣΠ-ΗΣΑΠ), Ταμείου Συντάξεων Προσωπικού της Εθνικής Τραπέζης της Ελλάδος (ΤΣΠ-ΕΤΕ), καθώς και στους Κλάδους Σύνταξης του Ταμείου Ασφάλισης Προσωπικού - ΟΤΕ (ΤΑΠ-ΟΤΕ), Κλάδου Ασφάλισης Προσωπικού-ΔΕΗ (ΚΑΠ-ΔΕΗ), Ταμείου Ασφάλισης Προσωπικού Ασφαλιστικής Εταιρείας «Η ΕΘΝΙΚΗ» (ΤΑΠΕ-Ε) και του Ταμείου Ασφάλισης Προσωπικού-ΕΤΒΑ (ΤΑΠ-ΕΤΒΑ), δεν προβλέπεται ποια υπηρεσία είναι αρμόδια για τον χαρακτηρισμό του συμβάντος ως εργατικού ατυχήματος ή μη και της ασθένειας ως επαγγελματικής νόσου, με αποτέλεσμα να είναι σε εκκρεμότητα αιτήματα αναγνώρισης δικαιώματος σύνταξης αναπηρίας ή θανάτου. Με την προτεινόμενη διάταξη ορίζεται ως αρμόδιο όργανο μέχρι την έκδοση της Υπουργικής Απόφασης, ο Προϊστάμενος του Υποκαταστήματος Μισθωτών του Ε.Φ.Κ.Α. στον τόπο απασχόλησης του ασφαλισμένου ή του Υποκαταστήματος Μισθωτών του Ε.Φ.Κ.Α. της έδρας της επιχείρησης με την οποία συνδέεται με εργασιακή σχέση ο ασφαλισμένος. Ειδικότερα για τις εκκρεμείς υποθέσεις των προηγούμενων ταμείων και κλάδων πλην του Ταμείου Συντάξεων Προσωπικού της Εθνικής Τραπέζης της Ελλάδος (ΤΣΠ-ΕΤΕ), που δεν έχουν χαρακτηριστεί μέχρι τη δημοσίευση του παρόντος νόμου, αρμόδιο όργανο ορίζεται ο Προϊστάμενος Περιφερειακής Διεύθυνσης Ασφάλισης και Παροχών Υπαλλήλων Τραπεζών και Επιχειρήσεων Κοινής Ωφέλειας του ΕΦΚΑ.

Τροποποίηση του άρθρου 34 του ν.4387/2016

Με την προτεινόμενη διάταξη διευκρινίζεται ότι εξακολουθούν να ισχύουν οι ρυθμίσεις της παρ. 5 του άρθρου 53 του ν. 3518/2006 (Α΄ 2). Σύμφωνα με την ανωτέρω παράγραφο, «οι εγγεγραμμένοι στα μητρώα ασφαλισμένων του κλάδου κύριας ασφάλισης αγροτών, που έχουν εγγραφεί στα μητρώα του κλάδου πρόσθετης ασφάλισης, μπορούν, σε περίπτωση που οφείλουν ασφαλιστικές εισφορές στον κλάδο πρόσθετης ασφάλισης, να αναγνωρίσουν στον κλάδο κύριας ασφάλισης μέρος ή το σύνολο του οφειλόμενου στον κλάδο πρόσθετης ασφάλισης χρόνου, ύστερα από αίτηση τους που υποβάλλεται άπαξ πριν από τη συνταξιοδότηση τους».

Η εισφορά που οφειλόταν μέχρι τις 31.12.2016 για κάθε μήνα αναγνώρισης ήταν το άθροισμα της ατομικής ασφαλιστικής εισφοράς και της κρατικής εισφοράς που προβλέπονται από τις διατάξεις των εδαφίων με στοιχεία 1α` και 4α` του άρθρου 3 του ν. 2458/1997, όπως ισχύει, υπολογιζόμενων επί του ποσού της 1ης ασφαλιστικής κατηγορίας της παραγράφου 1 του άρθρου 4 του ίδιου νόμου, όπως αυτό έχει διαμορφωθεί κατά το χρόνο υποβολής της αίτησης για αναγνώριση.

Δεδομένης της κατάργησης των ασφαλιστικών κατηγοριών, η εισφορά της αναγνώρισης από 1.1.2017 είναι 20% επί του 70% του προβλεπόμενου, κατά την υποβολή της αίτησης για την αναγνώριση, κατώτατου βασικού μισθού άγαμου μισθωτού άνω των 25 ετών.

Άρθρο 10

Τροποποίηση του άρθρου 38 του ν.4387/2016

Στην παράγραφο 3 του άρθρου 38 του ν. 4387/2016 προστίθεται περίπτωση ζ΄, σύμφωνα με την οποία από 01-01-2017, καταβάλλουν ασφαλιστική εισφορά με επιμερισμό μεταξύ εργοδότη και ασφαλισμένου και τα πρόσωπα που διορίζονται σε θέσεις μετακλητών υπαλλήλων με σχέση δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου. Περαιτέρω ορίζεται ότι εάν ο διορισμός των ανωτέρω προσώπων έχει γίνει μέχρι 31/12/2016

εφαρμόζονται ως προς την εργοδοτική εισφορά τα προβλεπόμενα από την αριθμ. 111482/0092/30-11-2016 Κοινή Υπουργική Απόφαση (Β΄, 4005).

Επιπλέον προβλέπεται ότι τα ανωτέρω εφαρμόζονται και για όσα πρόσωπα βάσει των ρυθμίσεων του άρθρου 4 παρ. 11α του ν.4151/2013 επέλεξαν να διατηρήσουν το ασφαλιστικό – συνταξιοδοτικό καθεστώς κύριας, επικουρικής ασφάλισης, εφάπαξ παροχής και υγειονομικής περίθαλψης στο οποίο υπάγονταν πριν από το διορισμό τους στις θέσεις αυτές. Στην περίπτωση αυτή, διευκρινίζεται ότι, η εφεξής υπηρεσία τους στις ανωτέρω θέσεις θεωρείται ότι έχει διανυθεί στο προγενέστερο ασφαλιστικό – συνταξιοδοτικό καθεστώς. Η παραπάνω διευκρίνιση, ως προς την επιλογή του ασφαλιστικού καθεστώτος στο οποίο υπάγεται ο υπάλληλος, χρειάζεται κυρίως για τις περιπτώσεις που ισχύουν διαφορετικές προϋποθέσεις συνταξιοδότησης κατά το μεταβατικό διάστημα εφαρμογής των νέων προϋποθέσεων συνταξιοδότησης.

Άρθρο 11

Τροποποίηση των άρθρων 39 και 40 του ν. 4387/2016

Με την πρώτη παράγραφο της προτεινόμενης διάταξης προστίθενται εδάφια στο τέλος της παραγράφου 2 του άρθρου 39, και στην παράγραφο 1 του άρθρου 40, σύμφωνα με τα οποία παρέχεται το δικαίωμα στα πρόσωπα που υπάγονται στα άρθρα αυτά, να επιλέξουν βάση υπολογισμού των εισφορών τους ανώτερη από εκείνη που προσδιορίζεται βάσει του μηνιαίου εισοδήματός τους. Κατ' αυτόν τον τρόπο χορηγείται η δυνατότητα στους ασφαλισμένους να αυξήσουν το ανταποδοτικό μέρος της σύνταξής τους σε ικανοποίηση πληθώρας σχετικών αιτημάτων. Ειδικότερα, το ανωτέρω δικαίωμα ασκείται με αίτηση που υποβάλλεται στον Ε.Φ.Κ.Α. οποτεδήποτε, με την οποία επιλέγεται από τον ίδιο τον ασφαλισμένο το ύψος της βάσης υπολογισμού των εισφορών του, καθώς και το χρονικό διάστημα ισχύος της προαιρετικής καταβολής αυξημένων εισφορών επί της επιλεγείσας βάσης. Επιπλέον διευκρινίζεται ότι και η περίπτωση αυτή υπάγεται στον περιορισμό περί ανωτάτου ορίου ασφαλιστέου μηνιαίου εισοδήματος. Περαιτέρω προβλέπονται ζητήματα σχετικά με την έναρξη

ισχύος των αποτελεσμάτων του σχετικού δικαιώματος καθώς και περιπτώσεις λήξης της ισχύος αυτών. Τέλος με απόφαση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης καθορίζεται κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή της προτεινόμενης διάταξης.

Με την δεύτερη παράγραφο της προτεινόμενης διάταξης διευθετούνται περιπτώσεις αμφισβητήσεων της υπαγωγής ενός προσώπου στη ρύθμιση του άρθρου 39 παρ.9 του ν.4387/2016 (Α΄ 85). Σε περιπτώσεις που ο αντισυμβαλλόμενος αμφιβάλλει ως προς την υποχρέωσή του να καταβάλλει τις εισφορές που του αναλογούν κατ' ανάλογη εφαρμογή του άρθρου 38 του ν.4387/2016 και να υποβάλλει ΑΠΔ, η επίλυση της σχετικής διαφοράς θα διενεργηθεί από τα αρμόδια όργανα του ΕΦΚΑ, κατά τη διαδικασία που θα οριστεί με απόφαση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης.

Άρθρο 12

Τροποποίηση του άρθρου 52 του ν. 4387/2016

Με τις προτεινόμενες διατάξεις, εξουσιοδοτείται ο Υπουργός Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, μετά από πρόταση του Διοικητή του ΕΦΚΑ, να ρυθμίζει ειδικότερα ζητήματα που αφορούν στην οργανωτική διάρθρωση και λειτουργία του φορέα. Δεδομένης δε της μετάβασης όλων των ενταχθέντων φορέων στο ενιαίο οργανωτικό πλαίσιο του ΕΦΚΑ, κρίνεται αναγκαία η πρόβλεψη δυνατότητας παρεμβάσεων διασφαλίζουν ευέλικτων που θα την ομαλότητα και αποτελεσματικότητα της εν λόγω μετάβασης, ιδίως, αλλά όχι αποκλειστικά, ο χρόνος έναρξης λειτουργίας συγκεκριμένων οργανικών μονάδων, η προσθήκη, κατάργηση και ανακατανομή αρμοδιοτήτων μεταξύ αυτών, η υπαγωγή τους σε διαφορετικά όργανα, ζητήματα εσωτερικής λειτουργίας του φορέα κ.ά.

Άρθρο 13

Τροποποίηση του άρθρου 57 του ν.4387/2016

Με την πρώτη παράγραφο της προτεινόμενης διάταξης αποσαφηνίζονται τα κριτήρια επιλογής στη θέση του ειδικού επιστήμονα και του αναπληρωτή του, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι τα επιλεγόμενα στη θέση αυτή μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου έχουν υψηλή επιστημονική κατάρτιση σε θέματα κοινωνικής ασφάλισης.

Με τη δεύτερη παράγραφο της προτεινόμενης διάταξης προβλέπεται ότι για τη γραμματειακή υποστήριξη του Δ.Σ του ΕΦΚΑ, στην οποία περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, η προετοιμασία πάσης φύσεως υποστηρικτικού υλικού για τη διεξαγωγή των συνεδριάσεων του Δ.Σ, η τήρηση των πρακτικών κ.ά, ορίζονται μέχρι δύο υπάλληλοι του Ε.Φ.Κ.Α, με τους αναπληρωτές τους.

Άρθρο 14

Τροποποίηση του άρθρου 71 του ν. 4387/2016

Με την προτεινόμενη ρύθμιση διευκρινίζεται ότι δεν καταργούνται οι κενές οργανικές θέσεις του ΝΑΤ και του ΟΓΑ, δεδομένου ότι τα εν λόγω νομικά πρόσωπα διατήρησαν τη νομική τους προσωπικότητα για την άσκηση των μη ασφαλιστικών τους αρμοδιοτήτων και δεν εντάχθηκαν συνολικά στον ΕΦΚΑ.

Άρθρο 15

Τροποποίηση του άρθρου 101 του ν. 4387/2016

Προκειμένου να καταστεί δυνατή η συμμετοχή των εκπροσώπων των υπαλλήλων του ΕΦΚΑ στο Υπηρεσιακό και Πειθαρχικό Συμβούλιο του φορέα, μέχρι την εκλογή τους σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, προτείνεται αυτοί να υποδειχθούν από την Πανελλήνια Ομοσπονδία Συλλόγων Εργαζομένων – Ι.Κ.Α. (Π.Ο.Σ.Ε.-Ι.Κ.Α.) και την Πανελλήνια Ομοσπονδία Προσωπικού Οργανισμών Κοινωνικής Πολιτικής (Π.Ο.Π.Ο.Κ.Π.).

Άρθρο 16

Αχρεωστήτως καταβληθείσες εισφορές

Με την προτεινόμενη διάταξη προβλέπονται ενιαίοι κανόνες επιστροφής των αχρεωστήτως καταβληθεισών εισφορών για όλους τους ασφαλισμένους του ΕΦΚΑ, λαμβάνοντας υπόψη τους νέους κανόνες καταβολής εισφορών από 1.1.2017.

Ειδικότερα, προβλέπεται η άτοκη επιστροφή των αχρεωστήτως καταβληθεισών εισφορών προς τους δικαιούχους, αφού προηγηθεί συμψηφισμός με πάσης φύσεως οφειλές του κάθε δικαιούχου προς τους φορείς κοινωνικής ασφάλισης. Στις περιπτώσεις ρυθμισμένων οφειλών, γίνεται συμψηφισμός με την οφειλή, κατ' αντιστοιχία με τα ισχύοντα στη φορολογική διοίκηση.

Σε περιπτώσεις αχρεωστήτως καταβληθεισών εισφορών μισθωτών, αν η επιπλέον καταβολή συνεπάγεται και ποσό που έχει παρακρατηθεί επιπλέον από τον εργαζόμενο, προβλέπεται ο επιμερισμός του ποσού στους δικαιούχους εργοδότη και εργαζόμενο, ανάλογα με το ποσό της επιπλέον καταβολής που αντιστοιχεί στον καθένα. Η αίτηση του δικαιούχου που απαιτείται διασφαλίζει τη γνώση του εργαζομένου για το τυχόν αχρεωστήτως ποσό που του έχει παρακρατηθεί, μέσω της Αναλυτικής Περιοδικής Δήλωσης (ΑΠΔ) του εργοδότη.

Στις περιπτώσεις ελεύθερων επαγγελματιών και αυτοαπασχολούμενων, προκειμένου να προσδιοριστεί ότι πρόκειται για πράγματι αχρεωστήτως καταβληθείσες εισφορές και ότι δεν υπάρχουν χρέη προς τον φορέα, είναι απαραίτητο νο έχει προηγηθεί η διαδικασία της εκκαθάρισης, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στις Υπουργικές Αποφάσεις υπ' αριθμ. 61501/3398/30-12-2016 (Β΄ 4330) και 61502/3399/30-12-2016 (Β΄ 4330). Κατόπιν αυτής, αν στο τέλος του έτους προκύπτει ότι τα ανωτέρω πρόσωπα έχουν καταβάλει επιπλέον εισφορές και εφόσον δεν έχουν οφειλές, το υπερβάλλον ποσό επιστρέφεται.

Περαιτέρω, προς διευκόλυνση των ασφαλισμένων, παρέχεται η δυνατότητα να παραμείνει το υπερβάλλον ποσό στον ΕΦΚΑ με αίτησή τους, το οποίο θα συμψηφιστεί με τις επόμενες καταβολές που θα οφείλονται από τον ασφαλισμένο.

Σε περιπτώσεις παράλληλης απασχόλησης, το υπερβάλλον ποσό επιστρέφεται βάσει της διαδικασίας που περιγράφεται ανωτέρω ανάλογα με το είδος της απασχόλησης των περιπτώσεων α' και β' της παραγράφου 1 του άρθρου 104 του ν.4387/2016, εφόσον δεν υπάρχουν οφειλές από καμία από τις δύο δραστηριότητες.

Η διάταξη σύμφωνα με τις ανωτέρω παραγράφους εφαρμόζεται και για τα συνεισπραττόμενα ποσά από τον ΕΦΚΑ υπέρ τρίτων φορέων, τα οποία θα βαρύνουν τον φορέα, στον οποίο αποδίδονται κάθε φορά τα ποσά.

Άρθρο 17

Τροποποίηση του άρθρου 42 ν. 4052/2012 (Α'41)

Με την προτεινόμενη διάταξη ρυθμίζεται ο τρόπος υπολογισμού του ποσού της επικουρικής σύνταξης για τους μέχρι 31.12.2013 ασφαλισμένους, οι οποίοι καταθέτουν αίτηση συνταξιοδότησης από 1.1.2015 και εφεξής. Ειδικότερα, ρυθμίζεται ο τρόπος υπολογισμού του τμήματος της σύνταξης που αντιστοιχεί στο χρόνο ασφάλισης που έχει πραγματοποιηθεί έως και την 31^η.12.2014 με βάση ποσοστό αναπλήρωσης, το οποίο για κάθε έτος ασφάλισης αντιστοιχεί σε ποσοστό 0,45% επί των συνταξίμων αποδοχών κάθε ασφαλισμένου που υπεβλήθησαν σε εισφορές υπέρ επικουρικής ασφάλισης. Ως συντάξιμες αποδοχές νοούνται:

α. Για τους μισθωτούς, ο μέσος όρος μηνιαίων αποδοχών του ασφαλισμένου από το έτος 2002 έως και το έτος 2014. Ο μέσος αυτός όρος υπολογίζεται ως το πηλίκον της διαίρεσης του συνόλου των μηνιαίων αποδοχών του ασφαλισμένου δια του χρόνου ασφάλισής του κατά το ανωτέρω χρονικό διάστημα. Ως σύνολο μηνιαίων αποδοχών που έλαβε ο ασφαλισμένος νοείται το άθροισμα των μηνιαίων αποδοχών που υπόκεινται σε εισφορές υπέρ επικουρικής ασφάλισης, για το ανωτέρω χρονικό

διάστημα. Για τον υπολογισμό των συντάξιμων αποδοχών λαμβάνονται υπόψη οι αποδοχές του ασφαλισμένου για κάθε ημερολογιακό έτος, αναπροσαρμοζόμενες σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην παράγραφο 4 του άρθρου 8 του 4387/2016.

β. Για τους αυτοαπασχολούμενους και τους ελεύθερους επαγγελματίες, το εισόδημα, το οποίο υπόκειται σε εισφορές υπέρ επικουρικής ασφάλισης του ασφαλισμένου από το έτος 2002 έως και το έτος 2014. Ως εισόδημα νοείται το ποσό που θα αποτελούσε το ασφαλιστέο μηνιαίο εισόδημα αν εκλαμβανόταν ως μηνιαία εισφορά το ποσό που πράγματι καταβλήθηκε για κάθε μήνα ασφάλισης κατά το ανωτέρω χρονικό διάστημα. Για τους ασφαλισμένους με ποσό εισφοράς υπέρ επικουρικής ασφάλισης, που προκύπτει ανάλογα με την αξία ή την ποσότητα επί των αγοραζομένων ή πωλουμένων προϊόντων, ο μέσος όρος μηνιαίων τεκμαρτών αποδοχών που προκύπτουν από την αναγωγή των πραγματικά καταβληθεισών μηνιαίων ασφαλιστικών εισφορών, των ετών 2002 έως και 2014, θεωρώντας ως ποσοστό εισφοράς το 6%. Για τον υπολογισμό των συντάξιμων αποδοχών λαμβάνεται υπόψη το εισόδημα του ασφαλισμένου για κάθε ημερολογιακό έτος αναπροσαρμοζόμενο σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην παράγραφο 4 του άρθρου 8 του 4387/2016.

Για το χρόνο ασφάλισης που αναγνωρίζεται πλασματικά, κατόπιν καταβολής του προβλεπόμενου ποσού εξαγοράς ως συντάξιμες αποδοχές ορίζεται το ποσό που θα αποτελούσε τον ασφαλιστέο μηνιαίο μισθό-εισόδημα αν εκλαμβανόταν ως μηνιαία εισφορά το ποσό που καταβλήθηκε για την εξαγορά κάθε μήνα ασφάλισης. Οι πλασματικοί χρόνοι που αναγνωρίστηκαν χωρίς εξαγορά δεν συνυπολογίζονται για τον υπολογισμό του ποσού του ανωτέρω τμήματος της σύνταξης.

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού, το ποσό της επικουρικής σύνταξης καθορίζεται κατά δίκαιο τρόπο, λαμβάνοντας υπόψη το εισόδημα του ασφαλισμένου καθ' όλη τη διάρκεια του ασφαλιστικού του βίου. Κατ' αυτόν τον τρόπο, η παρούσα ρύθμιση εξασφαλίζει το σύνδεσμο μεταξύ εισφορών, παροχών και εισοδήματος και συνακόλουθα, εγγυάται την ισότιμη αντιμετώπιση των ασφαλισμένων βάσει των αρχών της ισονομίας και της ανταποδοτικότητας χωρίς ευμενή μεταχείριση ειδικών κατηγοριών.

Περαιτέρω, λαμβάνεται μέριμνα ώστε να αντιμετωπιστεί η αντικειμενική αδυναμία που οφείλεται στην έλλειψη στοιχείων των ασφαλιστικών ταμείων ως προς τις αποδοχές ή τα εισοδήματα των ασφαλισμένων καθ΄ όλη τη διάρκεια του ασφαλιστικού τους βίου, ο υπολογισμός των συντάξιμων αποδοχών, για αιτήσεις συνταξιοδότησης που κατατίθενται από 1.1.2015 και εφεξής γίνεται βάσει του μέσου μηνιαίου εισοδήματος ή των αποδοχών με έτος βάσης το 2002.

Άρθρο 18

Τροποποίηση του άρθρου 46 του ν.4052/2012

Προκειμένου να καταστεί δυνατή η συμμετοχή των εκπροσώπων των υπαλλήλων του ΕΤΕΑΕΠ στο Υπηρεσιακό και Πειθαρχικό Συμβούλιο του φορέα, μέχρι την εκλογή τους σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, προτείνεται να οριστούν με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του ΕΤΕΑΕΠ, δύο εκπρόσωποι των υπαλλήλων του ΕΤΕΑΕΠ, μεταξύ εκείνων που αναδείχθηκαν από τις εκλογές για τα Υπηρεσιακά Συμβούλια του πρ. ΕΤΕΑ και των εντασσόμενων στο ΕΤΕΑΕΠ φορέων, για τη διετία 2017-2018, και προτείνονται από την Πανελλήνια Ομοσπονδία Προσωπικού Οργανισμών Κοινωνικής Πολιτικής.

Άρθρο 19

Τροποποίηση του άρθρου 62 του ν.4170/2013

Με το άρθρο 107 του ν. 4387/2016 που ισχύει από 13/5/2016, παρασχέθηκε στο Κέντρο Είσπραξης Ασφαλιστικών Οφειλών (Κ.Ε.Α.Ο.) η δυνατότητα αυτοματοποιημένης πρόσβασης στο Σύστημα Μητρώων Τραπεζικών Λογαριασμών και Λογαριασμών Πληρωμών (Σ.Μ.Τ.Λ. & Λ.Π.), που έχει συσταθεί και λειτουργεί στη Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων του Υπουργείου Οικονομικών. Νομοτεχνικά η παρασχεθείσα δυνατότητα υλοποιήθηκε με την προσθήκη στο πρώτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 62 του ν. 4170/2013 (Α΄ 163), μετά τις λέξεις «την Οικονομική

Αστυνομία» των λέξεων «το σύνολο των υπηρεσιών του Κέντρου Είσπραξης Ασφαλιστικών Οφειλών του ΙΚΑ- ΕΤΑΜ.».

Με την παράγραφο 1 του άρθρου 71 του ν.4446/2016 (Α΄240), αντικαταστάθηκε η παράγραφος 1 του άρθρου 62 του ν. 4170/2013, προκειμένου να διασυνδεθούν στο Σύστημα Μητρώων Τραπεζικών Λογαριασμών και Λογαριασμών Πληρωμών τα ιδρύματα πληρωμών, τα ιδρύματα ηλεκτρονικού χρήματος καθώς και οι πάροχοι υπηρεσιών πληρωμών που αποδέχονται συναλλαγές καρτών πληρωμών («card acquirers") με έδρα το εξωτερικό και οι οποίοι δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα, εξυπηρετώντας επιχειρήσεις στην Ελληνική Επικράτεια.

Κατά την αντικατάσταση της διάταξης, το ΚΕΑΟ δεν συμπεριελήφθη ρητά ως υπηρεσία που έχει δυνατότητα αυτοματοποιημένης πρόσβασης στο Σ.Μ.Τ.Λ. & Λ.Π.

Με την προτεινόμενη διάταξη τακτοποιείται το ζήτημα με την εκ νέου προσθήκη του ΚΕΑΟ που πλέον υπάγεται στον ΕΦΚΑ μεταξύ των υπηρεσιών που έχουν δυνατότητα αυτοματοποιημένης πρόσβασης στο Σ.Μ.Τ.Λ. & Λ.Π..

Άρθρο 20

Τροποποίηση του άρθρου 15 του ν. 4174/2013 (Α΄170)

Με τις διατάξεις του άρθρου 15 του ν. 4174/2013 προβλέπεται ότι όλες οι κρατικές υπηρεσίες, η εισαγγελία, οι γραμματείες των δικαστηρίων όλων των δημοσίων οργανισμών και φορέων όπου συμμετέχει ή έχει την εποπτεία του το Κράτος, καθώς και των ανεξάρτητων αρχών, όλες οι κρατικές υπηρεσίες και κάθε φορέας της Γενικής Κυβέρνησης, συμπεριλαμβανομένων των δικαστικών και εισαγγελικών αρχών και όλων των δημόσιων οργανισμών, φορέων και εταιρειών, όπου συμμετέχει ή έχει την εποπτεία το Κράτος, υποχρεούνται να παρέχουν στη φορολογική διοίκηση όλες τις πληροφορίες που κατέχουν για τον καθορισμό της φορολογικής υποχρέωσης και την είσπραξη της φορολογικής οφειλής. Μεταξύ των υπόχρεων σε παροχή πληροφοριών τρίτων προσώπων, όπως ενδεικτικά αναφέρονται στη διάταξη, περιλαμβάνονται τα

χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, οι οργανισμοί συλλογικών επενδύσεων, τα επιμελητήρια, οι συμβολαιογράφοι, οι υποθηκοφύλακες, οι προϊστάμενοι των κτηματολογικών γραφείων, οι οικονομικοί ή κοινωνικοί ή επαγγελματικοί φορείς ή οργανώσεις. Τα ερωτήματα που αποστέλλονται έγγραφα ή ηλεκτρονικά πρέπει να απαντηθούν εντός δέκα (10) ημερών από την παραλαβή τους, ενώ σε εξαιρετικά σύνθετες υποθέσεις, η προθεσμία μπορεί να παραταθεί για είκοσι (20) επί πλέον ημέρες.

Οι υπηρεσίες του Κέντρου Είσπραξης Ασφαλιστικών Οφειλών- ΚΕΑΟ, το οποίο ιδρύθηκε στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ και από 1.1.2017 μεταφέρθηκε στον Ε.Φ.Κ.Α. με οικονομική και λογιστική αυτοτέλεια, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους αναφορικά με την είσπραξη των ληξιπρόθεσμων ασφαλιστικών οφειλών των Οργανισμών Κοινωνικής Ασφάλισης, μεταξύ άλλων ελέγχουν την εισπραξιμότητα των οφειλών και εισηγούνται για το χαρακτηρισμό οφειλών ως ανεπίδεκτων είσπραξης. Για τον έλεγχο της εισπραξιμότητας και προκειμένου να εντοπιστούν πηγές αποπληρωμής των απαιτήσεών των ασφαλιστικών οργανισμών έναντι των οφειλετών είναι αναγκαία η λήψη πληροφοριών που βρίσκονται στη διάθεση τρίτων φορέων και υπηρεσιών. Με δεδομένο ότι η είσπραξη των οφειλομένων απαιτήσεων προς τους Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης αποτελεί μείζονος σημασίας ζήτημα για την βιωσιμότητα του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης, ο λόγος που επέβαλε τη θέσπιση της διάταξης του άρθρου 15 του ν. 4174/2013 υπέρ της φορολογικής διοίκησης ισχύει και για τις ασφαλιστικές οφειλές που εισπράττονται από το ΚΕΑΟ. Για το λόγο αυτό, προτείνεται η αναλογική εφαρμογή της διάταξης του άρθρου 15 του ν.4174/2013 για τις υπηρεσίες του ΚΕΑΟ, όπως ισχύει για τη φορολογική διοίκηση.

Άρθρο 21

Τροποποίηση του άρθρου 26 του π.δ. 422/1981 (Α΄ 114)

Μέχρι σήμερα υπήρχαν, κατά τις καταστατικές διατάξεις του Μετοχικού Ταμείου Πολιτικών Υπαλλήλων (ΜΤΠΥ), διαφοροποιήσεις τόσο ως προς τα ποσοστά των κρατήσεων επί των αποδοχών των μετόχων του, όσο και ως προς τη βάση υπολογισμού

τους. Επιπλέον, οι κρατήσεις γίνονταν όχι στις πράγματι καταβαλλόμενες αποδοχές των υπαλλήλων, αλλά περιλάμβαναν και εικονικά ποσά επί των οποίων προβλεπόταν η κράτηση, όπως το ποσό των 140,80€ των διατάξεων του άρθρου 2 του ν. 3513/2006 (Α 265).

Με την προτεινόμενη διάταξη καθορίζεται, από 1.1.2017, ενιαίο ποσοστό κράτησης επί των συντάξιμων αποδοχών των μετόχων του ΜΤΠΥ, καθώς και ενιαία βάση υπολογισμού.

Στο πλαίσιο της εφαρμογής ενιαίων ρυθμίσεων και για λόγους ίσης μεταχείρισης και απλοποίησης των διαδικασιών ασφάλισης, η προτεινόμενη διάταξη επιφέρει την ταύτιση των ασφαλιστέων και συνταξίμων αποδοχών του ΜΤΠΥ με αυτές που ορίζονται στην ασφάλιση του κλάδου σύνταξης και επιπλέον την αντιστοιχία του ποσού επί του οποίου υπολογίζονται οι κρατήσεις των μετόχων με το χορηγούμενο μέρισμα, κατά τα οριζόμενα στις διατάξεις του άρθρου 48 του ν.4387/2016.

Με βάση τα παραπάνω, η κράτηση υπέρ του ΜΤΠΥ γίνεται επί πραγματικών αποδοχών πλέον, σύμφωνα με τους ενιαίους κανόνες του ν.4387/2016. Η αύξηση του ποσοστού δεν συνεπάγεται την αντίστοιχη επιβάρυνση των υπαλλήλων, καθώς γίνεται πλέον σε μειωμένη βάση υπολογισμού.

Άρθρο 22

Αποσύνδεση ασφάλισης από ιδιότητα

Με την προτεινόμενη διάταξη επιτυγχάνεται η αποσύνδεση της υποχρέωσης υπαγωγής στην ασφάλιση του ΕΦΚΑ (πρ. ΕΤΑΑ –ΤΣΜΕΔΕ ή πρ. ΕΤΑΑ – ΤΑΝ) από την ιδιότητα του εγγεγραμμένου στο Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος (ΤΕΕ) ή του εγγεγραμμένου στον οικείο δικηγορικό σύλλογο, αντίστοιχα.

Βάσει των καταστατικών διατάξεων του πρ. ΕΤΑΑ- ΤΣΜΕΔΕ (το οποίο είναι ήδη ενταχθέν στον ΕΦΚΑ), η ασφάλιση είναι υποχρεωτική για τα μέλη του ΤΕΕ (ασφάλιση ιδιότητας), χωρίς να εξετάζεται, σε αντίθεση με τους λοιπούς ασφαλιστικούς

οργανισμούς, εάν υπάρχει άσκηση επαγγελματικής δραστηριότητας. Συνεπώς, στην περίπτωση του πρ. ΕΤΑΑ-ΤΣΜΕΔΕ, η μη άσκηση επαγγελματικής δραστηριότητας δεν συνεπάγεται και τη μη υποχρέωση καταβολής ασφαλιστικών εισφορών.

Αντίστοιχο αποτέλεσμα επιφέρει και η αντιμετώπιση της εγγραφής των δικηγόρων στο πρ. ΕΤΑΑ- ΤΑΝ, όπου η εγγραφή στον οικείο δικηγορικό σύλλογο συνεπάγεται στην πραγματικότητα και την υποχρέωση καταβολής εισφορών.

Η υποχρέωση υπαγωγής στην ασφάλιση των παραπάνω αυτοαπασχολουμένων συνιστά άδικη μεταχείριση σε βάρος των συγκεκριμένων κατηγοριών επαγγελματιών, πάγιο αίτημα των οποίων αποτελεί η αποσύνδεση της ασφάλισης από την εγγραφή στο ΤΕΕ ή τον οικείο δικηγορικό σύλλογο και η σύνδεση της υποχρέωσης καταβολής εισφορών με την άσκηση δραστηριότητας, όπως ισχύει για τις υπόλοιπες κατηγορίες ασφαλισμένων.

Με την προτεινόμενη διάταξη προβλέπεται η αποσύνδεση της υποχρέωσης καταβολής εισφορών από την εγγραφή στο ΤΕΕ ή το δικηγορικό σύλλογο και η σύνδεσή της με την έναρξη εργασιών στη ΔΟΥ, όπως ισχύει και για τις υπόλοιπες κατηγορίες ελεύθερων επαγγελματιών και αυτοαπασχολουμένων. Με αυτό τον τρόπο, εξαλείφονται οι υφιστάμενες ανισότητες μεταξύ των ασφαλισμένων του ΕΦΚΑ, ως προς την υποχρέωση υπαγωγής στην ασφάλιση και εξυπηρετείται η βασική αρχή που διέπει τη λειτουργία του ΕΦΚΑ, η αρχή της ίσης μεταχείρισης των ασφαλισμένων και η σύνδεση της υποχρέωσης εισφορών με τη δραστηριότητα του κάθε ασφαλισμένου και το πραγματικό του εισόδημα από τη συγκεκριμένη δραστηριότητα.

Άρθρο 23

Ατέλεια ΕΤΕΑΕΠ

Με την προτεινόμενη ρύθμιση επιλύονται ζητήματα ερμηνείας ως προς την ατέλεια ενώπιον υποθηκοφυλακείων, κτηματολογικών γραφείων και γραφείων κτηματογράφησης σχετικά με την αυτοδίκαιη περιέλευση της ακίνητης περιουσίας των

ενταχθέντων στο Ε.Τ.Ε.Α. και ήδη Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. Ταμείων, Τομέων και Κλάδων, η οποία προβλέπεται από το αρ. 45 παρ. 2, 7 και 8, καθώς και από το αρ. 45Α παρ. 5 και 6 του Ν. 4052/2012, όπως αυτό προστέθηκε με το αρ. 82 του Ν.4387/2016.

Στην πρώτη παράγραφο ορίζεται ρητά ότι η αυτοδίκαιη περιέλευση της ακίνητης περιουσίας των ενταχθέντων στο Ε.Τ.Ε.Α. και ήδη Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. Ταμείων, Τομέων και Κλάδων, που προβλέπεται στις ανωτέρω διατάξεις, σημειώνεται στα αρμόδια υποθηκοφυλακεία χωρίς την καταβολή τέλους ή δικαιώματος υπέρ Δημοσίου, ΤΑΧΔΙΚ, αμίσθου υποθηκοφυλακείου ή οποιουδήποτε άλλου φυσικού ή νομικού προσώπου.

Στην δεύτερη παράγραφο εισάγεται αντίστοιχη ρύθμιση και ως προς τη διαπιστωτική πράξη που προβλέπεται από τη διάταξη του αρ. 29 παρ. 1 περ. στ του N.4325/2015, καθώς και ως προς οποιαδήποτε άλλη διαπιστωτική πράξη, προβλεπόμενη ειδικώς από διάταξη νόμου περί περιέλευσης ακίνητης περιουσίας στο Ε.Τ.Ε.Α. και ήδη Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. ή στα ενταχθέντα σε αυτό Ταμεία, Τομείς και Κλάδους.

Άρθρο 24

Ασφάλιση Αιρετών

Με σειρά διατάξεων έχουν ρυθμιστεί θέματα υπαγωγής στην ασφάλιση ειδικών κατηγοριών προσώπων όπως τα αιρετά όργανα (α΄ και β΄ βαθμού), βουλευτών, διοικητών και υποδιοικητών σε ΝΠΔΔ και σε νοσοκομεία, μελών ανεξάρτητων διοικητικών αρχών κ.λπ. Βασικό γνώρισμα των ρυθμίσεων αυτών είναι ότι τα ανωτέρω πρόσωπα διατηρούν ως προς την ασφάλισή τους το προγενέστερο ασφαλιστικό – συνταξιοδοτικό τους καθεστώς, και εξακολουθούν να καταβάλουν τις προβλεπόμενες από το προγενέστερο καθεστώς ασφαλιστικές εισφορές κύριας και επικουρικής ασφάλισης, ασθένειας και πρόνοιας. Για παράδειγμα, με τις ανωτέρω ρυθμίσεις, δικηγόρος που διοριζόταν σε θέση διοικητή νοσοκομείου εξακολουθούσε να υπάγεται στην ασφάλιση του πρώην ΕΤΑΑ – Τομείς Νομικών (για κύρια και επικουρική ασφάλιση, ασθένεια και πρόνοια) καταβάλλοντας ασφαλιστικές εισφορές ελεύθερου επαγγελματία.

Από 1/1/2017, μετά την εφαρμογή των άρθρων 5, 38, 39 και 40 του ν.4387/2016, έχουν επέλθει ουσιαστικές μεταβολές στο καθεστώς υπολογισμού των ασφαλιστικών εισφορών, κυρίως των ελευθέρων επαγγελματιών και των ασκούντων αγροτική δραστηριότητα. Με το νέο νομοθετικό πλαίσιο οι ασφαλιστικές εισφορές των ελευθέρων επαγγελματιών, αυτοαπασχολούμενων και αγροτών υπολογίζονται με βάση το εισόδημα από την άσκηση επαγγελματικής ή αγροτικής δραστηριότητας το προηγούμενο φορολογικό έτος. Η μεταβολή αυτή στον τρόπο καθορισμού των ασφαλιστικών εισφορών, και γενικότερα η διάκριση των ασφαλισμένων σε μισθωτούς και μη μισθωτούς μετά την ισχύ του ν.4387/2016, έχει δημιουργήσει προβλήματα στην ασφάλιση των ανωτέρω προσώπων, καθώς προκύπτει ζήτημα προσδιορισμού των ασφαλιστικών τους εισφορών, κυρίως σε περιπτώσεις που το προγενέστερο ασφαλιστικό καθεστώς ήταν ελεύθερου επαγγελματία ή αυτοαπασχολούμενου ή αγρότη.

Με την προτεινόμενη ρύθμιση, τα πρόσωπα που διορίζονται σε θέσεις αιρετών οργάνων, βουλευτών, διοικητών και υποδιοικητών σε ΝΠΔΔ κ.λπ. καταβάλλουν από 1/1/2017 εισφορές εμμίσθων για κύρια και επικουρική ασφάλιση, υγειονομική περίθαλψη και εφάπαξ παροχή, εφόσον προκύπτει υποχρέωση ασφάλισής τους στους κλάδους αυτούς.

Ειδικότερα, με την παρ. 1 της προτεινόμενης ρύθμισης, ανά κατηγορία προσώπων, επέρχονται οι εξής μεταβολές σε σχέση με το ισχύον μέχρι 31/12/2016 καθεστώς:

α. οι δήμαρχοι που είχαν εκλεγεί μέχρι την ισχύ του ν.4093/2012 κατέβαλαν ασφαλιστική εισφορά επί της αντιμισθίας για την ιδιότητά τους ως δήμαρχοι, και συγχρόνως, εάν λάμβαναν την ειδική άδεια του άρθρου 93 του ν.3852/2010 λόγω απασχόλησης στο δημόσιο και τον ευρύτερο δημόσιο τομέα ή στον ιδιωτικό τομέα (σε νομικά πρόσωπα) κατέβαλαν δεύτερη ασφαλιστική εισφορά στο προγενέστερο ασφαλιστικό – συνταξιοδοτικό τους καθεστώς, προκειμένου να μην υπάρχει κενό στην ασφάλισή τους, καθώς υποχρεωτικά δεν μπορούσαν να εργαστούν. Κατά τη διάρκεια της ειδικής άδειας οι δήμαρχοι κατέβαλαν την προβλεπόμενη από το προγενέστερο καθεστώς ασφάλισής τους εισφορά ασφαλισμένου, και ο δήμος την προβλεπόμενη

εργοδοτική εισφορά (σε περίπτωση μισθωτού), ενώ βάση υπολογισμού αποτελούσαν οι τακτικές μηνιαίες αποδοχές της οργανικής θέσης (σε περίπτωση μισθωτού).

Με την προτεινόμενη ρύθμιση, ο δήμαρχος καταβάλλει από 1/1/2017 μία μηνιαία ασφαλιστική εισφορά υπέρ του ΕΦΚΑ για κύρια και επικουρική ασφάλιση, υγειονομική περίθαλψη και εφάπαξ παροχή. Ο χρόνος ασφάλισης για κύρια και επικουρική ασφάλιση και εφάπαξ παροχή θεωρείται χρόνος του Δημοσίου ή του ΕΤΕΑΕΠ (Τομείς ΤΑΔΚΥ και ΤΠΔΚΥ για επικουρική ασφάλιση και εφάπαξ παροχή). Εναλλακτικά, εάν ο δήμαρχος έχει λάβει ειδική άδεια ο ανωτέρω χρόνος ασφάλισης μπορεί να θεωρηθεί ως χρόνος στο προγενέστερο ασφαλιστικό – συνταξιοδοτικό καθεστώς.

Για παράδειγμα δήμαρχος που έχει εκλεγεί πριν από την ισχύ του ν.4093/2012 και είναι υπάλληλος στη ΔΕΗ, λαμβάνει ειδική άδεια βάσει του άρθρου 93 του ν.3852/2010. Μέχρι 31/12/2016 κατέβαλε δύο ασφαλιστικές εισφορές: μία ως δήμαρχος και δεύτερη ως υπάλληλος της ΔΕΗ για τη διατήρηση των ασφαλιστικών του δικαιωμάτων. Από 1/1/2017 καταβάλλει μία εισφορά και ο χρόνος αυτός μπορεί να θεωρηθεί ως χρόνος Δημοσίου ή ΕΤΕΑΕΠ ή ως χρόνος του ΙΚΑ – ΕΤΑΜ (πρώην ΤΑΠ – ΔΕΗ).

Εάν ο δήμαρχος παράλληλα ασκεί επαγγελματική δραστηριότητα, με την προτεινόμενη ρύθμιση καταβάλλονται δύο ασφαλιστικές εισφορές: μία ως δήμαρχος και δεύτερη εισφορά σύμφωνα με τα προβλεπόμενα από το νόμο ν.4387/2016 για την ασκούμενη επαγγελματική δραστηριότητα, εφαρμοζομένων των ρυθμίσεων του άρθρου 17 παρ. 1 και άρθρο 36 παρ. 1 του ν.4387/2016 περί παράλληλης ασφάλισης.

Για παράδειγμα δήμαρχος που έχει εκλεγεί πριν από την ισχύ του ν.4093/2012 και ασκεί εμπορική δραστηριότητα υπαγόμενος στην ασφάλιση του ΟΑΕΕ, κατέβαλε μέχρι 31/12/2016 δύο ασφαλιστικές: μία ως δήμαρχος και δεύτερη στον ΟΑΕΕ λόγω άσκησης επαγγελματικής δραστηριότητας. Από 1/1/2017 καταβάλλει μία εισφορά υπέρ του ΕΦΚΑ ως δήμαρχος και δεύτερη ασφαλιστική εισφορά ως ελεύθερος επαγγελματίας (βάσει του άρθρου 39 του ν.4387/2016), εφαρμοζομένων των ρυθμίσεων του άρθρου 36 παρ. 1 του ν.4387/2016.

Για υγειονομική περίθαλψη, για τους δημάρχους που βρίσκονται σε ειδική άδεια ή ασκούν επαγγελματική δραστηριότητα διατηρούν το προγενέστερο καθεστώς υγειονομικής περίθαλψης και εάν δεν υπάρχει ασφαλίζονται στον Τομέα ΤΥΔΚΥ του ΕΦΚΑ.

β. Σύμφωνα με το ισχύον μέχρι 31/12/2016 καθεστώς, οι δήμαρχοι που εκλέχθηκαν για πρώτη φορά μετά την ισχύ του ν.4093/2012, διατηρούσαν το προγενέστερο ασφαλιστικό – συνταξιοδοτικό καθεστώς, και εάν δεν υπήρχε προγενέστερη ασφάλιση υπάγονταν στην ασφάλιση του ΙΚΑ – ΕΤΑΜ ή του ΕΤΑΑ βάσει των ρυθμίσεων του άρθρου 2 του ν.3865/2010. Για την ασφάλισή τους κατέβαλαν τις προβλεπόμενες από το προγενέστερο ασφαλιστικό – συνταξιοδοτικό καθεστώς ασφαλιστικές εισφορές, υπολογιζόμενες επί της αντιμισθίας (σε περίπτωση μισθωτών), με την εισφορά ασφαλισμένου να βαρύνει τον δήμαρχο και του εργοδότη τον δήμο (σε περίπτωση μισθωτών). Τα ανωτέρω εφαρμόζονταν και σε περίπτωση που λάμβαναν την ειδική άδεια του άρθρου 93 του ν.3852/2010, οι οποίες επίσης προβλέπουν την διατήρηση του προγενέστερου ασφαλιστικού – συνταξιοδοτικού τους καθεστώτος.

Με την προτεινόμενη ρύθμιση οι ανωτέρω δήμαρχοι καταβάλλουν μία μηνιαία ασφαλιστική εισφορά και ο χρόνος αυτός θεωρείται χρόνος ασφάλισης στο προγενέστερο ασφαλιστικό – συνταξιοδοτικό καθεστώς.

Για παράδειγμα δήμαρχος που έχει εκλεγεί μετά την ισχύ του ν.4093/2012 και είναι υπάλληλος στη ΔΕΗ, λαμβάνει ειδική άδεια βάσει του άρθρου 93 του ν.4387/2016. Μέχρι 31/12/2016 κατέβαλε μία ασφαλιστική εισφορά στο προγενέστερο ασφαλιστικό – συνταξιοδοτικό καθεστώς. Από 1/1/2017 συνεχίζει να καταβάλλει μία εισφορά, και ο χρόνος θεωρείται χρόνος στο προγενέστερο ασφαλιστικό – συνταξιοδοτικό καθεστώς, δηλαδή στο ΙΚΑ – ΕΤΑΜ (πρώην ΤΑΠ – ΔΕΗ).

Σε περίπτωση που ο δήμαρχος δεν λαμβάνει ειδική άδεια βάσει του άρθρου 93 του ν.3852/2010, και συνεχίζει παράλληλα να ασκεί την προηγούμενη επαγγελματική δραστηριότητα καταβάλλει από 1/1/2017 δύο ασφαλιστικές εισφορές: μία ασφαλιστική εισφορά ως δήμαρχος και δεύτερη για την ασκούμενη επαγγελματική

δραστηριότητα σύμφωνα με το ν.4387/2016 εφαρμοζόμενης της ρύθμισης του άρθρου 36 παρ. 2 του ν.4387/2016 και των ρυθμίσεων του άρθρου 5 παρ. 2 και 38 παρ. 2 του ν.4387/2016 για την πολλαπλή μισθωτή απασχόληση ή έμμισθη εντολή. Ο χρόνος ασφάλισης, και για τις δύο καταβληθείσες ασφαλιστικές εισφορές, θεωρείται ως χρόνος ασφάλισης στο προγενέστερο ασφαλιστικό – συνταξιοδοτικό καθεστώς.

Για παράδειγμα δήμαρχος που έχει εκλεγεί μετά την ισχύ του ν.4093/2012 και ασκεί εμπορική δραστηριότητα υπαγόμενος στην ασφάλιση του ΟΑΕΕ, κατέβαλε μέχρι 31/12/2016 μία ασφαλιστική εισφορά στον ΟΑΕΕ. Από 1/1/2017 καταβάλλει μία εισφορά υπέρ του ΕΦΚΑ ως δήμαρχος και δεύτερη ως ελεύθερος επαγγελματίας, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 36 παρ. 2 του ν.4387/2016.

Σε περίπτωση όμως που η ασκούμενη επαγγελματική δραστηριότητα είναι διαφορετική από εκείνη που ασκούσε πριν την εκλογή του εφαρμόζονται οι ρυθμίσεις του άρθρου 36 παρ. 1 του ν.4387/2016.

Για παράδειγμα δήμαρχος που έχει εκλεγεί μετά την ισχύ του ν.4093/2012 και πριν το διορισμό του ήταν μισθωτός, ασφαλισμένος στο ΙΚΑ – ΕΤΑΜ, αλλά τρέπεται σε άλλο επάγγελμα (άσκησης εμπορικής δραστηριότητας υπαγόμενος στην ασφάλιση του ΟΑΕΕ). Ο εν λόγω δήμαρχος καταβάλλει από 1/1/2017 μία ασφαλιστική εισφορά ως δήμαρχος και δεύτερη ασφαλιστική εισφορά ως ελεύθερος επαγγελματίας, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 36 παρ. 1 του ν.4387/2016.

Για υγειονομική περίθαλψη, για τους δημάρχους που βρίσκονται σε ειδική άδεια ή ασκούν επαγγελματική δραστηριότητα διατηρούν το προγενέστερο καθεστώς υγειονομικής περίθαλψης και εάν δεν υπάρχει ασφαλίζονται στον Τομέα ΤΥΔΚΥ του ΕΦΚΑ.

γ. οι αντιδήμαρχοι, πρόεδροι δημοτικών συμβουλίων, πρόεδροι συνδέσμων, αντιπεριφερειάρχες, πρόεδροι περιφερειακών συμβουλίων, καθώς και ο συμπαραστάτης του δημότη και της επιχείρησης και ο περιφερειακός συμπαραστάτης του πολίτη και της επιχείρησης, που λαμβάνουν ειδική άδεια βάσει του άρθρου 93 του ν.3852/2010 λόγω της απασχόλησης στο δημόσιο και τον ευρύτερο δημόσιο τομέα ή

τον ιδιωτικό τομέα (σε νομικά πρόσωπα), εξακολουθούσαν να καταβάλουν ασφαλιστικές εισφορές στο προγενέστερο – ασφαλιστικό συνταξιοδοτικό τους καθεστώς. Τα ανωτέρω πρόσωπα που απασχολούνταν στον ιδιωτικό τομέα ή ασκούσαν ελεύθερο επάγγελμα και διέκοπταν την εργασία ή την επαγγελματική τους δραστηριότητα, βάσει του άρθρου 51 του ν.4144/2013 διατηρούσαν το προγενέστερο ασφαλιστικό – συνταξιοδοτικό τους καθεστώς, και εάν δεν υπήρχε υπάγονταν στην ασφάλιση του ΙΚΑ – ΕΤΑΜ (κύρια ασφάλιση, παροχές σε είδος και σε χρήμα) και στο ΕΤΕΑ (επικουρική ασφάλιση). Εάν τα ανωτέρω πρόσωπα συνέχιζαν να ασκούν επαγγελματική δραστηριότητα κατέβαλαν ασφαλιστικές εισφορές για την απασχόλησή τους, όμως δεν κατέβαλαν ασφαλιστικές εισφορές για τη θέση αιρετού οργάνου που κατείχαν.

Με την προτεινόμενη ρύθμιση, τα ανωτέρω αιρετά όργανα που λαμβάνουν την ειδική άδεια του άρθρου 93 του ν.3852/2010 ή διακόπτουν την επαγγελματική δραστηριότητάς τους καταβάλλουν ως αιρετά όργανα μία ασφαλιστική εισφορά και ο χρόνος αυτός θεωρείται χρόνος στο προγενέστερο ασφαλιστικό – συνταξιοδοτικό τους καθεστώς.

Για παράδειγμα αντιδήμαρχος που απασχολείται στη ΔΕΗ, λαμβάνει ειδική άδεια βάσει του άρθρου 93 του ν.3852/2010 και μέχρι 31/12/2016 καταβάλλονταν οι προβλεπόμενες ασφαλιστικές εισφορές υπέρ του ΙΚΑ – ΕΤΑΜ (πρώην ΤΑΠ – ΔΕΗ). Από 1/1/2017 ο αντιδήμαρχος εξακολουθεί να καταβάλλει μία ασφαλιστική εισφορά και ο χρόνος ασφάλισης θεωρείται χρόνος ασφάλισης στο πρώην ΙΚΑ – ΕΤΑΜ (πρώην ΤΑΠ – ΔΕΗ).

Επίσης, για αντιδήμαρχο που ήταν ασφαλισμένος στον ΟΑΕΕ και διέκοψε την επαγγελματική δραστηριότητα μέχρι 31/12/2016 καταβάλλονταν ασφαλιστικές εισφορές ελεύθερου επαγγελματία στον ΟΑΕΕ με επιβάρυνση του δήμου. Από 1/1/2017 ο αντιδήμαρχος καταβάλλει μία ασφαλιστική εισφορά ύψους και ο χρόνος αυτός θεωρείται χρόνος ασφάλισης στον πρώην ΟΑΕΕ.

Εάν τα ανωτέρω πρόσωπα δεν βρίσκονται σε ειδική άδεια του άρθρου 93 του ν.3852/2010 ή δεν έχουν διακόψει την επαγγελματική τους δραστηριότητα, αλλά συνεχίζουν να απασχολούνται, καταβάλλουν από 1/1/2017 δύο ασφαλιστικές εισφορές: μία ασφαλιστική εισφορά ως αιρετά όργανα για κύρια ασφάλιση και υγειονομική περίθαλψη, και δεύτερη ασφαλιστική εισφορά για την απασχόλησή τους, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 36 παρ. 1 του ν.4387/2016.

Για παράδειγμα, αντιδήμαρχος που ασκεί παράλληλα εμπορική δραστηριότητα, μέχρι 31/12/2016 κατέβαλε ασφαλιστική εισφορά μόνο για την εμπορική δραστηριότητα, δηλαδή κατέβαλε ασφαλιστική εισφορά ως ελεύθερος επαγγελματίας στον ΟΑΕΕ. Από 1/1/2017 καταβάλλει δύο ασφαλιστικές εισφορές: μία ως αντιδήμαρχος και δεύτερη ως ελεύθερος επαγγελματίας λόγω της επαγγελματικής του δραστηριότητας.

Για υγειονομική περίθαλψη, εάν τα εν λόγω πρόσωπα βρίσκονται σε ειδική άδεια ή ασκούν επαγγελματική δραστηριότητα διατηρούν το προγενέστερο καθεστώς υγειονομικής περίθαλψης ή του ΙΚΑ – ΕΤΑΜ βάσει του άρθρου 51 παρ. 2 του ν.4144/2013.

δ. οι περιφερειάρχες βρίσκονται σε υποχρεωτική αναστολή της επαγγελματικής τους δραστηριότητας βάσει του άρθρου 119 του ν.3852/2010 ή σε ειδική άδεια βάσει του άρθρου 182 του ανωτέρω νόμου. Και στις δύο περιπτώσεις διατηρούσαν το προγενέστερο ασφαλιστικό – συνταξιοδοτικό τους καθεστώς, ενώ η εισφορά ασφαλισμένου βάρυνε το περιφερειάρχη και η εργοδοτική εισφορά (εφόσον προβλέπεται) βάρυνε είτε την Περιφέρεια είτε τον φορέα της οργανικής θέσης. Βάση υπολογισμού ήταν οι τακτικές μηνιαίες αποδοχές της οργανικής θέσης (σε περίπτωση μισθωτού).

Με την προτεινόμενη ρύθμιση, ο περιφερειάρχης καταβάλλει μία ασφαλιστική εισφορά με το χρόνο ασφάλισης να θεωρείται χρόνος ασφάλισης στο προγενέστερο ασφαλιστικό – συνταξιοδοτικό καθεστώς.

Για παράδειγμα, περιφερειάρχης που ασκούσε εμπορική δραστηριότητα πριν από την εκλογή του, βρίσκεται σε υποχρεωτική αναστολή. Μέχρι 31/12/2016 κατέβαλε ο

περιφερειάρχης τις προβλεπόμενες ασφαλιστικές εισφορές στον ΟΑΕΕ. Από 1/1/2017 καταβάλλεται μία ασφαλιστική εισφορά, ενώ ο χρόνος ασφάλισης θεωρείται χρόνος ασφάλισης στο προγενέστερο ασφαλιστικό – συνταξιοδοτικό καθεστώς.

ε. για τους βουλευτές που είχαν εκλεγεί για πρώτη φορά πριν από την ισχύ του ν.4093/2012 προβλεπόταν η καταβολή ασφαλιστικής εισφοράς για τη λήψη βουλευτικής σύνταξης από το Δημόσιο.

Με την προτεινόμενη ρύθμιση, από 1/1/2017 οι βουλευτές εξακολουθούν να καταβάλλουν μία μηνιαία εισφορά και ο χρόνος αυτός θεωρείται χρόνος ασφάλισης στο Δημόσιο.

Εάν οι βουλευτές ασκούν παράλληλα και επαγγελματική δραστηριότητα καταβάλλουν στον ΕΦΚΑ διπλή ασφαλιστική εισφορά: μία ως και δεύτερη για την επαγγελματική τους δραστηριότητα, εφαρμοζομένων των ρυθμίσεων του άρθρου 36 παρ. 1 του ν.4387/2016.

Για υγειονομική περίθαλψη, εάν ασκούν επαγγελματική δραστηριότητα διατηρούν το προγενέστερο καθεστώς υγειονομικής περίθαλψης και εάν δεν είχαν προγενέστερη ασφάλιση υπάγονται στον ΕΦΚΑ (πρώην ΟΠΑΔ – ΙΚΑ – ΕΤΑΜ).

στ. για τους βουλευτές που εκλέγονται για πρώτη φορά μετά την ισχύ του ν.4093/2012 προβλεπόταν η διατήρηση του προγενέστερου ασφαλιστικού – συνταξιοδοτικού καθεστώτος και καταβάλλονταν οι προβλεπόμενες ανά φορέα ασφάλισης ασφαλιστικές εισφορές ασφαλισμένου και εργοδότη (εφόσον προβλεπόταν εργοδοτική εισφορά). Εάν δεν υπήρχε προγενέστερο ασφαλιστικό καθεστώς υπάγονταν στην ασφάλιση του ΙΚΑ – ΕΤΑΜ ή του ΕΤΑΑ (άρθρο 2 παρ. 1,2 και 3 του ν.3865/2010).

Με την προτεινόμενη ρύθμιση, από 1/1/2017 καταβάλλεται μία εισφορά και ο χρόνος ασφάλισης θεωρείται ότι έχει διανυθεί στο προγενέστερο ασφαλιστικό – συνταξιοδοτικό καθεστώς ή στο ΙΚΑ – ΕΤΑΜ ή στο ΕΤΑΑ.

Για παράδειγμα βουλευτής που πριν από την εκλογή του ασκούσε εμπορική δραστηριότητα την οποία και διέκοψε μετά την εκλογή, κατέβαλε μέχρι 31/12/2016

εισφορές ελεύθερου επαγγελματία στον ΟΑΕΕ. Από 1/1/2017 καταβάλει μία ασφαλιστική εισφορά και ο χρόνος ασφάλισης θεωρείται χρόνος ασφάλισης στο προγενέστερο καθεστώς.

Εάν ο βουλευτής συνεχίζει να ασκεί παράλληλα την προηγούμενη επαγγελματική του δραστηριότητα καταβάλλει δύο ασφαλιστικές εισφορές: μία ως βουλευτής και δεύτερη για την επαγγελματική του δραστηριότητα, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 36 παρ. 2 του ν.4387/2016 και το άρθρο 5 παρ. 2 και 38 παρ. 2 του ν.4387/2016 για την πολλαπλή μισθωτή απασχόληση ή έμμισθη εντολή, και θεωρείται ότι ο χρόνος ασφάλισης έχει διανυθεί στο προγενέστερο ασφαλιστικό – συνταξιοδοτικό καθεστώς. Εάν όμως έχει αλλάξει επαγγελματική δραστηριότητα, καταβάλλει και στην περίπτωση αυτή δύο ασφαλιστικές εισφορές, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 36 παρ. 1 του ν.4387/2016.

Για υγειονομική περίθαλψη, εάν ασκούν επαγγελματική δραστηριότητα διατηρούν το προγενέστερο καθεστώς υγειονομικής περίθαλψης και εάν δεν είχαν προγενέστερη ασφάλιση υπάγονται στον ΕΦΚΑ (πρώην ΟΠΑΔ – ΙΚΑ – ΕΤΑΜ).

ζ. για διάφορα πρόσωπα που διορίζονται σε θέσεις διοίκησης φορέων του δημοσίου ή του ευρύτερου δημόσιου τομέα προβλέπεται η διατήρηση του προγενέστερου ασφαλιστικού – συνταξιοδοτικού καθεστώτος, όπως τα μέλη των ανεξάρτητων διοικητικών αρχών, οι διοικητές και οι αναπληρωτές διοικητές νοσοκομείων, σε δημοσίους υπαλλήλους που διορίζονται σε θέσεις διοικητών και υποδιοικητών ΝΠΔΔ κ.λπ.

Με την προτεινόμενη ρύθμιση τα ανωτέρω πρόσωπα καταβάλλουν μία εισφορά και ο χρόνος ασφάλισης θεωρείται ότι έχει διανυθεί στο προγενέστερο ασφαλιστικό – συνταξιοδοτικό καθεστώς.

Σε περίπτωση που συνεχίζουν να ασκούν την επαγγελματικής τους δραστηριότητα, καταβάλλουν δεύτερη ασφαλιστική εισφορά για την επαγγελματική τους δραστηριότητα, εφαρμοζόμενων των ρυθμίσεων του άρθρου 36 παρ. 2 και άρθρου 5 παρ. 2β και 38 παρ. 2β περί παράλληλης ή πολλαπλής απασχόλησης. Εάν ασκούν άλλη

επαγγελματική δραστηριότητα εφαρμόζονται οι ρυθμίσεις του άρθρου 36 παρ. 1 του v.4387/2016.

Με το ισχύον καθεστώς, σε πολλές περιπτώσεις βάση υπολογισμού των ασφαλιστικών εισφορών για τα ανωτέρω πρόσωπα είναι οι αποδοχές της οργανικής τους θέσης, δηλαδή της προγενέστερης θέσης που είχαν, και όχι οι αποδοχές από τη θέση που πραγματικά κατέχουν.

Στις παρ. 2 και 3 της προτεινόμενης ρύθμισης ορίζονται τα ποσοστά ασφαλιστικών εισφορών για τους κλάδους κύριας και επικουρικής ασφάλισης, υγειονομική περίθαλψη και εφάπαξ παροχή, η βάση υπολογισμού τους και ο υπόχρεος καταβολής τους.

Συγκεκριμένα:

α. για την κύρια ασφάλιση καταβάλλεται ασφαλιστική εισφορά σύμφωνα με το άρθρο 5 παρ. 1 και 2 του ν.4387/2016, δηλαδή ύψους 6,67% και εργοδοτική εισφορά ύψους 3,33% (μεταβατικά διαμορφώνεται σε 13,33%) για όσους έχουν διοριστεί στις θέσεις της παρ. 1 μέχρι 31/12/2016 και 13,33% για όσους διορίζονται από 1/1/2017 και μετά.

β. για την υγειονομική περίθαλψη καταβάλλεται ασφαλιστική εισφορά σύμφωνα με το άρθρο 41 παρ. 1 του ν.4387/2016, δηλαδή ασφαλιστικών εισφορών μισθωτών (7,10% επιμεριζόμενο σε 6,45% για παροχές σε χρήμα – 2,15% για τον ασφαλισμένο και 4,30% για τον φορέα διορισμού – και σε 0,65% για παροχές σε χρήμα – 0,40% για τον ασφαλισμένο και 0,25% για τον εργοδότη).

γ. για την επικουρική ασφάλιση καταβάλλεται ασφαλιστική εισφορά εμμίσθων ασφαλισμένων σύμφωνα με το άρθρο 97 του ν.4387/2016 (3,5% εισφορά ασφαλισμένου και 3,5% εισφορά εργοδότη)

δ. για την εφάπαξ παροχή καταβάλλεται ασφαλιστική εισφορά σύμφωνα με το άρθρο 35 του ν.4387/2016, εφαρμοζομένων των ρυθμίσεων του άρθρου 17 παρ. 1 και 36 παρ. 1 και 2 του ανωτέρω νόμου σε περίπτωση καταβολής πολλαπλών ασφαλιστικών εισφορών.

Βάση υπολογισμού των ανωτέρω ασφαλιστικών εισφορών είναι η αντιμισθία και τα αιρετά όργανα, η βουλευτική αποζημίωση για τους βουλευτές και οι αποδοχές ή αποζημίωση που λαμβάνουν τα πρόσωπα της περίπτωσης ζ της παρ. 1, οι οποίες δεν μπορεί να υπερβαίνουν μηνιαίως το 10πλάσιο του βασικού μισθού άγαμου μισθωτού άνω των 25 ετών (σήμερα €5.860,80). Σε περίπτωση που τα πρόσωπα αυτά επιλέξουν να λαμβάνουν τις αποδοχές της οργανικής τους θέσης, οι ανωτέρω ασφαλιστικές εισφορές υπολογίζονται επί των συντάξιμων αποδοχών για την κύρια και επικουρική ασφάλιση και την εφάπαξ παροχή και επί των πάσης φύσεως αποδοχών για την υγειονομική περίθαλψη.

Η εισφορά ασφαλισμένου βαρύνει τα πρόσωπα της παρ. 1 και η εργοδοτική εισφορά τον δήμο ή την περιφέρεια ή την Βουλή των Ελλήνων ή τους φορείς του δημοσίου ή του ευρύτερου δημόσιου τομέα ή των ανεξάρτητων διοικητικών αρχών στις οποίες υπηρετούν τα πρόσωπα της παρ. 1.

Με την παρ. 4 της προτεινόμενης ρύθμισης προβλέπεται ότι στις περιπτώσεις περιφερειαρχών ή οργάνων διοίκησης για τα οποία δεν υφίσταται προγενέστερο ασφαλιστικό – συνταξιοδοτικό καθεστώς ασφάλισης, η υποχρεωτική ασφάλιση των προσώπων αυτών στον ΕΦΚΑ (πρώην ΙΚΑ – ΕΤΑΜ) για κύρια ασφάλιση και υγειονομική περίθαλψη και στους αντίστοιχους κλάδους του ΕΤΕΑΕΠ για επικουρική ασφάλιση. Για τον υπολογισμό των ασφαλιστικών εισφορών εφαρμόζονται οι προβλέψεις των παρ. 2 και 3 της προτεινόμενης ρύθμισης.

Με την παρ. 5 της προτεινόμενης ρύθμισης, για την εφαρμογή των άρθρων 17 και 36 του ν.4387/2016 για την παράλληλη ασφάλιση, οι εισφορές που έχουν καταβληθεί κατ΄ εφαρμογή της προτεινόμενης ρύθμισης θεωρούνται ως εισφορές από μισθωτή εργασία. Για την παράλληλη άσκηση επαγγελματικής δραστηριότητας καταβάλλονται οι προβλεπόμενες από τα άρθρα 38, 39, 40 και 41 του ν.4387/2016 ασφαλιστικές εισφορές, με έλεγχο του ανωτάτου και κατωτάτου ορίου αποδοχών ή εισοδήματος.

Με την παρ. 6 της προτεινόμενης ρύθμισης, οι συνταξιούχοι που διορίζονται σε θέσεις που αφορά η προτεινόμενη ρύθμιση δεν υπάγονται στην ασφάλιση δεδομένου ότι για

αυτούς δεν υφίσταται προγενέστερο καθεστώς ασφάλισης. Με την προτεινόμενη ρύθμιση, οι συνταξιούχοι που διορίζονται στις ανωτέρω θέσεις και για τους οποίους δεν προέκυπτε υποχρέωση ασφάλισης, υπάγονται υποχρεωτικά στην ασφάλιση του ΕΦΚΑ (πρώην ΙΚΑ – ΕΤΑΜ) για κύρια ασφάλιση και υγειονομική περίθαλψη και στο ΕΤΕΑΕΠ για επικουρική ασφάλιση. Για τον υπολογισμό των ασφαλιστικών εισφορών εφαρμόζονται οι προβλέψεις των παρ. 2 και 3 της προτεινόμενης ρύθμισης.

Από τις διατάξεις του άρθρου 25 του ν.4255/2014 προβλέπεται ότι οι δικηγόροι που εκλέγονται δήμαρχοι τελούν σε υποχρεωτική αναστολής της δικηγορίας, με τις ασφαλιστικές εισφορές να βαρύνουν τους δήμους. Με την παρ. 7 της προτεινόμενης ρύθμισης ορίζεται ότι και τα πρόσωπα αυτά καταβάλλουν ασφαλιστικές εισφορές όπως οι λοιποί δήμαρχοι, με το χρόνο ασφάλισης να θεωρείται ότι έχει διανυθεί στο προγενέστερο ασφαλιστικό — συνταξιοδοτικό καθεστώς, εν προκειμένων στους αντίστοιχους Τομείς Νομικών του πρώην ΕΤΑΑ, με την εισφορά ασφαλισμένου να βαρύνει τον δήμαρχο και την εργοδοτική εισφορά τον δήμο.

Με την παρ. 8 της προτεινόμενης ρύθμισης ορίζεται αναδρομική εφαρμογή των ανωτέρω από 1/1/2017. Ως εκ τούτου προκύπτει αναγκαιότητα ρύθμισης των οικονομικών εκκρεμοτήτων που θα προκύψουν. Σημειώνουμε ότι σε περίπτωση που προκύπτει οφειλή από την εφαρμογή της προτεινόμενης ρύθμισης δεν επιβάλλονται πρόστιμα καθυστέρησης εξόφλησης.

Με την παρ. 9 της προτεινόμενης ρύθμισης επεκτείνεται η εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 51 του ν.4144/2013, που προβλέπουν τη διατήρηση του προγενέστερου ασφαλιστικού – συνταξιοδοτικού καθεστώτος για τους αντιδημάρχους, αντιπεριφερειάρχες κ.λπ. που διακόπτουν την επαγγελματικής τους δραστηριότητα, στα ανωτέρω αιρετά που είναι ασφαλισμένοι στον πρώην ΟΓΑ.

Άρθρο 25

Απασχόληση λόγω ψυχικών παθήσεων

Με την προτεινόμενη ρύθμιση παρέχονται κίνητρα κοινωνικής επανένταξης για τις περιπτώσεις συνταξιούχων αναπηρίας ή λόγω θανάτου με ψυχική πάθηση, δεδομένου ότι η ανάληψη εργασίας έχει σημαντική θεραπευτική λειτουργία για την πάθησή τους. Η ένταξη αυτής της κατηγορίας συνταξιούχων στην αγορά εργασίας συμβάλλει σημαντικά στην ψυχοκοινωνική τους αποκατάσταση, λαμβάνοντας υπόψη τα ιδιαίτερα προβλήματα κοινωνικοποίησης που αντιμετωπίζουν οι ψυχικά ασθενείς, λόγω και του κοινωνικού στίγματος που υφίστανται. Άλλωστε, ακριβώς λόγω της φύσης των ψυχικών παθήσεων, οι εν λόγω συνταξιούχοι απασχολούνται ως επί το πλείστον περιστασιακά και για μικρά χρονικά διαστήματα, και ως εκ τούτου ενδεχόμενη διακοπή και επαναχορήγηση της σύνταξης καθίσταται δυσχερώς εφαρμόσιμη. Η κρίση για την σκοπιμότητα και τη θεραπευτική λειτουργία της επαγγελματικής ένταξης ή επανένταξης, ανήκει στις αρμόδιες μονάδες ψυχικής υγείας του αντίστοιχου Τομέα Ψυχικής Υγείας, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο ν. 2716/1999. Διευκρινίζεται περαιτέρω ότι η ανάληψη μισθωτής απασχόλησης ή η αυταπασχόληση των ανωτέρω προσώπων δεν επηρεάζει την σχετική κρίση αξιολόγησης αναπηρίας περί ανικανότητας για κάθε βιοποριστική εργασία από τα ΚΕΠΑ. Με την δεύτερη παράγραφο της προτεινόμενης διάταξης προβλέπεται ότι τα παραπάνω δεν ισχύουν σε συνταξιούχους που απασχολούνται σε φορέα γενικής κυβέρνησης. Σε κάθε δε περίπτωση τα πρόσωπα της πρώτης παραγράφου πρέπει να δηλώσουν την ανάληψη εργασίας ή την αυταπασχόληση τους στον Ε.Φ.Κ.Α., Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. και στις αρμόδιες υπηρεσίες πρόνοιας. Με την τελευταία παράγραφο της διάταξης εξουσιοδοτείται ο Υπουργός Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης να ρυθμίσει κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή της παρούσας ρύθμισης.

Άρθρο 26

Ρυθμίσεις για προσωπικό φορέων εποπτευόμενων από το Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης Στόχος της προτεινόμενης διάταξης είναι η διευκόλυνση της μεταφοράς των υπαλλήλων των φορέων ανάλογα με την κατάρτισή τους, ώστε να αυξηθεί η αποδοτικότητά τους και να παρέχονται καλύτερες υπηρεσίες προς τους ασφαλισμένους. Με το ν. 4387/2016 επήλθε η ενιαιοποίηση του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης, με συγκέντρωση των ασφαλιστικών αρμοδιοτήτων σε ενιαίους φορείς, οι οποίοι καλύπτουν το σύνολο των ασφαλισμένων και διαχωρίζονται με κριτήριο την καθ΄ ύλην αρμοδιότητα και όχι τα ασφαλιστέα πρόσωπα. Για την πραγματοποίηση αυτής της μεταρρύθμισης διασπάστηκαν κλάδοι ορισμένων ταμείων και μεταφέρθηκαν σε διαφορετικά ταμεία. Αντίστοιχα έγινε και η μεταφορά του προσωπικού.

Ωστόσο, δεδομένου ότι η μεταρρύθμιση του ν.4387/2016 επέφερε σημαντικές αλλαγές στη λειτουργία και τη δομή των φορέων κοινωνικής ασφάλισης και την κατανομή αρμοδιοτήτων μεταξύ τους, όπως περιγράφεται ανωτέρω, κατά το πρώτο διάστημα λειτουργίας των φορέων από 1.1.2017 προέκυψαν νέες ανάγκες μεταφοράς προσωπικού, σύμφωνα με τον τρόπο λειτουργίας των φορέων στην πράξη. Με βάση τα παραπάνω, κρίνεται αναγκαίο κατά το πρώτο διάστημα λειτουργίας των φορέων να υπάρχει η δυνατότητα μεταφοράς προσωπικού σε σύντομο χρονικό διάστημα, για να διασφαλιστεί η εύρυθμη λειτουργία των φορέων και η εξυπηρέτηση των ασφαλισμένων.

Επομένως, μέχρι να ολοκληρωθεί η ορθολογική κατανομή του προσωπικού, ανάλογα με τις ανάγκες κάθε φορέα, κρίνεται αναγκαία μέχρι τέλους του 2017 και κατά παρέκκλιση των κείμενων διατάξεων η μεταφορά προσωπικού μεταξύ των φορέων Ε.Φ.Κ.Α., Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π., Ο.Γ.Α. και Ν.Α.Τ. με μεταφορά της οργανικής τους θέσης, την ίδια εργασιακή σχέση, κλάδο ή ειδικότητα. Ομοίως επιτρέπεται η μεταφορά υπαλλήλων των παραπάνω φορέων σε κενές οργανικές θέσεις της Κεντρικής Υπηρεσίας του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης.

Άρθρο 27

Με την προτεινόμενη διάταξη προβλέπεται, για λόγους ίσης μεταχείρισης, η δυνατότητα μετάταξης του προσωπικού ασφαλείας που υπηρετούσε στο ενταχθέν στον ΕΦΚΑ πρώην ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, σε θέση άλλου κλάδου ή ειδικότητας της ίδιας ή ανώτερης κατηγορίας ή εκπαιδευτικής βαθμίδας, με την ίδια σχέση εργασίας και ανεξαρτήτως ορίου ηλικίας. Σύμφωνα με το ν. 3304/2005, με τον οποίο ενσωματώθηκε στην ελληνική έννομη τάξη το περιεχόμενο των Οδηγιών 2000/43/ΕΚ του Συμβουλίου της 29^{ης} Ιουνίου και 2000/78/ΕΚ του Συμβουλίου της 27^{ης} Νοεμβρίου 2000, απαγορεύεται, μεταξύ άλλων, η διακριτική μεταχείριση λόγω ηλικίας στον τομέα της απασχόλησης, τόσο όσον αφορά στους όρους πρόσβασης στην εργασία όσο και στους όρους υπηρεσιακής και επαγγελματικής εξέλιξης. Αντίθετες ρυθμίσεις είναι θεμιτές μόνο εφόσον υφίσταται ειδική αιτιολογία, όπως προκύπτει και από το με αριθμ. πρωτ. Φ1400.2/41482/2014 έγγραφο του Συνηγόρου του Πολίτη. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, η ηλικιακή προϋπόθεση που ισχύει για τη συγκεκριμένη κατηγορία υπαλλήλων δεν έχει ειδική αιτιολογική βάση, επομένως κρίνεται σκόπιμη η κατάργηση της εν λόγω προϋπόθεσης.

Άλλωστε, το αντικείμενο απασχόλησης της ειδικότητας ΔΕ Προσωπικό Ασφαλείας τείνει να εκλείψει, καθώς δεν πραγματοποιούνται πλέον χρηματαποστολές ώστε να χρήζουν συνοδείας, ενώ περαιτέρω για τις ανάγκες φρούρησης και ασφάλειας του πρώην ΙΚΑ-ΕΤΑΜ απασχολούνταν ήδη υπάλληλοι ειδικότητας ΥΕ Φυλάκων Νυχτοφυλάκων (σχετ. το με αριθμ. πρωτ. Γ23/221/27-11-2015 έγγραφο του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ).

Ως εκ τούτου, με την προτεινόμενη διάταξη, οι μόνιμοι υπάλληλοι και οι υπάλληλοι ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, που πλέον έχουν μεταφερθεί στον ΕΦΚΑ ως προσωπικό ασφαλείας, δύνανται να μεταταγούν σε θέση άλλου κλάδου ή ειδικότητας ίδιας ή ανώτερης κατηγορίας ή εκπαιδευτικής βαθμίδας, εφόσον πληρούν τα κριτήρια της οικείας νομοθεσίας, μη εφαρμοζομένης εφεξής της ηλικιακής προϋπόθεσης που ίσχυε για τη συγκεκριμένη κατηγορία. Με τον τρόπο αυτό, επιτυγχάνεται ταυτόχρονα και η δυνατότητα απασχόλησης του εν λόγω προσωπικού σε πιο παραγωγικές θέσεις, με αρμοδιότητες αντίστοιχες των προσόντων τους. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται

αναλογικά οι διατάξεις που αφορούν τη μετάταξη των μονίμων υπαλλήλων και των υπαλλήλων ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου αντίστοιχα.

Άρθρο 28

Όργανα ΕΦΚΑ κατά το ν.1418/1984 (Α' 23)

Η νομοθεσία για τα δημόσια έργα προβλέπει τη λειτουργία τεχνικών συμβουλίων, τα οποία επικουρούν τις δημόσιες αρχές σε θέματα σχετικά με δημόσιες συμβάσεις, όπου προβλέπεται σχετική αρμοδιότητα στη νομοθεσία [ενδεικτικά ν.1418/1984 (Α΄ 23), ν.3669/2008 (Α΄ 116), ν.4412/2016 (Α΄ 147)]. Προβλέπει επίσης τον ορισμό των αρμοδίων υπηρεσιών, οι οποίες αποφασίζουν ή γνωμοδοτούν σε θέματα δημοσίων συμβάσεων.

Σύμφωνα με τα άρθρα 51, 53 και 70 του ν.4387/2016 (Α΄ 85), ο ΕΦΚΑ από 1.1.2017 είναι καθολικός διάδοχος του ΙΚΑ- ΕΤΑΜ, του ΟΑΕΕ, του ΕΤΑΑ, του ΤΑΥΤΕΚΩ, του ΕΤΑΠ-ΜΜΕ και του ΕΤΑΤ, καθώς και του ΝΑΤ και του ΟΓΑ, ως προς τις ασφαλιστικές τους αρμοδιότητες. Με την προτεινόμενη διάταξη ορίζονται οι αρμόδιες υπηρεσίες του ΕΦΚΑ, ενώ προβλέπεται ότι ως τεχνικό συμβούλιο ορίζεται το τεχνικό συμβούλιο του πρώην ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, δεδομένου ότι μόνο στο πρώην ΙΚΑ-ΕΤΑΜ λειτουργούσε τεχνικό συμβούλιο. Κατά τα λοιπά, εφαρμόζονται ανάλογα τα οριζόμενα στο π.δ. 170/1984 (Α΄ 84).

Τέλος, με την προτεινόμενη διάταξη προβλέπεται εξουσιοδότηση στον Υπουργό Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης να ρυθμίζει ειδικότερα ζητήματα για την εφαρμογή της υπόψη ρύθμισης, ιδίως να ορίζει τα αποφαινόμενα όργανα στην περίπτωση που λόγω τροποποίησης της οργανωτικής διάρθρωσης του ΕΦΚΑ κρίνεται απαραίτητος ο ορισμός άλλων οργάνων αντίστοιχα.

Άρθρο 29

Ενιαιοποίηση προϋποθέσεων καταβολής σύνταξης σε περιπτώσεις ποινικής καταδίκης του δικαιούχου

Με την προτεινόμενη διάταξη ρυθμίζεται το θέμα της αναστολής καταβολής της σύνταξης σε συνταξιούχους του Ενιαίου Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (ΕΦΚΑ), λόγω καταδίκης τους σε περιοριστική της ελευθερίας ποινή μεγαλύτερη του ενός έτους.

Σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις των ασφαλιστικών φορέων που εντάχθηκαν στον ΕΦΚΑ, δεν ρυθμίζεται με ενιαίο τρόπο η επερχόμενη αναστολή της σύνταξης, σε περιπτώσεις καταδίκης του ασφαλισμένου σε περιοριστική της ελευθερίας ποινή.

Ειδικότερα,

- α) με την παρ. 7α, του άρθρου 29, του α.ν.1846/1951 της νομοθεσίας του πρώην ΙΚΑ-ΕΤΑΜ ορίζεται ότι, η καταβολή της σύνταξης αναστέλλεται εάν ο συνταξιούχος εκτίει ποινή στερητικής της ελευθερίας του μεγαλύτερη των έξι μηνών και για όσο χρόνο εκτίει την ποινή αυτή (στην περίπτωση αυτή προβλέπεται ότι το δικαίωμα για απόληψη της σύνταξης μεταβιβάζεται στα δικαιοδόχα πρόσωπα).
- β) με τις παρ. 3 και 4, του άρθρου 13 του ν.4491/1966, στο πρώην τομέα ασφάλισης προσωπικού της ΔΕΗ ορίζεται, ότι η καταβολή της συντάξεως αναστέλλεται:
- «3. α) Εάν ο συνταξιούχος εκτίη ποινήν στερητικήν της ελευθερίας αυτού μεγαλυτέραν του έτους και δι` όσον χρόνον εκτίει ταύτην. Εφ` όσον όμως τυγχάνουν πρόσωπα, άτινα εν περιπτώσει θανάτου τούτου θα ελάμβανον σύνταξιν, ταύτα δικαιούνται εις την λήψιν της συντάξεως, ήτις θα κατεβάλλετο εις αυτά, εν περιπτώσει θανάτου του συνταξιούχου.-
- 4. Το δικαίωμα εις σύνταξιν απόλλυται εάν ο δικαιούχος καταδικασθή εις εγκληματικήν ποινήν επί κλοπή, υπεξαιρέσει, απάτη, πλαστογραφία, απιστία, εφ` όσον τα αδικήματα ταύτα στρέφονται κατά της ΔΕΗ ή του Ελληνικού Δημοσίου.- Παρεχομένης χάριτος μετ` άρσεως συνεπειών ή επερχομένης αποκαταστάσεως το δικαίωμα εις σύνταξιν ανακτάται από της πρώτης του επομένου μηνός εκείνου καθ` ον ήρθησαν αι συνέπειαι

ή εγένετο η αποκατάστασις.- Εφ` όσον υπάρχουν πρόσωπα, άτινα εν περιπτώσει θανάτου του δικαιούχου θα ελάμβανον σύνταξιν, ταύτα δικαιούνται κατά το χρονικόν διάστημα καθ` ό δεν δύναται ν` ασκηθή υπ`αυτού το εις σύνταξιν δικαίωμα, να τύχουν συντάξεως, ως εάν ο καταδικασθείς είχεν αποβιώσει».

γ) με την περίπτωση ε του άρθρου 7 της ΥΑ.21545/1927 (Β΄ 174), του πρ. ΤΣΠ-ΕΤΕ, προβλέπεται ότι, «Επί απολύσεως, μετά 15ετή συντάξιμόν υπηρεσίαν ησφαλισμένου ένεκα καταδίκης δι΄ αμετακλήτου δικαστικής αποφάσεως επί καταχρήσει, υπαιξαιρέσει, απάτη ή πλαστογραφία εις βάρος της παρ΄ ή υπηρετεί Τραπέζης ή του ταμείου δεν χορηγείται εις τούτον σύνταξις.

Εάν όμως υπάρχουσι σύζυγος ή τέκνα, άτινα θα εδικαιούντο συντάξεως κατά τους όρους του άρθρ. 8, καταβάλλεται αυτοίς η σύνταξις, ήτις θα του απενέμετο εις περίπτωσιν θανάτου του ασφαλισμένου».

δ) με το άρθρο 52 του π.δ..284/1974 (Α΄ 101), του καταστατικού του κλάδου σύνταξης του πρ. τομέα σύνταξης Προσωπικού Ημερησίων Εφημερίδων Αθηνών και Θεσσαλονίκης (ΤΣΠΕΑΘ) του Ενιαίου Ταμείου Ασφάλισης Προσωπικού Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης (Ε.Τ.Α.Π.-Μ.Μ.Ε.), η καταβολή της σύνταξης αναστέλλεται:

«1. Στερείται ή εκπίπτει του δικαιώματος συντάξεως αναπηρίας, γήρατος, θανάτου: α) ο ησφαλισμένος ο οποίος προεκάλεσε δολίως την επέλευσιν του ασφαλιστικού κινδύνου και κατεδικάσθη διά την πράξιν του αμετακλήτως υπό του ποινικού δικαστηρίου και β) ο καταδικασθείς εις την ποινήν της ειρκτής και εφ` όσον χρόνον εκτίει ταύτην.

Εις αμφοτέρας τας ως άνω περιπτώσεις το δικαίωμα επί την παροχήν μεταβιβάζεται εις τους κατά το άρθρον 43 λόγω θανάτου δικαιοδόχους του ησφαλισμένου.

2. Ο προκαλέσας των θάνατον του ησφαλισμένου ή συνταξιούχου, εφ` όσον διά τούτο κατεδικάσθη δι` αμετακλήτου αποφάσεως του ποινικού δικαστηρίου , στερείται ή εκπίπτει του δικαιώματος συντάξεως ης θα εδικαιούτο λόγω θανάτου του ησφαλισμένου ή συνταξιούχου.

Εν τη περιπτώσει ταύτη της συντάξεως δικαιούνται οι λοιποί κατά το άρθρον 43 δικαιούχοι».

- ε) με το άρθρο 14, της Κοινής Υπουργικής Απόφασης B2/54/3/236/76/οικ.695/1977 (Β΄ 329), του π. τομέα ασφάλισης Ιδιοκτητών Συντακτών και Υπαλλήλων Τύπου που αναφέρεται στη στέρηση συντάξεως:
- «1. Στερείται του δικαιώματος συντάξεως λόγω αναπηρίας ο ησφαλισμένος ο εκ προθέσεως καταστάς ανάπηρος η συνεπεία πλημμελήματος η κακουργήματος παρ` αυτού διαπραχθέντος, η δε ενοχή του αποδεικνύεται δια τελεσιδίκου δικαστικής αποφάσεως. Εάν όμως υπάρχουν πρόσωπα εκ των αναφερομένων εις το άρθρον 4 παρ. 1 του παρόντος, ταύτα δικαιούνται της συντάξεως της οποίας θα εδικαιούντο εις περίπτωσιν θανάτου του ησφαλισμένου.
- 2. Πρόσωπα εκ των κατά το άρθρον 4 παρ. 1 του παρόντος δικαιουμένων συντάξεων στερούνται παντός επ` αυτής δικαιώματος, εάν δι` αποφάσεως Ποινικού Δικαστηρίου ήθελον καταδικασθή δια πράξιν, αποτέλεσμα της οποίας υπήρξεν ο θάνατος του ησφαλισμένου ή συνταξιούχου».
- στ) με τα άρθρο 26 και 27 αντιστοίχως, του π.δ.419/1983 (Α΄ 154), του πρ. τομέα ασφάλισης Ανταποκριτών Ξένου Τύπου που αναφέρονται στη στέρηση συντάξεως, ορίζεται ότι:

Άρθρο 26 - Στέρηση

- «1. Στερείται του δικαιώματος συντάξεως λόγω αναπηρίας ασφαλισμένος που έγινε ανάπηρος εκ προθέσεως ή για πλημμέλημα ή κακούργημα που διαπράχθηκε από αυτόν η δε ενοχή του αποδεικνύεται με τελεσίδικη δικαστική απόφαση. Εάν όμως υπάρχουν πρόσωπα από τα αναφερόμενα στο άρθρο 18 παρ. 1 του διατάγματος αυτού, δικαιούνται αυτά τη σύνταξη που θα έπαιρναν σε περίπτωση θανάτου του ασφαλισμένου.
- 2. Πρόσωπα, από τα αναφερόμενα στο άρθρο 18 παρ. 1 του διατάγματος αυτού, που δικαιούνται σύνταξη, στερούνται κάθε δικαίωμα συντάξεως, εάν με απόφαση Ποινικού

Δικαστηρίου έχουν καταδικασθεί για πράξη, που είχε ως αποτέλεσμα το θάνατο του ασφαλισμένου η συνταξιούχου».

Άρθρο 27 - Αναστολή συντάξεως

Η καταβολή της συντάξεως αναστέλλεται:

«α) Εάν και για όσο χρόνο ο συνταξιούχος εκτίει ποινή, στερητική της ελευθερίας, που είναι μεγαλύτερη από ένα (1) έτος. Εφόσον όμως υπάρχουν πρόσωπα, τα οποία στην περίπτωση θανάτου του παίρνουν σύνταξη, αυτά δικαιούνται τη σύνταξη που καταβάλλεται σε αυτά στην περίπτωση θανάτου του συνταξιούχου και για όσο χρόνο στερείται της συντάξεως ο δικαιούχος».

ζ)με τα άρθρο 26 και 27 αντιστοίχως, του π.δ.419/1980 (Α΄ 115), του πρ. τομέα ασφάλισης Φωτοειδησεογραφικών και Εικονοληπτών Επικαίρων Τηλεόρασης, που αναφέρονται στη στέρηση συντάξεως, παρατίθενται τα κάτωθι:

Άρθρο 26 - Στέρηση

«1. Στερείται του δικαιώματος συντάξεως λόγω αναπηρίας ασφαλισμένος που έγινε ανάπηρος εκ προθέσεως ή για πλημμέλημα ή κακούργημα που διαπράχθηκε από αυτόν η δε ενοχή του αποδεικνύεται με τελεσίδικη δικαστική απόφαση. Εάν όμως υπάρχουν πρόσωπα από τα αναφερόμενα στο άρθρο 18 παρ. 1 του διατάγματος αυτού, δικαιούνται αυτά τη σύνταξη που θα έπαιρναν σε περίπτωση θανάτου του ασφαλισμένου.

2.Πρόσωπα, από τα αναφερόμενα στο άρθρο 18 παρ. 1 του διατάγματος αυτού, που δικαιούνται σύνταξη, στερούνται κάθε δικαίωμα συντάξεως, εάν με απόφαση Ποινικού Δικαστηρίου έχουν καταδικασθεί για πράξη, που είχε ως αποτέλεσμα το θάνατο του ασφαλισμένου η συνταξιούχου.».

Άρθρο 27 - Αναστολή συντάξεως

Η καταβολή της συντάξεως αναστέλλεται:

«α)Εάν και για όσο χρόνο ο συνταξιούχος εκτίει ποινή, στερητική της ελευθερίας, που είναι μεγαλύτερη από ένα (1) έτος. Εφόσον όμως υπάρχουν πρόσωπα, τα οποία στην

περίπτωση θανάτου του παίρνουν σύνταξη, αυτά δικαιούνται τη σύνταξη που καταβάλλεται σύ αυτά στην περίπτωση θανάτου του συνταξιούχου και για όσο χρόνο στερείται της συντάξεως ο δικαιούχος».

η)με την περίπτωση β` της παρ. 3 του άρθρου 52 του Καταστατικού του Ταμείου Ασφαλίσεως Τεχνικών Τύπου Αθηνών (Β.Δ. 29/5 - 256 1958 - ΦΕΚ 96 Α` 25.6.58), όπως ισχύει, η καταβολή των παρά του Ασφαλιστικού Κλάδου Συντάξεως χορηγουμένων συντάξεων, αναστέλλεται:

- «α) Εφ` όσον ο συνταξιούχος εκτίει ποινήν στερητικήν της ελευθερίας του μακροτέραν της πενταετίας η σύνταξις υπαρχόντων τέκνων και συζύγου κατανέμεται μεταξύ αυτών κατ` ισομοιρίαν, μη υπαρχόντων δε συζύγου και τέκνων η σύνταξης αποδίδεται εις αυτόν εξ ολοκλήρου».
- θ) με την περίπτ. α της παρ. 1 του άρθρου 22 του ν.δ.4114/1960 (Α΄ 164), του πρώην Τομέας Ασφάλισης Νομικών του πρ. Ενιαίου Ταμείου Ανεξάρτητα Απασχολούμενων (Ε.Τ.Α.Α.), ορίζεται ότι η σύνταξη αναστέλλεται εάν ο συνταξιούχος καταδικασθεί σε χρηματική ποινή για κλοπή, υπεξαίρεση, απάτη και κ.λ.π., εφόσον τα αδικήματα για τα οποία καταδικάσθηκε έχουν σχέση με τη συμπεριφορά του έναντι του φορέων αυτού.
- ι) με την περίπτ. δ της παρ. 1 του άρθρου 32 του π.δ. 258/2005 (Α΄ 316), του πρ. ΟΑΕΕ ορίζεται ότι, η καταβολή της σύνταξης αναστέλλεται εάν ο συνταξιούχος εκτίει ποινή στερητική της ελευθερίας του μεγαλύτερη του ενός έτους, εφόσον τα αδικήματα για τα οποία καταδικάσθηκε έχουν σχέση με τη συμπεριφορά του έναντι του φορέων αυτού.
- ια) με την περίπτ. α του άρθρου 25α του π.δ. 913/1978 (Α΄ 220), του πρ. Ναυτικού Απομαχικού Ταμείου (ΝΑΤ), η καταβολή της σύνταξης αναστέλλεται:
- α) Αν ο συνταξιούχος εκτίει σε ελληνικές φυλακές ποινή στερητική της ελευθερίας μεγαλύτερη από ένα έτος και για όσο χρόνο την εκτίει. Αν όμως υπάρχουν πρόσωπα που σε περίπτωση θανάτου του θα έπαιρναν σύνταξη, τα πρόσωπα αυτά παίρνουν τη σύνταξη που θα έπαιρναν σε περίπτωση θανάτου του συνταξιούχου.

ιβ) με τις παρ. β του άρθρου 62 και παρ. 1 του άρθρου 63 αντίστοιχα, του π.δ. 169/2007 (Α΄ 210) – Κώδικας Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων, το δικαίωμα σύνταξης χάνεται αν ο δικαιούχος καταδικαστεί αμετάκλητα, είτε όταν ήταν εν ενεργεία είτε ως συνταξιούχος, σε ποινή κάθειρξης για κλοπή, υπεξαίρεση, απάτη, πλαστογραφία, απιστία, παραποίηση ή σε φυλάκιση για δωροδοκία ή δωροληψία, εφόσον τα αδικήματα αυτά στρέφονται κατά του Δημοσίου ή κατά νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου καθώς και αν καταδικαστεί αμετάκλητα για κάποιο από τα αδικήματα των άρθρων 270 και 272 του Ποινικού Κώδικα, όπως αυτά τροποποιήθηκαν με τις διατάξεις του ν.δ.364/1969.

Το δικαίωμα για σύνταξη ή καταβολή δεν μπορεί να ασκηθεί αν ο δικαιούχος καταδικασθεί στην ποινή της κάθειρξης για οποιοδήποτε αδίκημα, εκτός από αυτά που αναφέρονται στην περίπτ. β΄ της παρ. 1 του προηγούμενου άρθρου, και μέχρι τη λήξη της ποινής.

Όπως προκύπτει από τις ανωτέρω διατάξεις, αφενός δεν απαιτείται σε όλους τους φορείς το αδίκημα που διέπραξε ο ασφαλισμένος να έχει σχέση με την συμπεριφορά του έναντι του ασφαλιστικού φορέα και αφετέρου δεν καθορίζεται η ίδια χρονική διάρκεια της περιοριστικής της ελευθερίας ποινής, για την αναστολή της σύνταξης.

Δεδομένου ότι, οι πρώην ασφαλιστικοί φορείς εντάχθηκαν στο ΕΦΚΑ από 1.1.2017, πρέπει να θεσπιστεί διάταξη, με την οποία θα ρυθμίζεται κατά ενιαίο τρόπο για όλους τους ασφαλισμένους του ΕΦΚΑ, η αναστολή καταβολής της σύνταξης τους σε περιπτώσεις που τους επιβάλλεται περιοριστική της ελευθερίας τους ποινή.

Για τους ανωτέρω λόγους προτείνεται η θέσπιση της διάταξης, κατά το σχεδιασμό της οποίας έχουν ληφθεί υπόψη και οι προτάσεις- παρεμβάσεις του Συνηγόρου του Πολίτη, ήδη από το 2012, καθώς και η σχετική νομολογία.

Άρθρο 30

Παράταση χορήγησης αναπηρικής σύνταξης

Με την παρούσα διάταξη προτείνεται η συνέχιση της ισχύος της ρύθμισης της παρ. 3 του άρθρου 66 του ν.4144/2013 (Α΄ 88) που λήγει στις 30.6.2017. Δεδομένου ότι η ισχύς της ανωτέρω διάταξης λήγει στις 30.6.2017, η προτεινόμενη ρύθμιση αρχίζει από 1.7.2017.

Ειδικότερα, στις περιπτώσεις λήξης του συνταξιοδοτικού δικαιώματος λόγω αναπηρίας συνταξιούχων του ΕΦΚΑ και εφόσον εκκρεμεί στις υγειονομικές επιτροπές ΚΕ.Π.Α. ιατρική κρίση, χωρίς υπαιτιότητα των ασφαλισμένων, προβλέπεται παράταση του δικαιώματος συνταξιοδότησης λόγω αναπηρίας για έξι μήνες με το ίδιο ποσό που ελάμβαναν οι συνταξιούχοι πριν από τη λήξη του δικαιώματος, υπό την προϋπόθεση ότι για το δικαίωμα αυτό είχαν κριθεί από την αρμόδια υγειονομική επιτροπή αναπηρίας, με ποσοστό αναπηρίας τουλάχιστον 67%. Προβλέπεται επίσης ότι εάν μετά τη γνωμάτευση των υγειονομικών επιτροπών ΚΕ.Π.Α. κριθεί ότι οι ασφαλισμένοι δεν φέρουν συντάξιμο ποσοστό αναπηρίας ή φέρουν μικρότερο ποσοστό αναπηρίας από αυτό με το οποίο είχαν κριθεί, οι αχρεωστήτως καταβληθείσες παροχές αναζητούνται άτοκα, δια συμψηφισμού, με μηνιαία παρακράτηση 20% από τις τυχόν χορηγούμενες συνταξιοδοτικές παροχές, ενώ στην περίπτωση που δεν χορηγούνται παροχές, αναζητούνται ως αχρεωστήτως καταβληθείσες σύμφωνα με τον ΚΕΔΕ.

Η ανωτέρω ρύθμιση εφαρμόζεται και για όλα τα επιδόματα που χορηγούνται λόγω αναπηρίας (προνοιακά, βαριάς αναπηρίας, εξωιδρυματικό, απολύτου αναπηρίας κ.λπ.), καθώς και συντάξεις με αιτία την αναπηρία (συντάξεις θανάτου σε ανίκανα για κάθε βιοποριστική εργασία παιδιά κ.λπ.), ενώ για τον ίδιο χρόνο παρατείνεται η ιατροφαρμακευτική περίθαλψη όσων εμπίπτουν σε αυτή τη ρύθμιση.

Άρθρο 31

Αντικατάσταση του άρθρου 30 του ν.1469/1984 (Α΄111)

Με τις διατάξεις του άρθρου 30 του ν. 1469/1984 δόθηκε στους ανασφάλιστους διαζευγμένους συζύγους η δυνατότητα διατήρησης του δικαιώματος παροχών ασθένειας σε είδος, καταβάλλοντας την εισφορά άμεσα ασφαλισμένου για τον κλάδο ασθένειας που υπαγόταν ο διαζευγμένος σύζυγος.

Έτσι, οριζόταν διαφορετικό ποσοστό εισφοράς και διαφορετική βάση υπολογισμού της εισφοράς ανάμεσα σε δημοσίους υπαλλήλους, σε μισθωτούς του ιδιωτικού τομέα και σε αυτοτελώς απασχολούμενους ή ανεξάρτητους επαγγελματίες.

Με τις διατάξεις του άρθρου 41 του ν. 4387/2016 (Α΄85) και στο πλαίσιο του ΕΦΚΑ, στον οποίο υπάγονται πλέον οι ασφαλισμένοι της χώρας, ορίστηκαν κοινά ποσοστά ασφαλιστικών εισφορών υγειονομικής περίθαλψης, τόσο για τους μισθωτούς όσο και για τους ελεύθερους επαγγελματίες και ανεξάρτητα απασχολούμενους.

Για τους λόγους αυτούς, προτείνεται η διάταξη αυτή με την οποία τα ποσοστά και η βάση υπολογισμού των εισφορών που καταβάλλουν οι διαζευγμένοι σύζυγοι για τη διατήρηση του δικαιώματος παροχών ασθένειας σε είδος από τον Ε.Ο.Π.Υ.Υ. ή άλλο φορέα κοινωνικής ασφάλισης ή το Δημόσιο, αλλά και η μείωση του ορίου ηλικίας για την άσκηση του δικαιώματος από το 35ο στο 25ο. Εννοείται ότι η ίδια δυνατότητα δίνεται στον/στην διαζευγμένο/η, βάσει του άρθρου 16 του ν.4387/2016- και στην περίπτωση λύσης του συμφώνου συμβίωσης.

Άρθρο 32

Απαλλαγή από τη συμμετοχή στη φαρμακευτική δαπάνη σε σεισμόπληκτους

Ο ισχυρός σεισμός της 12^{ης} Ιουνίου 2017 που έπληξε τη Λέσβο προκάλεσε σοβαρότατες καταστροφές. Ο οικισμός Βρίσα καταστράφηκε ολοσχερώς και εκκενώθηκε. Με την προτεινόμενη ρύθμιση απαλλάσσονται οι πληγέντες από το συγκεκριμένο οικισμό από τη συμμετοχή στη φαρμακευτική δαπάνη για δύο έτη.

Στόχος είναι η ανακούφιση των συγκεκριμένων κατοίκων, οι οποίοι έχουν βρίσκονται σε αυτές τις αντίξοες συνθήκες λόγω της φυσικής καταστροφής. Η αναφορά στο συγκεκριμένο οικισμό γίνεται διότι η πλήρης εκκένωσή του καθιστά αλυσιτελή τη διάκριση των κατοίκων σε πληγέντες και μη, σύμφωνα με το ν.2256/1994.

ΜΕΡΟΣ Β'

ΕΡΓΑΣΙΑΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ

Άρθρο 33

Τροποποιήσεις του άρθρου 2 του ν. 3996/2011

Σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 2 του ν. 3996/2011 (Α΄ 170), έργο του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας (ΣΕΠΕ) είναι, μεταξύ άλλων, η επίβλεψη και ο έλεγχος της εφαρμογής των διατάξεων της εργατικής νομοθεσίας, ο έλεγχος της ασφαλιστικής κάλυψης των εργαζομένων και η καταστολή της παράνομης απασχόλησης των εργαζομένων.

Κατά την εκτέλεση του έργου του, το ΣΕΠΕ είναι αρμόδιο, μεταξύ άλλων, να επιθεωρεί και να ελέγχει τους χώρους εργασίας με κάθε πρόσφορο μέσο, να προβαίνει σε κάθε είδους αναγκαία εξέταση και έλεγχο σε όλες τις επιχειρήσεις και εκμεταλλεύσεις πρωτογενούς, δευτερογενούς και τριτογενούς τομέα και γενικότερα σε κάθε ιδιωτικό ή δημόσιο χώρο εργασίας ή εκμετάλλευσης ή χώρο όπου πιθανολογείται ότι απασχολούνται εργαζόμενοι και να επιβλέπει την τήρηση και εφαρμογή των διατάξεων της εργατικής και ασφαλιστικής νομοθεσίας της σχετικής με την ασφαλιστική κάλυψη των εργαζομένων, την αδήλωτη εργασία και την παράνομη απασχόληση, να ερευνά οποιαδήποτε ώρα κατά τη διάρκεια της ημέρας ή της νύχτας τους χώρους εργασίας, όταν το κρίνει αναγκαίο, χωρίς προειδοποίηση του εργοδότη, και να έχει ελεύθερη πρόσβαση σε οποιαδήποτε από τα βιβλία, μητρώα, έγγραφα, αρχεία και κάθε άλλου

είδους στοιχείο που τηρούνται από την επιχείρηση, να λαμβάνει αντίγραφα, καθώς και να έχει πρόσβαση στη δομή της παραγωγικής διαδικασίας.

Με σκοπό την αποτελεσματική εκτέλεση της θεσμικής αποστολής του ΣΕΠΕ, τη διευκόλυνση των ανωτέρω αρμοδιοτήτων του και την αποφυγή καταχρηστικών συμπεριφορών από τους ελεγχόμενους, είναι απαραίτητο, κατά τη διενέργεια του σχετικού ελέγχου, οι Επιθεωρητές Εργασίας, εκτός των στοιχείων που τηρούνται από την επιχείρηση και στα οποία έχουν ήδη, υπό το ισχύον καθεστώς, ελεύθερη πρόσβαση, να μπορούν να ζητούν την επίδειξη της αστυνομικής ταυτότητας ή άλλου σχετικού αποδεικτικού της ταυτοπροσωπίας εγγράφου για την εξακρίβωση των στοιχείων των παρισταμένων, την ακριβή καταγραφή των πραγματικών περιστατικών και την αποτελεσματική διενέργεια του ελέγχου.

Εξάλλου, το πλέον απαραίτητο στοιχείο για τη διαπίστωση της τήρησης των διατάξεων της εργατικής νομοθεσίας και της νομιμότητας της απασχόλησης (ασφαλιστική κάλυψη, άδεια εργασίας κλπ.) είναι η εξακρίβωση των στοιχείων όσων εντοπίζονται κατά τον έλεγχο να εργάζονται ή όσων πιθανολογείται ότι εργάζονται, έστω κι αν οι ίδιοι ή τρίτοι (εργοδότης, νόμιμος εκπρόσωπος κλπ.) το αμφισβητούν.

Με τη ρύθμιση λοιπόν του άρθρου 33 καθιερώνεται η υποχρέωση όσων βρίσκονται στο χώρο εργασίας κατά τη διάρκεια ελέγχου από όργανα του ΣΕΠΕ να επιδεικνύουν την αστυνομική τους ταυτότητα ή άλλο αποδεικτικό της ταυτοπροσωπίας έγγραφο, εφόσον τους ζητηθεί από τους διενεργούντες τον έλεγχο Επιθεωρητές εργασίας. Επιπλέον, προβλέπεται ότι, πέραν του εργοδότη, επιβάλλονται διοικητικές κυρώσεις και σε οποιοδήποτε τρίτο αρνείται την είσοδο και πρόσβαση ή την παροχή στοιχείων ή πληροφοριών ή παρέχει ανακριβείς πληροφορίες ή στοιχεία.

Άρθρο 34

Τροποποίηση του άρθρου 23 του ν. 3996/2011

Το φαινόμενο των εργατικών ατυχημάτων λόγω των παραβάσεων της νομοθεσίας για την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων είναι συχνό στη χώρα μας. Με την προτεινόμενη ρύθμιση λαμβάνονται συγκεκριμένα προληπτικά μέτρα για την προστασία της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων. Ειδικότερα εισάγονται ορισμένες προσθήκες στην περ. α΄ της παρ. 3 του άρθρου 23 του ν. 3996/2011, με σκοπό την αποτελεσματική προστασία της υγείας και ασφάλειας των εργαζομένων, καθώς και την πρακτική εφαρμογή των σχετικών κυρώσεων. Μεταξύ άλλων, προστίθενται η εκμετάλλευση και το στοιχείο εξοπλισμού της επιχείρησης ή εγκατάστασης ως αντικείμενα προσωρινής διακοπής λειτουργίας. Κατ' αυτό τον τρόπο διευκολύνεται το έργο των ελεγκτικών οργάνων και καθίσταται δυνατή η επιβολή κυρώσεων που προστατεύουν την υγεία και ασφάλεια των εργαζομένων με στοχευμένο τρόπο.

Παράλληλα, προστίθεται ο παράγοντας της σοβαρότητας του κινδύνου, διαζευκτικά με την αμεσότητα, ως λόγος προσωρινής διακοπής λειτουργίας, λαμβάνοντας υπόψη ότι ο διαπιστωθείς ως σοβαρός κίνδυνος ενδέχεται να καταστεί άμεσος πριν από τη διενέργεια νέου ελέγχου. Επιπρόσθετα, προβλέπεται ότι η κύρωση της προσωρινής διακοπής λειτουργίας διαρκεί μέχρι την πλήρη συμμόρφωση του εργοδότη και την άρση των παραβάσεων που διαπιστώθηκαν. Η συγκεκριμένη προσθήκη κρίνεται αναγκαία, καθώς η επαναλειτουργία της επιχείρησης, χωρίς να έχει προηγουμένως αντιμετωπιστεί η ήδη διαπιστωθείσα παράβαση, εγκυμονεί τους ίδιους κινδύνους για τους οποίους επιβλήθηκε αρχικά η εν λόγω κύρωση.

Άρθρο 35

Τροποποίηση του άρθρου 24 του ν. 3996/2011

Ο συνδυασμός διοικητικών προστίμων και διακοπής λειτουργίας της επιχείρησης οικοδομεί ένα ολοκληρωμένο πλέγμα για την αποφυγή επαναλαμβανόμενων παραβάσεων, μεταξύ των οποίων και αυτές για την αδήλωτη εργασία, ιδίως σε επιχειρήσεις που το μέτρο των οικονομικών κυρώσεων κρίνεται ανεπαρκές.

Λαμβάνοντας υπόψη τη σοβαρότητα του μέτρου της διακοπής λειτουργίας της επιχείρησης, κρίνεται απαραίτητη η θεσμοθέτηση ενός σαφώς καθορισμένου και διαβαθμισμένου πλαισίου για την επιβολή της εν λόγω κύρωσης. Κατ' αυτόν τον τρόπο διευκολύνεται το έργο των Επιθεωρητών Εργασίας, οι οποίοι θα μπορούν πλέον να λειτουργούν βάσει συγκεκριμένων κριτηρίων, ενώ αποφεύγονται οι καταχρηστικές συμπεριφορές με επιβολή κυρώσεων που δεν αντιστοιχούν στη βαρύτητα της παράβασης.

Τα ειδικότερα κριτήρια που τίθενται με την προτεινόμενη διάταξη στηρίζονται, αφενός, στη σοβαρότητα της παράβασης και, αφετέρου, στην εξέταση της συμπεριφοράς του εργοδότη εντός συγκεκριμένου χρονικού διαστήματος, προκειμένου να αντιμετωπίζεται το φαινόμενο της υποτροπής. Παράλληλα, με τη θεσμοθέτηση συγκεκριμένου και αναλογικού πλαισίου για την επιβολή της εν λόγω κύρωσης, εξυπηρετείται η ασφάλεια δικαίου και η γενική και ειδική πρόληψη, καθώς οι εργοδότες γνωρίζουν επακριβώς και εκ των προτέρων ποιες παραβάσεις επισύρουν την κύρωση της προσωρινής διακοπής λειτουργίας.

Ιδιαίτερη σημασία έχει η διάταξη του τελευταίου εδαφίου της προτεινόμενης ρύθμισης, που ορίζει ότι ο χρόνος της προσωρινής ή οριστικής διακοπής λογίζεται ως κανονικός χρόνος εργασίας ως προς όλα τα δικαιώματα των εργαζομένων

Άρθρο 36

Τροποποίηση του άρθρου 28 του ν. 3996/2011

Το μέτρο της προσωρινής ή οριστικής διακοπής λειτουργίας επιχείρησης επιβάλλεται για εξαιρετικά σοβαρές ή/και επαναλαμβανόμενες παραβάσεις της εργατικής νομοθεσίας, όπως για παράδειγμα παραβάσεις που εγκυμονούν άμεσο κίνδυνο για την υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων. Ωστόσο, απαντάται συχνά το φαινόμενο παραβίασης των ανωτέρω αποφάσεων και, κατά συνέπεια, κρίνεται αναγκαία, σε πλαίσιο προληπτικό αλλά και κατασταλτικό, η διασφάλιση της τήρησης από πλευράς του εργοδότη των όρων της κύρωσης. Προς το σκοπό αυτό, με την προτεινόμενη

διάταξη προβλέπονται ποινικές κυρώσεις σε περίπτωση παραβίασης της απόφασης περί διακοπής λειτουργίας της επιχείρησης, κατά τρόπο ανάλογο προς τις ήδη ισχύουσες της παρ. 1 του αυτού άρθρου, προκειμένου να υπάρξουν επαρκή αντικίνητρα των εν λόγω παραβατικών συμπεριφορών. Η προτεινόμενη ρύθμιση δεν εξυπηρετεί μόνο σκοπούς γενικής και ειδικής πρόληψης, αλλά, παράλληλα, επιδιώκει την προστασία αγαθών γενικότερου συμφέροντος, όπως για παράδειγμα της δημόσιας υγείας και ασφάλειας.

Άρθρο 37

Τροποποίηση του άρθρου 15 του ν. 4144/2013

Στο πλαίσιο καταπολέμησης του φαινομένου της αδήλωτης εργασίας και της εισφοροδιαφυγής, επιχειρείται, με την προτεινόμενη διάταξη, η ενίσχυση της αποτελεσματικότητας του έργου και ο συντονισμός των αρμόδιων ελεγκτικών οργάνων του ΣΕΠΕ και της Υπηρεσίας Οικονομικής Αστυνομίας και Δίωξης Ηλεκτρονικού Εγκλήματος (ΥΠΟΑΔΗΕ).

Ειδικότερα, για τη διασφάλιση της εύρυθμης, συντονισμένης και αποτελεσματικής λειτουργίας του ανατεθειμένου στις προαναφερόμενες ελεγκτικές υπηρεσίες έργου και προκειμένου να αποφευχθούν αλληλοεπικαλύψεις μεταξύ τους, θεσμοθετείται η δυνατότητα επιβολής προστίμου από τον Προϊστάμενο της κατά τόπον αρμόδιας Υπηρεσίας του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας, σε περίπτωση διαβίβασης έκθεσης ελέγχου του αρμόδιου ελεγκτικού οργάνου της ΥΠΟΑΔΗΕ, με την οποία διαπιστώθηκε η παράβαση της υποχρέωσης αναγραφής εργαζομένου στον πίνακα προσωπικού, δίχως την ανάγκη διενέργειας δεύτερου επιτόπιου ελέγχου από τα αρμόδια όργανα του ΣΕΠΕ.

Άρθρο 38

Καταχώριση αλλαγής ή τροποποίησης ωραρίου στο πληροφοριακό σύστημα «ΕΡΓΑΝΗ»

Η αδήλωτη υπερεργασία και υπερωρία ως επιμέρους εκδοχή της αδήλωτης εργασίας αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα της ελληνικής αγοράς εργασίας. Στο βαθμό που αφορά, επιπλέον, επαγγελματικές δραστηριότητες, οι οποίες εμπίπτουν στον άτυπο τομέα της οικονομίας, αναδεικνύεται σε βασικό παράγοντα επιδείνωσης των δημοσιονομικών μεγεθών, απώλειας φορολογικών εσόδων και πόρων των ασφαλιστικών ταμείων. Από αυτή την πρακτική εργασιακής και ασφαλιστικής απάτης δεν ζημιώνονται μόνο τα ασφαλιστικά ταμεία. Αυξάνεται και η ανεργία, γιατί οι αδήλωτες ώρες υπερεργασίας και υπερωρίας, καλύπτουν τις ανάγκες των επιχειρήσεων για νέες θέσεις εργασίας. Επιπλέον, οι παράνομες υπερωρίες είναι και παράγοντας επικινδυνότητας και πρόκλησης εργατικών ατυχημάτων.

Με το άρθρο 80 του ν. 4144/2013 (Α΄ 88) θεσμοθετήθηκε η υποχρεωτική τήρηση από τον εργοδότη Ειδικού Βιβλίου τροποποίησης ωραρίου εργασίας και υπερωριών, στο οποίο καταχωρούνται αλλαγές και τροποποιήσεις του ωραρίου ή της οργάνωσης του χρόνου εργασίας των εργαζομένων πριν από την έναρξη πραγματοποίησής τους. Στη συνέχεια, με το άρθρο 55 του ν. 4310/2014 (Α΄ 258), η τήρηση βιβλίου καταχώρισης των αυτών ως άνω αλλαγών και τροποποιήσεων αντικαταστάθηκε με την υποχρεωτική καταχώριση των ως άνω στοιχείων στο πληροφοριακό σύστημα «ΕΡΓΑΝΗ». Η καταχώριση λαμβάνει χώρα το αργότερο έως και την ημέρα της αλλαγής ή τροποποίησης του ωραρίου ή της οργάνωσης του χρόνου εργασίας και σε κάθε περίπτωση πριν την ανάληψη υπηρεσίας από τους εργαζόμενους. Ειδικά για τις υπερωρίες διατηρήθηκε το Ειδικό Βιβλίο, καθώς και η παράλληλη υποχρέωση καταχώρισης στο «ΕΡΓΑΝΗ», εντός του πρώτου δεκαπενθημέρου κάθε μήνα, των υπερωριών που πραγματοποιήθηκαν τον προηγούμενο μήνα.

Η μετάβαση από το Ειδικό Βιβλίο στο ηλεκτρονικό σύστημα καταχώρισης «ΕΡΓΑΝΗ» αποτέλεσε ένα σημαντικό βήμα για τη διευκόλυνση του έργου των ελεγκτικών οργάνων. Όπως αποδείχτηκε στην πράξη, η τήρηση βιβλίου δεν καθιστούσε εφικτό τον

αποτελεσματικό έλεγχο, ενώ παρατηρούνταν συχνά φαινόμενα παραποίησης του βιβλίου.

Ωστόσο, ο ν. 4310/2014 δεν υπήγαγε στο πεδίο εφαρμογής του και τις υπερωρίες, οι οποίες, υπό το ισχύον καθεστώς, εξακολουθούν να καταχωρούνται στο Ειδικό Βιβλίο, με αποτέλεσμα την αδικαιολόγητη διάσπαση του τρόπου καταχώρισης και παρακολούθησης της παροχής εργασίας των εργαζομένων. Παράλληλα, η εκ των υστέρων καταχώριση στο «ΕΡΓΑΝΗ» συνιστά τροχοπέδη στην αποτελεσματικότητα του ελέγχου από τα αρμόδια ελεγκτικά όργανα, ελλείψει της δυνατότητας διαπίστωσης τυχόν παραβάσεων κατά τη διενέργεια του ελέγχου, δηλαδή, κατά το χρόνο παροχής της υπερωριακής απασχόλησης.

Το ΣΕΠΕ διενεργεί ελέγχους βάσει προγραμματισμού ή μετά από καταγγελίες και διαπιστώνει ότι σε πολλές περιπτώσεις:

- α) Οι εργαζόμενοι πληρώνονται την υπερεργασία μόνο για την ημέρα του ελέγχου, διότι τάχα μόνο εκείνη την ημέρα υπήρξε ανάγκη για πρόσθετη εργασία, ενώ στις ανώνυμες καταγγελίες δηλώνεται καθημερινή υπερεργασία.
- β) Τηρείται από τις επιχειρήσεις Ειδικό Βιβλίο τροποποίησης ωραρίου εργασίας και Υπερωριών σε εκτυπωμένες μηχανογραφημένες σελίδες, οι οποίες, όπως συχνά ανώνυμα καταγγέλλεται, καταστρέφονται μετά το πέρας της υπερωρίας, σε περίπτωση που δεν διενεργηθεί έλεγχος, ενώ οι ώρες υπερωριακής εργασίας καταχωρούνται στο ΕΡΓΑΝΗ μόνο για την ημερομηνία του ελέγχου.
- γ) Δεν τηρείται Ειδικό Βιβλίο τροποποίησης ωραρίου εργασίας και Υπερωριών και δεν τίθεται στη διάθεση των ελεγκτικών οργάνων για έλεγχο, όταν ζητείται, διότι το επιβαλλόμενο πρόστιμο είναι ασήμαντο σε σχέση με το κέρδος.

Με δεδομένο ότι μία από τις πιο διαδεδομένες μορφές αδήλωτης εργασίας, ειδικά σε κλάδους εποχικής απασχόλησης, όπως ο τουρισμός και ο επισιτισμός, είναι οι αδήλωτες ώρες υπερεργασίας και υπερωριακής απασχόλησης, κρίνεται αναγκαία η ρύθμιση του ζητήματος μέσω της καταχώρισης των υπερωριών στο «ΕΡΓΑΝΗ». Η προτεινόμενη διάταξη κρίνεται κατάλληλη για την αντιμετώπιση του εν λόγω

προβλήματος, καθώς το «ΕΡΓΑΝΗ» είναι πλέον ένα διαδεδομένο και εύχρηστο σύστημα, με το οποίο οι επιχειρήσεις έχουν αποκτήσει την απαραίτητη εξοικείωση, καθώς ήδη από το 2014 η ηλεκτρονική καταχώριση αλλαγών και τροποποιήσεων του ωραρίου ή της οργάνωσης του χρόνου εργασίας είναι υποχρεωτική. Επομένως, με στόχο τη θεσμοθέτηση ενός ενοποιημένου συστήματος καταχώρισης και ελέγχου, κρίνεται σκόπιμη η πλήρης μετάβαση από την τήρηση βιβλίου στην καταχώριση όλων των σχετικών στοιχείων στο «ΕΡΓΑΝΗ». Με αυτόν τον τρόπο διευκολύνεται ο έλεγχος τήρησης της υπέρβασης των ωραρίων εργασίας και αποφεύγεται το φαινόμενο να παραποιούνται τα αθεώρητα βιβλία υπερωριών.

Άρθρο 39

Ηλεκτρονική αναγγελία του απασχολούμενου προσωπικού επί εκτέλεσης οικοδομικής εργασίας ή τεχνικού έργου

Η εξαίρεση του κλάδου των οικοδομικών και τεχνικών έργων από την υποχρέωση ανάρτησης πίνακα προσωπικού και τις σχετικές καταχωρίσεις στο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα του ΣΕΠΕ (ΟΠΣ-ΣΕΠΕ) έχει συμβάλει στην έκρηξη του φαινομένου της αδήλωτης εργασίας στον εν λόγω κλάδο, καθώς τα ελεγκτικά όργανα δεν είναι σε θέση να επιτελέσουν αποτελεσματικά το έργο τους. Λαμβάνοντας υπόψη και τη διαδομένη χρήση του ΟΠΣ-ΣΕΠΕ, η ειδική αυτή μεταχείριση δεν δικαιολογείται από κάποιον αποχρώντα λόγο, συνεπώς, είναι απαραίτητο και ο συγκεκριμένος κλάδος να αντιμετωπίζεται κατά τον ίδιο τρόπο με τους υπόλοιπους.

Ιδιαίτερη σημασία έχει ότι ως εργοδότης για την εφαρμογή του άρθρου αυτού θεωρείται ο εργολάβος και ο υπεργολάβος που έχουν αναλάβει την εκτέλεση της οικοδομικής εργασίας ή του τεχνικού έργου και όχι ο κύριος του έργου, ο οποίος δεν έχει σχέση με την κατασκευή του και δεν απασχολεί ο ίδιος προσωπικό με σχέση εξαρτημένης εργασίας.

Άρθρο 40

Ηλεκτρονική αναγγελία οικειοθελούς αποχώρησης μισθωτού

Με την προτεινόμενη διάταξη αντιμετωπίζονται περιπτώσεις όπου η καταγγελία σύμβασης εργασίας αναγγέλεται ψευδώς στο «ΕΡΓΑΝΗ» ως οικειοθελής αποχώρηση εργαζομένου, καθώς υπό το ισχύον πλαίσιο απαιτείται μόνη η δήλωση του εργοδότη. Σε περίπτωση αμφισβήτησης, ο εργαζόμενος προσφεύγει στα δικαστήρια με αποτέλεσμα τη σώρευση αυξημένου αριθμού εκκρεμών υποθέσεων, για τις οποίες μάλιστα είναι δυσχερές να διαπιστωθεί από το δικαστή αν πρόκειται για καταγγελία της σύμβασης ή για οικειοθελή αποχώρηση. Βάσει των ανωτέρω, κρίνεται αναγκαίο να απαιτείται και η υπογραφή του εργαζόμενου για την επιτυχή καταχώριση της οικειοθελούς αποχώρησης στο «ΕΡΓΑΝΗ». Ταυτόχρονα και υπό τον κίνδυνο δυστροπίας του εργαζόμενου ως προς την υπογραφή του σχετικού εντύπου, παρέχεται, διαζευκτικά, η δυνατότητα εξώδικης δήλωσης του εργοδότη αντί της ως άνω υπογραφής του εργαζόμενου.

Με τη ρύθμιση αυτή αποτρέπεται η στρέβλωση του να μπορεί κάποιος εργοδότης να εκμεταλλευτεί αδήλωτη εργασία στο διάστημα των οκτώ ημερών, μέσα στο οποίο μπορεί να δηλώσει στον ΟΑΕΔ την καταγγελία της σύμβασης αόριστου χρόνου ή την οικειοθελή αποχώρηση του εργαζομένου ή τη λήξη της σύμβασης ορισμένου χρόνου ή έργου.

Η συχνότερη βέβαια στρέβλωση που παρατηρείται στην πράξη είναι η αναληθής αναγγελία εκ μέρους του εργοδότη οικειοθελούς αποχώρησης του μισθωτού. Δεδομένου ότι η αναγγελία αυτή δεν γνωστοποιείται στον εργαζόμενο, ο τελευταίος κινδυνεύει να απωλέσει δικαιώματα, όπως π.χ. να μην μπορεί τυπικά να ζητήσει επίδομα ανεργίας από τον ΟΑΕΔ ή να το πληροφορηθεί για πρώτη φορά μετά από τρεις μήνες, με αποτέλεσμα να έχει παρέλθει η αποσβεστική προθεσμία για την αναγνώριση της άκυρης απόλυσής του από τον εργοδότη.

Άρθρο 41

Αποκλεισμός από δημόσιες συμβάσεις και χρηματοδοτήσεις λόγω παραβάσεων της εργατικής νομοθεσίας

Με την προτεινόμενη διάταξη προβλέπεται ο αποκλεισμός οικονομικών φορέων από διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων έργων, υπηρεσιών και προμηθειών, καθώς και από προγράμματα χρηματοδότησης, ενισχύσεων ή επιδοτήσεων, σε περίπτωση διάπραξης σοβαρού επαγγελματικού παραπτώματος. Με δεδομένη την έξαρση του φαινομένου της αδήλωτης εργασίας και των εν γένει παραβάσεων της εργατικής νομοθεσίας κρίνεται αναγκαίο να δοθούν επιπρόσθετα κίνητρα στους εργοδότες για τήρηση των υποχρεώσεων τους. Η πρόσβαση σε δημόσιο χρήμα για επιχειρήσεις που υποπίπτουν επανειλημμένα σε παραβιάσεις της εργατικής νομοθεσίας δεν δίνει την πρέπουσα βαρύτητα στα ως άνω φαινόμενα και στις οικονομικές και κοινωνικές τους προεκτάσεις. Σημειώνεται δε πως ήδη στο άρθρο 73 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) προβλέπονται αντίστοιχοι λόγοι αποκλεισμού, όπως η μη πληρωμή φόρων και ασφαλιστικών εισφορών.

Για τον αποκλεισμό του οικονομικού φορέα λαμβάνεται υπόψη τόσο η σοβαρότητα της παράβασης όσο και ο αριθμός των παραβάσεων εντός συγκεκριμένου χρονικού διαστήματος. Κατ΄ αυτόν τον τρόπο, ο αποκλεισμός λαμβάνει χώρα βάσει συγκεκριμένων κριτηρίων και οι εργοδότες γνωρίζουν επακριβώς και εκ των προτέρων ποιες παραβάσεις επισύρουν την εν λόγω κύρωση. Επιπρόσθετα, με την προτεινόμενη διάταξη εξειδικεύεται η διαδικασία διαπίστωσης του επαγγελματικού παραπτώματος και αποκλεισμού του οικονομικού φορέα, με σκοπό τόσο οι αναθέτουσες αρχές και οι φορείς διαχείρισης όσο και οι ενδιαφερόμενοι να έχουν πλήρη γνώση των απαραίτητων ενεργειών και να μην προκληθεί αδικαιολόγητη καθυστέρηση στη σύναψη συμβάσεων και την έγκριση προγραμμάτων.

Άρθρο 42

Τροποποίηση του άρθρου 16 του ν. 2874/2000

Συμφώνα με το άρθρο 16 του ν. 2874/2000 (Α΄ 286) ο εργοδότης υποχρεούται να καταθέτει στην αρμοδία υπηρεσία του ΣΕΠΕ πίνακα προσωπικού μια φορά κάθε έτος και επιπλέον συμπληρωματικό πίνακα προσωπικού κάθε φορά που προκύπτει αλλαγή της νομικής εκπροσώπησης της επιχείρησης ή εκμετάλλευσης και του ωραρίου εργασίας ή της οργάνωσης του χρόνου εργασίας ή σε περίπτωση προσλήψεως νέων εργαζομένων. Με την παρ. 4 του άρθρου 16 του ν. 2874/2000 προβλέπεται επίσης με μέριμνα του εργοδότη, η ανάρτηση του πίνακα προσωπικού σε εμφανές σημείο του τόπου εργασίας με σκοπό την ενημέρωση των εργαζομένων για τα αναγραφόμενα στον πίνακα προσωπικού στοιχεία εκτός των καταβαλλόμενων αποδοχών.

Με την προτεινόμενη διάταξη προβλέπεται η υποχρέωση εφοδιασμού των εργαζομένων με αντίγραφο ή απόσπασμα του πίνακα προσωπικού όταν εργάζονται εκτός της έδρας της επιχείρησης ή του παραρτήματος της και δεν έχουν πρόσβαση στα παραπάνω αναφερόμενα στοιχεία, ώστε να εξαλειφθούν περιπτώσεις πλημμελούς ενημέρωσης των εργαζομένων για κρίσιμες παραμέτρους της απασχόλησης τους όπως τα χρονικά όρια εργασίας και να διασφαλίζεται η ίση ενημέρωση όλων των εργαζομένων της επιχείρησης.

Άρθρο 43

Τροποποίηση του άρθρου 4 του π.δ. 240/2006

Η θεσμοθέτηση και ενίσχυση πλαισίου ενημέρωσης και διαβούλευσης, σχετικά με την κατάσταση και εξέλιξη της επιχείρησης και τις αποφάσεις που αφορούν στους εργαζομένους, συμβάλλει καθοριστικά στην προώθηση πνεύματος συνεργασίας μεταξύ εργοδότη και εργαζομένων και στον αμοιβαίο σεβασμό δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των μερών. Στο πλαίσιο αυτό με το άρθρο 4 του π.δ. 240/2006 προσαρμόσθηκε η ελληνική νομοθεσία στην Οδηγία 2002/14/ΕΚ «περί θεσπίσεως γενικού πλαισίου ενημερώσεως και διαβουλεύσεως των εργαζομένων στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα».

Με την προτεινόμενη ρύθμιση εισάγεται η υποχρέωση τήρησης πρακτικού, με σκοπό τη διασφάλιση της διαφάνειας των διαβουλεύσεων και την σαφή και αδιαμφισβήτητη αποτύπωση των απόψεων των μερών. Κατ' αυτόν τον τρόπο, οι εργαζόμενοι αποκτούν πρόσβαση στα στοιχεία, τα οποία διαβίβασε ο εργοδότης στους εκπροσώπους τους, και στις απόψεις που διατυπώθηκαν από τα συμμετέχοντα μέρη. Έτσι, λαμβάνουν πλήρη γνώση της κατάστασης και πορείας της επιχείρησης, καθώς και των επιχειρηματικών αποφάσεων του εργοδότη, ενώ, παράλληλα, είναι σε θέση να ελέγχουν αποτελεσματικά τις απόψεις των εκπροσώπων τους. Η συγκεκριμένη διάταξη που επιτάσσει την ύπαρξη πρακτικού διαβούλευσης εξυπηρετεί την ανάγκη ενημέρωσης και της σοβαρής και υπεύθυνης διαβούλευσης μεταξύ των μερών, εξασφαλίζει την πληρότητα της διαδικασίας διαβούλευσης, διασφαλίζει τη διαφάνεια των διαβουλεύσεων.

Άρθρο 44

Τροποποίηση του άρθρου 5 του π.δ. 240/2006

Με την προτεινόμενη ρύθμιση ενισχύεται η διαφάνεια του κοινωνικού διαλόγου κατά το στάδιο του καθορισμού των πρακτικών λεπτομερειών ενημέρωσης και διαβούλευσης των εργαζομένων στο κατάλληλο κάθε φορά επίπεδο. Με την εισαγωγή του έγγραφου τύπου της συμφωνίας καθορισμού των ειδικότερων όρων και λεπτομερειών της διαδικασίας ενημέρωσης και διαβούλευσης, οι σχετικές διαδικασίες λαμβάνουν πλέον χώρα επί τη βάσει ενός σαφούς πλαισίου, ενώ συγχρόνως περιορίζεται ο κίνδυνος αμφισβητήσεων επί κρίσιμων στοιχείων της διαδικασίας ενημέρωσης και διαβούλευσης, όπως η διαβίβαση των αναγκαίων στοιχείων από τον εργοδότη και η επί της ουσίας ανταλλαγή απόψεων. Η συγκεκριμένη τροποποίηση στοχεύει στην ενίσχυση του κοινωνικού διαλόγου αλλά και τη δόμηση σχέσης εμπιστοσύνης ορίζοντας τις λεπτομέρειες για την ενημέρωση και διαβούλευση ρητά.

Άρθρο 45

Τροποποίηση του άρθρου 8 του π.δ. 240/2006

Το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο, όπως αυτό εισήχθη με το π.δ. 240/2006, δεν έχει αποτρέψει σε πολλές περιπτώσεις τη λήψη και κοινοποίηση σοβαρών αποφάσεων εις βάρος των εργαζομένων χωρίς να έχουν προηγηθεί επαρκείς διαδικασίες ενημέρωσης και διαβούλευσης. Κατά συνέπεια, ο στόχος που τέθηκε με την Οδηγία 2002/14/ΕΚ «περί θεσπίσεως γενικού πλαισίου ενημερώσεως και διαβουλεύσεως των εργαζομένων στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα» (ΕΕL 80/23.03.2002), η οποία ενσωματώθηκε στο ελληνικό δίκαιο με το ως άνω π.δ., δεν έχει επιτευχθεί σε ικανοποιητικό βαθμό στην ελληνική πρακτική, καθώς οι προβλεπόμενες διοικητικές κυρώσεις δεν παρέχουν επαρκή αντικίνητρα στην εργοδοτική πλευρά για έγκυρη και επαρκή ενημέρωση και διαβούλευση των εκπροσώπων των εργαζομένων.

Ωστόσο, το άρθρο 8 της Οδηγίας ορίζει ρητά ότι τα κράτη-μέλη οφείλουν να λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα διασφάλισης του δικαιώματος ενημέρωσης και διαβούλευσης των εργαζομένων, να προβλέπουν τις αναγκαίες διοικητικές ή δικαστικές διαδικασίες καθώς και τις κατάλληλες επιβαλλόμενες κυρώσεις προς εκπλήρωση των σχετικών υποχρεώσεων των εργοδοτών.

Η πρόβλεψη διοικητικών μόνο κυρώσεων λόγω μη συμμόρφωσης με τις διατάξεις του π.δ. 240/2006 δεν έχει αποτρέψει τη συστηματική παραβίαση της υποχρέωσης ενημέρωσης και διαβούλευσης από τις επιχειρήσεις που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του (άρθρο 3). Ως εκ τούτου, και προς εναρμόνιση με τις υποχρεώσεις των κρατών-μελών βάσει του άρθρου 8 της Οδηγίας, κρίνεται αναγκαία η προσθήκη της προτεινόμενης ρύθμισης, προκειμένου να διασαφηνιστούν οι αστικής φύσεως κυρώσεις που επισύρει η παραβίαση του άρθρου 4 εκ μέρους του εργοδότη και οι αξιώσεις των εργαζομένων, που γεννώνται από την παραβίαση αυτή.

Με την προτεινόμενη διάταξη προβλέπεται ρητά η ποινή της ακυρότητας σε περιπτώσεις ουσιαστικής μεταβολής των συμβάσεων εργασίας, που απορρέουν από αποφάσεις του εργοδότη, οι οποίες ελήφθησαν κατά παράβαση των υποχρεώσεων του άρθρου 4 του π.δ. Σημειώνεται δε ότι η ρητή πρόβλεψη ακυρότητας έχει ήδη προταθεί

από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή ως η πλέον αποτελεσματική κύρωση σε βάρος του εργοδότη (βλ. European Commission, 'Fitness check' on EU law in the area of Information and Consultation of Workers, Brussels, 26.7.2013 SWD(2013) 293 final). Η προβλεπόμενη ακυρότητα είναι σχετική υπέρ των εργαζομένων, ενώ διατηρούνται ακέραια τα δικαιώματα που απορρέουν από λοιπές διατάξεις της εργατικής νομοθεσίας, όπως το άρθρο 7 του ν. 2112/1920 (Α΄ 67).

Άρθρο 46

Παρένθετη μητρότητα

Οι ρυθμίσεις του άρθρου αυτού κρίνονται απαραίτητες, προκειμένου να καλυφθεί το νομοθετικό κενό που συνδέεται με τα δικαιώματα των γυναικών που υιοθετούν τέκνο ηλικίας έως δύο ετών και των γυναικών που εμπλέκονται στη διαδικασία της παρένθετης μητρότητας είτε ως φέρουσες είτε ως παραγγέλλουσες μητέρες, ως προς την προστασία, τις άδειες και τα πάσης φύσεως επιδόματα, τα οποία δικαιούνται πλέον με τον ίδιο τρόπο, όπως και οι φυσικές μητέρες. Επίσης είναι σύμφωνες με τις παρ. 1 και 5 του άρθρου 21 του Συντάγματος αλλά και των Οδηγιών 2006/54/ΕΚ, 2010/41/ΕΕ και 96/97/ΕΟΚ, όπως έχουν ενσωματωθεί στην ελληνική έννομη τάξη.

Άρθρο 47

Ειδική γονική άδεια σοβαρών νοσημάτων των παιδιών

Η ρύθμιση του άρθρου αυτού κρίνεται αναγκαία, προκειμένου να καλυφθεί σχετικό έλλειμμα της νομοθεσίας, καθώς στη διάταξη για τη χορήγηση της ειδικής άδειας λόγω σοβαρών νοσημάτων των παιδιών της παρ. 1 του άρθρου 51 του ν. 4075/2012 (Α΄ 89), εκ παραδρομής, δεν αναφέρονται μεταξύ των νοσημάτων που δικαιολογούν τη χορήγηση της ως άνω άδειας η βαριά νοητική στέρηση, το σύνδρομο Down και ο αυτισμός.

Άρθρο 48

Ειδική προστασία μητέρας λόγω υιοθεσίας και παρένθετης μητρότητας

Η προτεινόμενη διάταξη κρίνεται ηθικά και κοινωνικά επιβεβλημένη προκειμένου να επεκταθεί η προστασία από την απόλυση, που παρέχεται λόγω μητρότητας στις φυσικές μητέρες, στις εργαζόμενες που βρίσκονται στη διαδικασία υιοθεσίας, με αφετηρία την τοποθέτηση του παιδιού στην οικογένειά της, καθώς και στις εργαζόμενες, τεκμαιρόμενες και κυοφόρους μητέρες, που εμπλέκονται στη διαδικασία της παρένθετης μητρότητας. Η διάταξη παραπέμπει στις ισχύουσες διατάξεις για την απαγόρευση και την ακυρότητα της καταγγελίας της σχέσης εργασίας λόγω μητρότητας και εξομοιώνει απόλυτα την παρεχόμενη προστασία καθώς και τη διαδικασία που πρέπει να ακολουθηθεί σε περιπτώσεις παραβάσεων αλλά και της επιβολής κυρώσεων. Η παραπάνω ρύθμιση είναι σύμφωνη με τις παραγράφους 1 και 5 του άρθρου 21 του Συντάγματος αλλά και των Οδηγιών 2006/54/ΕΚ και 96/97/ΕΟΚ, όπως έχουν ενσωματωθεί στην ελληνική έννομη τάξη.

Άρθρο 49

Ταχεία εκδίκαση διαφορών για άκυρη απόλυση, μισθούς υπερημερίας και καθυστερούμενους μισθούς

Η προτεινόμενη διάταξη προβλέπει την κατά προτεραιότητα εκδίκαση των διαφορών που αφορούν την άκυρη απόλυση των εργαζομένων, καθώς και των διαφορών για δεδουλευμένους μισθούς. Η διάταξη αυτή διασφαλίζει την ταχεία επίλυση των σχετικών διαφορών, οι οποίες είναι κοινωνικά ιδιαίτερα ευαίσθητες, με προφανείς ευνοϊκές συνέπειες:

α) για τον εργαζόμενο, στον οποίο οφείλονται δεδουλευμένες αποδοχές, και επομένως έχει δικαίωμα να λάβει γρήγορα τα χρήματα που του οφείλονται και αντιστοιχούν στην ήδη παρασχεθείσα εργασία του, ώστε να επιτελέσει ο μισθός τη βιοποριστική του λειτουργία,

- β) για τον εργαζόμενο που έχει απολυθεί, οπότε δικαιολογημένα προσδοκά να επιστρέψει γρήγορα στην εργασία του, αν κριθεί άκυρη η απόλυσή του, ειδάλλως να προχωρήσει σε νέο προγραμματισμό του οικονομικού και οικογενειακού του βίου,
- γ) αλλά και για τον εργοδότη, ο οποίος έχει προφανές συμφέρον να εκκαθαριστεί γρήγορα μια διαφορά που αφορά απόλυση εργαζομένου του, ώστε να μην υποχρεωθεί να τον επαναπροσλάβει, σε περίπτωση που κριθεί άκυρη η απόλυση, μετά από 3-4 χρόνια, οπότε θα έχει τελειώσει δικαστικά η υπόθεση και βέβαια να μην υποχρεωθεί να καταβάλει μισθούς υπερημερίας για τόσο μεγάλο χρονικό διάστημα.

Άρθρο 50

Τροποποίηση του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας

Με την προτεινόμενη ρύθμιση αποσαφηνίζεται το καθεστώς για την έκδοση διαταγής πληρωμής οφειλόμενου μισθού. Ως μισθός νοείται, αυτονόητα, κάθε είδους μισθολογική παροχή σε χρήμα, όπως είναι κατεξοχήν τα επιδόματα εορτών και αδείας, οι αποδοχές αδείας, η αμοιβή για υπερεργασία ή υπερωρία κ.ο.κ. Με το νέο αυτό άρθρο προβλέπεται ότι η δυνατότητα αυτή παρέχεται, εάν η σύναψη της σύμβασης εξαρτημένης εργασίας και το ύψος του μισθού αποδεικνύονται με δημόσιο ή ιδιωτικό έγγραφο ή με απόφαση ασφαλιστικών μέτρων η οποία εκδόθηκε μετά από ομολογία ή αποδοχή της αίτησης από τον οφειλέτη. Ως τέτοια έγγραφα νοούνται, μεταξύ άλλων, και το εκτυπωμένο απόσπασμα από τον ατομικό λογαριασμό του εργαζομένου που τηρείται στο πληροφοριακό σύστημα δημόσιων αρχών, όπως το Σώμα Επιθεώρησης Εργασίας, ο Ενιαίος Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης, η Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων ή οι υπηρεσίες του Υπουργείου Οικονομικών, βάσει των στοιχείων που υποβάλλει ο οφειλέτης εργοδότης ή η ίδια η δημόσια αρχή.

Εφόσον συντρέχουν οι προβλεπόμενες προϋποθέσεις, τεκμαίρεται ότι η οφειλόμενη με βάση τα ως άνω έγγραφα εργασία, που αντιστοιχεί στον μισθό για τον οποίο ζητείται η έκδοση της διαταγής πληρωμής, έχει παρασχεθεί. Με τον τρόπο αυτό, διευκολύνεται αποδεικτικά ο αιτών εργαζόμενος ειδικά για το εξαιρετικά δυσαπόδεικτο (με έγγραφα)

γεγονός της παροχής της οφειλόμενης εργασίας του κατά το συγκεκριμένο διάστημα για το οποίο ζητά την έκδοση της διαταγής πληρωμής.

Περαιτέρω, ορίζεται ρητά ότι αρμόδιος για την έκδοση της διαταγής πληρωμής οφειλόμενου μισθού είναι και ο ειρηνοδίκης ή ο δικαστής του μονομελούς πρωτοδικείου του τόπου όπου ο εργαζόμενος παρέχει ή παρείχε την εργασία του, κατά τα προβλεπόμενα στη διάταξη της παρ. 1 του άρθρου 621 του ΚΠολΔ. Έτσι, εξασφαλίζεται ρητά η ομοιομορφία ως προς την κατανομή της κατά τόπο αρμοδιότητας για το σύνολο των εργατικών διαφορών, ανεξαρτήτως του μέσου ικανοποίησης των δικαιωμάτων του που επιλέγει ο εργαζόμενος.

Ακόμη, προκειμένου να επιτυγχάνεται η ταχεία εκκαθάριση τυχόν αμφισβητήσεων, δεδομένου του έντονα κοινωνικού χαρακτήρα των μισθολογικών απαιτήσεων, προβλέπεται ο σύντομος και κατά προτεραιότητα προσδιορισμός της συζήτησης της ανακοπής.

Τέλος, διευκρινιστικά και προς άρση τυχόν αμφιβολιών, ορίζεται ότι τόσο η αίτηση για την έκδοση της διαταγής πληρωμής επί μισθολογικών απαιτήσεων όσο και η δίκη της ανακοπής που ασκείται κατά τέτοιας διαταγής πληρωμής θα υπόκεινται αναλόγως στις ίδιες ρυθμίσεις που ισχύουν ήδη για την διαδικασία των εργατικών διαφορών, ιδίως σε αναφορά προς την απαλλαγή ή ελάφρυνση από τα κάθε είδους έξοδα, τέλη ή εισφορές.

Άρθρο 51

Τροποποίηση του άρθρου 71 του Εισαγωγικού Νόμου του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας

Με την προτεινόμενη ρύθμιση εξασφαλίζεται ο ισότιμος και ομοιόμορφος καθορισμός του καταβλητέου δικαστικού ενσήμου για το σύνολο των εργατικών διαφορών, καταλαμβάνοντας ρητά τόσο την ειδική διαδικασία των εργατικών διαφορών όσο και τη διαδικασία έκδοσης διαταγής πληρωμής για την καταβολή οφειλόμενων μισθών.

ΜΕΡΟΣ Γ΄

ΑΛΛΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ

Άρθρο 52

Χορήγηση βοηθήματος και ενίσχυση της απασχόλησης των αυτοτελώς και ανεξαρτήτως απασχολουμένων

Με τις διατάξεις της παρ. 2 του ν. 3986/2011 θεσπίστηκε η υποχρέωση καταβολής μηνιαίας εισφοράς ύψους δέκα (10,00) ευρώ για τους αυτοτελώς και ανεξάρτητα απασχολούμενους που υπαγονταν στην ασφάλιση του ΟΑΕΕ, του ΕΤΑΠ-ΜΜΕ και του ΕΤΑΑ. Σκοπός της μηνιαίας αυτής εισφοράς αποτελεί σήμερα η χορήγηση οικονομικού βοηθήματος, παρεμφερούς σκοπού με την επιδότηση ανεργίας, στους ασφαλισμένους που διακόπτουν αποδεδειγμένα τη δραστηριότητά τους. Ωστόσο, αποδείχθηκε στην πράξη, αφενός η αδυναμία καθολικής εφαρμογής της εν λόγω διάταξης υπό την ισχύουσα μορφή της και αφετέρου η αδυναμία ανταπόκρισής της στις σύγχρονες απαιτήσεις.

Με την προτεινόμενη διάταξη, επιχειρείται ο κατ' ουσίαν εκσυγχρονισμός των κρίσιμων διατάξεων, ώστε ο σκοπός της καταβολής της ανωτέρω μηνιαίας εισφοράς να καλύπτει μεν περιπτώσεις χορήγησης οικονομικού βοηθήματος σε περιπτώσεις διακοπής του επαγγέλματος, όπως και μέχρι σήμερα, αλλά και να παρέχει τη δυνατότητα στοχευμένων τρόπων προστασίας και ενίσχυσης της απασχόλησης των ασφαλισμένων που υποχρεούνται σε καταβολή της μηνιαίας αυτής εισφοράς, δίχως να τίθεται ως μοναδικό και άτεγκτο κριτήριο η διακοπή της δρατηριότητας τους.

Στο πλαίσιο αυτό, αναπροσαρμόζονται οι προϋποθέσεις τεκμαιρόμενης διακοπής επαγγέλματος για τους ασφαλισμένους που υπάγονταν στην ασφάλιση του ΕΤΑΑ, ώστε

να επιτευχθεί πλέον η δυνατότητα ένταξής τους στον κύκλο των δικαιούχων του οικονομικού βοηθήματος, ενώ παράλληλα θεσπίζεται για πρώτη φορά η δυνατότητα κατάρτισης προγραμμάτων που θα συντελούν με άμεσο και αποτελεσματικό τρόπο στην ίδια την ενίσχυση της δραστηριότητας των καλυπτόμενων από τη διάταξη προσώπων.

Τέλος, σημειώνεται ότι τις τροποποιήσεις της παρ. 2 του ν. 3986/2011 επιβάλλουν και λόγοι συστηματικοί, ώστε η μορφή της διάταξης να ανταποκρίνεται στη δημιουργία και λειτουργία του ΕΦΚΑ και την συνακόλουθη κατάργηση του ΟΑΕΕ, του ΕΤΑΠ-ΜΜΕ και του ΕΤΑΑ.

Άρθρο 53

Προϋποθέσεις επιδότησης ανεργίας λόγω καταγγελίας κατόπιν μονομερούς βλαπτικής μεταβολής των όρων εργασίας

Ο εργοδότης δεν επιτρέπεται να μεταβάλει μονομερώς, χωρίς δηλαδή τη συγκατάθεση του εργαζομένου, τους όρους της σύμβασης εργασίας, είτε αυτούς που συμφωνήθηκαν αρχικά είτε εκείνους που διαμορφώθηκαν στη συνέχεια, εφόσον η μεταβολή αυτή προκαλεί στον εργαζόμενο άμεση ή έμμεση υλική (οικονομική) ή ηθική βλάβη. Αν συμβεί κάτι τέτοιο, ο εργαζόμενος έχει δικαίωμα, σύμφωνα με το άρθρο 7 του ν. 2112/1920, να θεωρήσει τη μονομερή βλαπτική μεταβολή των όρων εργασίας του ως καταγγελία της σύμβασης εκ μέρους του εργοδότη, δηλαδή ως απόλυση, και να αξιώσει την καταβολή της νόμιμης αποζημίωσης, Ήδη με το άρθρο 56 του νόμου 4487/2017 (Α΄ 116) ρυθμίστηκε το ζήτημα των προϋποθέσεων άσκησης του δικαιώματος αυτού στην περίπτωση της αξιόλογης καθυστέρησης καταβολής των δεδουλευμένων αποδοχών του εργαζομένου από τον εργοδότη.

Ωστόσο, υπό το ισχύον καθεστώς, σε περίπτωση που η καταγγελία λαμβάνει χώρα κατ' ενάσκηση του δικαιώματος του εργαζομένου βάσει του άρθρου 7 του ν. 2112/1920, ο ΟΑΕΔ δεν την εξομοιώνει μεν με παραίτηση, ωστόσο δεν καταβάλλει το επίδομα ανεργίας μέχρι να προσκομιστεί από τον εργαζόμενο δικαστική απόφαση που του

επιδικάζει την αποζημίωση (δηλαδή μετά από τουλάχιστον 1,5 - 2 χρόνια), δεδομένου ότι στο σύστημα του ΟΑΕΔ δεν εμφανίζεται αναγγελία απόλυσης από τον εργοδότη.

Η συνέπεια αυτού είναι ότι ο εργαζόμενος διστάζει να ασκήσει το δικαίωμα από το άρθρο 7 του ν. 2112/1920, διότι: α) έχει να αντιμετωπίσει το γεγονός ότι δεν θα λάβει αποζημίωση απόλυσης, παρά μόνον όταν εκδοθεί απόφαση επί της αγωγής του σε μερικά χρόνια, β) έχει την ανασφάλεια αναφορικά με την ευδοκίμηση της αγωγής του και γ) δεν θα μπορεί να λάβει ούτε καν το επίδομα ανεργίας μέχρις ότου εκδοθεί θετική δικαστική απόφαση.

Με την προτεινόμενη ρύθμιση επιλύεται το πρόβλημα αυτό και αμβλύνονται οι δυσμενείς βιοποριστικές συνέπειες της μη καταβολής αποζημίωσης απόλυσης με την ρητή θέσπιση του δικαιώματος λήψης επιδοματος ανεργίας ήδη από τον χρόνο της αποδεδειγμένης άσκησης του δικαιώματος του εργαζομένου να θεωρήσει τη μονομερή βλαπτική μεταβολή ως καταγγελία της σχέσης εργασίας από τον εργοδότη. Έτσι αίρονται σημαντικά αντικίνητρα, που εν τοις πράγμασι αδρανοποιούσαν μέχρι σήμερα το δικαίωμα του άρθρου 7 ν. 2112/1920 και συνέβαλλαν στον εγκλωβισμό των εργαζομένων. Πρέπει δε να σημειωθεί ότι η πρακτική αυτή είχε ήδη επικριθεί και από τον Συνήγορο του Πολίτη στην Ειδική Έκθεση του έτους 2007 για τις παροχές ανεργίας.

Η επιδότηση διακόπτεται μόνον εφόσον ο άνεργος είτε δεν ασκήσει καν αγωγή κατά του εργοδότη με βάση το άρθρο 7 του ν. 2112/1920 είτε η αγωγή που άσκησε δεν γίνει δεκτή τελεσίδικα.

Εναλλακτικά, πάντως, εφόσον ο άνεργος το επιθυμεί, δύναται να υποβάλει μεν αίτηση επιδότησης από τον ΟΑΕΔ ήδη από την αποδεδειγμένη άσκηση του δικαιώματος του άρθρου 7 του ν. 2112/1920, αλλά να ζητήσει να του καταβληθεί το σύνολο των επιδομάτων ανεργίας που δικαιούταν αναδρομικά, αφότου γίνει δεκτή τελεσίδικα η σχετική αγωγή που θα ασκήσει κατά του εργοδότη του.

Άρθρο 54

Τροποποίηση του άρθρου 35 του ν. 4144/2013

Με την παρ. 6 του άρθρου 1 του ν. 4046/2012 (Α΄ 28) καταργήθηκε το νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου με την επωνυμία «Οργανισμός Εργατικής Κατοικίας» (ΟΕΚ), ενώ με την παρ. 1 του άρθρου 35 του ν. 4144/2013 (Α΄ 88) το νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου με την επωνυμία «Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού» (ΟΑΕΔ) κατέστη καθολικός διάδοχος του ΟΕΚ, υπεισερχόμενος στο σύνολο των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων αυτού.

Με την τελευταία αυτή ρύθμιση, ο ΟΑΕΔ ανέλαβε την αρμοδιότητα διαχείρισης του συνόλου των ακινήτων του ΟΕΚ, δίχως ωστόσο να επεκταθούν υπέρ του ΟΑΕΔ οι ειδικές ρυθμίσεις της κείμενης νομοθεσίας που ίσχυαν για τον ΟΕΚ και εισήγαγαν ατέλειες, προνόμια ή και ειδικές διαδικαστικές ρυθμίσεις για τα ακίνητα του τέως ΟΕΚ, όπως ενδεικτικά η παρ. 1 του άρθρου 17 του ν.δ/τος 2963/1954 (Α΄ 195).

Ενόψει της διατήρησης του έντονα κοινωνικού χαρακτήρα των ακινήτων του τέως ΟΕΚ και της εξαιρετικά κρίσιμης αποστολής που καλείται να επιτελέσει πλέον ο ΟΑΕΔ, ως καθολικός διάδοχος αυτού, κρίνεται επιβεβλημένη η πρόβλεψη ρητής νομοθετικής διάταξης, με την οποία αφενός εισάγονται δικαστικά, διοικητικά και οικονομικά προνόμια και ατέλειες υπέρ του ΟΑΕΔ και αφετέρου επεκτείνονται οι ειδικότερες ευνοϊκές ρυθμίσεις υπέρ του καταργηθέντος πλέον ΟΕΚ και υπέρ του ΟΑΕΔ.

Με την προτεινόμενη διάταξη, εξασφαλίζεται αποτελεσματικά η αποφυγή πρακτικών ζητημάτων και δυσχερειών που ενδέχεται να ανακύψουν κατά τις διαδικασίες σύστασης, αλλοίωσης, μετάθεσης ή κατάργησης εμπράγματων δικαιωμάτων επί των εν λόγω ακινήτων, έκδοσης και μεταγραφής παραχωρητηρίων, εγγραφής, τροποποίησης και άρσης εμπράγματων εξασφαλίσεων (υποθήκη, προσημείωση υποθήκης κλπ.) υπέρ του ΟΑΕΔ.

Άρθρο 55

Έγκριση προϋπολογισμών όλων των εποπτευομένων από το Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης φορέων

Οι προϋπολογισμοί των εποπτευόμενων από το Υπουργείο Εργασίας Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης φορέων υιοθετούνται από το αρμόδιο όργανο διοίκησης του φορέα και εγκρίνονται από τον εποπτεύοντα Υπουργό Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης. Κατά τη διαδικασία της επεξεργασίας τους από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου διαπιστώνονται λάθη ή παραλείψεις, εγγράφονται ποσά για δαπάνες που δεν προβλέπονται από αντίστοιχες διατάξεις κλπ. και, για να διορθωθούν, θα πρέπει να επιστραφούν στους φορείς προκειμένου να συμμορφωθούν με τις παρατηρήσεις. Επειδή η ανωτέρω διαδικασία είναι χρονοβόρα, και για την αποφυγή προβλημάτων που προκύπτουν από την έως σήμερα ακολουθούμενη διαδικασία, προτείνεται η θέσπιση της διάταξης αυτής ώστε η διαδικασία που ακολουθείτο σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 44 του ν. 3863/2010 για την έγκριση των προϋπολογισμών των φορέων κοινωνικής ασφάλισης να εφαρμόζεται και για τους λοιπούς εποπτευόμενους από το Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης φορείς, όπως Κέντρα Κοινωνικής Πρόνοιας του ν. 4109/2013 και ΟΑΕΔ.

Άρθρο 56

Τροποποίηση του άρθρου 30 του ν. 3918/2011 (Α΄ 31)

Με την περίπτωση α΄ της παραγράφου 3 που προστέθηκε στο άρθρο 30 του ν.3918/2011 με το άρθρο 121 του ν.4387/2016 (Α΄85) προβλεπόταν ότι με απόφαση του Υπουργού Υγείας, ύστερα από πρόταση του ΔΣ του ΕΟΠΥΥ, θα συγκροτούνται Πρωτοβάθμιες και Δευτεροβάθμιες Υγειονομικές Επιτροπές για την παραπομπή θεμάτων υγειονομικής περίθαλψης, πιστοποίησης νόσου που επιφέρει ανικανότητα για εργασία, χαρακτηρισμό ατυχημάτων ως εργατικών ή μη, καθώς και κρίσης ικανότητας προς εργασία για την υπαγωγή στην προαιρετική ασφάλιση, με τις οποίες θα καθορίζονται η σύνθεση, οι αρμοδιότητές τους, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία

λεπτομέρεια που αφορά τη λειτουργία τους. Προκειμένου για κρίση περί χαρακτηρισμού των ατυχημάτων ως εργατικών ή μη στις ανωτέρω υγειονομικές επιτροπές συμμετέχουν ένας δικηγόρος από τον ΕΟΠΥΥ καθώς και ένας επιθεωρητής Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία ΠΕ του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας , με τον αναπληρωτή του που ορίζονται από το Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης .

Κρίνεται σκόπιμη η τροποποίηση της διάταξης του άρθρου 30 του ν.3918/2011 ώστε οι επιτροπές αυτές να συγκροτούνται ύστερα από πρόταση των διοικητών των υγειονομικών περιφερειών για την παραπομπή σε αυτές θεμάτων υγειονομικής περίθαλψης, πιστοποίησης νόσου που επιφέρει ανικανότητα για εργασία, χαρακτηρισμού ανικανότητας προς εργασία οφειλόμενη σε εργατικό ατύχημα ή επαγγελματική ασθένεια για αλλαγή θέσης εργασίας, καθώς και κρίσης ικανότητας προς εργασία για την υπαγωγή στην προαιρετική ασφάλιση.

Άρθρο 57

Διάταξη για το ΝΑΤ

Με την προτεινόμενη διάταξη παραμένει στο NAT η κυριότητα του ακινήτου επί της οδού Εθνικής Αντιστάσεως 1 στον Πειραιά, ώστε να εξακολουθήσουν να στεγάζονται οι υπηρεσίες του. Ομοίως στη κυριότητα του NAT παραμένουν δύο αυτοκίνητα και συγκεκριμένα: α) το με αριθμό κυκλοφορίας ΚΗΟ 4100 Επιβατικό Ιδιωτικής Χρήσης αυτοκίνητο εργοστασίου ΤΟΥΟΤΑ ΑVENSIS, και β) το με αριθμό κυκλοφορίας ΚΗΥ 604657 Φορτηγό κοινό μη ανατρεπόμενο κλειστού τύπου. Η διάταξη αυτή, πέρα από τους ιστορικούς λόγους που την επιβάλλουν, είναι απαραίτητη για την άσκηση των μη ασφαλιστικών αρμοδιοτήτων του NAT.

Άρθρο 58

Σύσταση οργανικών θέσεων ΠΕ Πληροφορικής στον ΟΑΕΔ

Με το προτεινόμενο άρθρο, επιδιώκεται η πλήρωση ενός κενού που υπάρχει στον Οργανισμό όσον αφορά τη δυναμικότητά του σε προσωπικό υψηλής εξειδίκευσης στις τεχνολογίες της Πληροφορικής. Το ως άνω κενό, τα τελευταία τέσσερα χρόνια, έχει καταστεί εξόχως αισθητό, αφενός μεν λόγω του τριπλασιασμού των αρμοδιοτήτων, με τις οποίες επωμίστηκε ο Ο.Α.Ε.Δ., μετά τον ορισμό του ως καθολικού διαδόχου των καταργηθέντων Ν.Π.Δ.Δ. με τις επωνυμίες «Οργανισμός Εργατικής Κατοικίας» (ΟΕΚ) και «Οργανισμός Εργατικής Εστίας» (ΟΕΕ), αφετέρου δε λόγω του «Επαναπροσδιορισμού του Επιχειρησιακού Μοντέλου του ΟΑΕΔ» (Business Model Reengineering Programme), που συνιστά conditio sine qua non για τη συνέχιση της οικονομικής και τεχνικής υποστήριξης του ΟΑΕΔ ως Δημόσιας Υπηρεσίας Απασχόλησης από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Προδήλως επομένως συνάγεται ότι η προτεινόμενη στελέχωση του Οργανισμού με προσωπικό υψηλής εξειδίκευσης στις τεχνολογίες της Πληροφορικής αποτελεί ανάγκη ζωτική για το μέλλον του ΟΑΕΔ.

Άρθρο 59

Παράταση συμβάσεων επικουρικού προσωπικού

Με τα άρθρο 60 του ν.4430/2016 (Α΄205) και 8 του ν. 4455/2017 (Α΄22) παρατάθηκε η θητεία του υπηρετούντος προσωπικού στα Κέντρα Κοινωνικής Πρόνοιας και στο Κέντρο Εκπαίδευσης και Αποκατάστασης Τυφλών αντίστοιχα, μέχρι τις 30.09.2017. Επιδιωκόμενος σκοπός της προτεινόμενης ρύθμισης είναι η δυνατότητα κάλυψης άμεσων και επιτακτικών αναγκών των Κέντρων Κοινωνικής Πρόνοιας και του Κέντρου Εκπαίδευσης και Αποκατάστασης Τυφλών και η διασφάλιση της εύρυθμης λειτουργίας τους μέχρι να ολοκληρωθούν οι διαδικασίες πρόσληψης επικουρικού προσωπικού δυνάμει της ΠΥΣ ΔΙΠΑΑΔ/Φ.ΕΓΚΡ/10319156/31.07.2017 και λαμβανομένου υπόψη του απαιτούμενου χρονικού διαστήματος για την κατάρτιση προσωρινών πινάκων διοριστέων από το ΑΣΕΠ.

Περιεχόμενο προστασίας

Με την προτεινόμενη διάταξη επανέρχεται σε ισχύ η καταργηθείσα πρόβλεψη του άρθρου 2 του ν.δ. 162/1973, σύμφωνα με την οποία το Υπουργείο Εργασίας Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης δύναται να καταρτίζει και να εφαρμόζει προγράμματα ανοιχτής κοινωνικής φροντίδας και κλειστής περίθαλψης για την προστασία των υπερηλίκων και χρονίως πασχόντων ατόμων. Στην παράγραφο 2 του άρθρου αναφέρονται οι φορείς υλοποίησης των ανωτέρω προγραμμάτων, ενώ στην παράγραφο 3 παρέχεται εξουσιοδότηση στον Υπουργό Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης να ρυθμίσει τα ειδικότερα θέματα για την υλοποίηση της διάταξης.

ΜΕΡΟΣ Δ΄

ΚΑΤΕΥΘΎΝΤΗΡΙΕΣ – ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΈΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΉΣΗΣ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΤΩΝ ΗΝΩΜΕΝΩΝ ΕΘΝΩΝ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΆ ΤΩΝ ΑΤΌΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΕΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 61

Σκοπός

Με το παρόν άρθρο οριοθετούνται το αντικείμενο του Δ΄ μέρους και ο σκοπός που αυτό υπηρετεί. Οι διατάξεις που απαρτίζουν το Δ΄ μέρος θεσπίζονται προς το σκοπό της εξειδίκευσης και υποστήριξης της εφαρμογής της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες και του Προαιρετικού Πρωτοκόλλου που

τη συνοδεύει, τα οποία εντάχθηκαν στην ελληνική έννομη τάξη το έτος 2012 διά της κύρωσής τους με το ν. 4074/2012 (Α΄88). Περαιτέρω το πλέγμα ρυθμίσεων που διαρθρώνεται με το παρόν μέρος στοχεύει στην ισότιμη απόλαυση των δικαιωμάτων από όλους, άτομα με αναπηρία ή χωρίς, καθώς και στην υλοποίηση της συνταγματικής επιταγής της παραγράφου 6 του άρθρου 21, που προβλέπει μεταξύ άλλων ότι τα Άτομα με Αναπηρίες έχουν δικαίωμα να απολαμβάνουν μέτρων που εξασφαλίζουν τη συμμετοχή τους στην κοινωνική οικονομική και πολιτική ζωή της Χώρας.

Άρθρο 62

Ορισμοί

Στην πρώτη παράγραφο του άρθρου αναπτύσσεται ο ορισμός του φαινομένου της αναπηρίας, σε αρμονία με το προοίμιο της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες και με το άρθρο 1 αυτής. Ο δυναμικός χαρακτήρας που αποδίδεται στην αναπηρία υπό το πρίσμα του ορισμού αυτού αντανακλά τη θεωρία του κοινωνικού μοντέλου της αναπηρίας. Η αναπηρία δεν ορίζεται αποκλειστικά από την ύπαρξη κάποιας σωματικής, πνευματικής, ψυχικής ή αισθητηριακής διαταραχής, αλλά σχετίζεται και με τα εξωγενή εμπόδια και τους περιορισμούς που περιβάλλουν τα άτομα αυτά στερώντας τους τη δυνατότητα πλήρους και αποτελεσματικής άσκησης των δικαιωμάτων τους. Σημειώνεται, ότι στα βασικά εννοιολογικά στοιχεία της αναπηρίας περιλαμβάνονται και οι μακροχρόνιες νόσοι, καθώς και ότι η παράθεση των περιβαλλοντικών, των θεσμικών εμποδίων και των εμποδίων συμπεριφοράς, ως παράγοντες αλληλεπίδρασης, είναι ενδεικτική και όχι αποκλειστική. Τα εμπόδια έχουν ποικίλη φύση, καθώς δύνανται να είναι κοινωνικοοικονομικά, αρχιτεκτονικά, επικοινωνιακά κ.α. Συνεπώς κάθε πρόσωπο που βρίσκεται σε μια ευαίσθητη κατάσταση δικαιούται ειδικής προστασίας που προέρχεται από το κράτος ως έκφανση της γενικότερης του υποχρέωσης να σέβεται και να εγγυάται τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Σημειώνεται ότι βασικές έννοιες και ορισμοί που παρατίθενται στη Διεθνή Σύμβαση,

όπως «επικοινωνία», «γλώσσα», «διακρίσεις βάσει αναπηρίας», «εύλογη προσαρμογή» και «καθολικός σχεδιασμός» καθώς και γενικές αρχές που διέπουν τη Σύμβαση, όπως ο σεβασμός της εγγενούς αξιοπρέπειας και της ατομικής αυτονομίας, η αρχή της μη διάκρισης, η ισότητα ευκαιριών, η ισότητα των φύλων, η προσβασιμότητα και ο σεβασμός των δικαιωμάτων των παιδιών, καταλαμβάνουν και τις διατάξεις του παρόντος μέρους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

ΚΑΤΕΥΘΎΝΤΗΡΙΕΣ ΔΙΑΤΆΞΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΉΣΗΣ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΤΩΝ ΗΝΩΜΕΝΏΝ ΕΘΝΏΝ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΆ ΤΩΝ ΑΤΟΜΏΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΕΣ

Άρθρο 63

Γενικές υποχρεώσεις

Στο άρθρο 63 καθιερώνονται γενικές υποχρεώσεις, στις οποίες εμπίπτει κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο του δημοσίου ή ιδιωτικού τομέα κατά τις δραστηριότητες ή συναλλαγές του με Άτομα με Αναπηρίες και επεξηγούνται οι επιμέρους όψεις των υποχρεώσεων αυτών.

Η γενική υποχρέωση διευκόλυνσης της ισότιμης άσκησης των δικαιωμάτων των Ατόμων με Αναπηρίες αναλύεται με διττό όψη: ως θετικό περιεχόμενο αφορά σε υποχρέωση λήψης κάθε πρόσφορου μέτρου, ήτοι μέτρων ικανών και κατάλληλων να οδηγήσουν στην πραγματοποίηση ή σε κάθε περίπτωση στην προώθηση του προβλεπόμενου από τις παρούσες διατάξεις σκοπού (τη διευκόλυνση ισότιμης άσκησης δικαιωμάτων). Ως αποθετικό περιεχόμενο, αναλύεται σε υποχρέωση αποχής από ενέργειες ή πρακτικές, οι οποίες θίγουν την ισότιμη άσκηση των δικαιωμάτων τους από τα άτομα αυτά. Υπό το πλαίσιο αυτό απαριθμούνται ενδεικτικές περιπτώσεις υλοποίησης της υποχρέωσης αυτής, όπως η αφαίρεση παντός είδους υφιστάμενων εμποδίων, η τήρηση των αρχών του καθολικού σχεδιασμού, η παροχή εύλογων

προσαρμογών, η αποχή από πρακτικές, συνήθειες και συμπεριφορές που συνεπάγονται διακρίσεις καθώς και η προαγωγή θετικών μέτρων.

Περαιτέρω το άρθρο εισάγει την υποχρέωση να διασφαλίζεται βασική πληροφόρηση μέσω μορφών και μέσων επικοινωνίας κατά τα οριζόμενα στα άρθρα 2 και 21 της Σύμβασης, το πλήθος και το είδος των οποίων, καθώς και οι υπόχρεοι φορείς, ορίζονται με κοινή απόφαση των συναρμόδιων Υπουργών για το Δημόσιο, τον ευρύτερο δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα. Η εν λόγω απόφαση εκδίδεται κατόπιν συνεργασίας με τον Συντονιστικό Μηχανισμό του άρθρου 76 και μετά από ευρεία διαβούλευση.

Άρθρο 64

Ένταξη της διάστασης της αναπηρίας στις δημόσιες πολιτικές

Στο παρόν άρθρο ορίζεται η υποχρέωση οριζόντιας ένταξης της διάστασης της αναπηρίας στις δημόσιες πολιτικές καθώς και οι παρεπόμενες υποχρεώσεις που απορρέουν για τα διοικητικά όργανα και αρχές. Με τα θεσπιζόμενα μέτρα επιχειρείται η άρση σε θεσμικό επίπεδο των ανισοτήτων που αντιμετωπίζουν τα Άτομα με Αναπηρίες και συνακόλουθα η απομάκρυνση εμποδίων για την πλήρη συμμετοχή τους στην κοινωνία, ενώ αντιμετωπίζεται και το κρίσιμο ζήτημα του θεσμικού ρατσισμού.

Άρθρο 65

Καθολικός σχεδιασμός διοικητικών προϊόντων, περιβαλλόντων και υπηρεσιών, εύλογες προσαρμογές

Με την παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου θεσπίζεται η υποχρέωση εκ μέρους των διοικητικών οργάνων και αρχών για την τήρηση των αρχών του καθολικού σχεδιασμού, που στοχεύουν στην a priori διασφάλιση της προσβασιμότητας για όλους. Πράγματι, παρότι ο καθολικός σχεδιασμός φαίνεται κατ' αρχήν να διευκολύνει κυρίως τα άτομα με Αναπηρίες, καθώς λαμβάνει υπόψη τις ιδιαίτερες ανάγκες τους, τελικώς αποβαίνει προς όφελος όλων (πληθυσμός τρίτης ηλικίας, άτομα με μαθησιακές δυσκολίες και

ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, μη φυσικοί ομιλητές της γλώσσας κ.α.). Η εφαρμογή των αρχών του καθολικού σχεδιασμού ελαχιστοποιεί τη χρήση υποστηρικτικών τεχνολογιών (παρεμβάσεων που πραγματοποιούνται μετά τον εντοπισμό προβλημάτων) και καταλήγει στην παραγωγή προϊόντων και υπηρεσιών που μπορούν να χρησιμοποιηθούν από τον ευρύτερο δυνατό αριθμό χρηστών, εξαλείφοντας την ανάγκη για πραγματοποίηση σε δεύτερο χρόνο, όταν προκύψει κάποια ανάγκη, κοστοβόρων τροποποιήσεων ή εξειδικευμένου - εξατομικευμένου σχεδιασμού.

Ο καθολικός σχεδιασμός δεν πρέπει να νοείται ως λογική προώθησης μιας εκ των προτέρων ενιαίας λύση για όλους ("one size fits all") αλλά ως μια ανθρωποκεντρική σχεδιαστική προσέγγιση για την παροχή προϊόντων που μπορούν να αντιμετωπίσουν το φάσμα των ανθρώπινων αναγκών και ικανοτήτων.

Ως εκ τούτου ευνοεί την προσβασιμότητα και τη χρηστικότητα και έχει ως στόχο να επιτρέψει την ισότιμη πρόσβαση και την ενεργό συμμετοχή δυνητικά σε όλους τους πολίτες, καθώς καλείται να ικανοποιήσει τις ιδιαίτερες απαιτήσεις των χρηστών σε διάφορα πλαίσια της χρήσης.

Η εφαρμογή του καθολικού σχεδιασμού διέπεται από αρχές όπως: α) Δίκαιη χρήση: ο σχεδιασμός είναι χρήσιμος και προωθήσιμος σε άτομα με ποικίλες ικανότητες, β) Ευελιξία στη χρήση: ο σχεδιασμός εξυπηρετεί ένα ευρύ φάσμα ατομικών προτιμήσεων και ικανοτήτων γ) Σαφής και εύληπτη χρήση: η χρήση του σχεδιασμού είναι εύκολο να κατανοηθεί ανεξάρτητα από την εμπειρία, τις γνώσεις, τις γλωσσικές ικανότητες ή το επίπεδο συγκέντρωσης του χρήστη, δ) αποτελεσματική μεταφορά των πληροφοριών: ο σχεδιασμός επικοινωνεί επαρκώς τις απαραίτητες πληροφορίες στο χρήστη ανεξάρτητα από τις περιβαλλοντικές συνθήκες ή τις αισθητηριακές ικανότητες του χρήστη ε) Ανοχή στα λάθη: ο σχεδιασμός ελαχιστοποιεί τους κινδύνους και τις δυσμενείς συνέπειες ενεργειών που γίνονται κατά λάθος στ) Ελαχιστοποίηση της σωματικής προσπάθειας: ο σχεδιασμός μπορεί να χρησιμοποιηθεί αποτελεσματικά και ξεκούραστα με ελάχιστο κόπο ζ) Μεγέθη και χώροι που διευκολύνουν: παρέχονται το κατάλληλο μέγεθος και ο χώρος για την προσέγγιση, το χειρισμό και τη χρήση, ανεξάρτητα από τις σωματικές διαστάσεις, τη στάση του σώματος ή την κινητικότητα του χρήστη.

Δέον να σημειωθεί ότι η εφαρμογή των αρχών του καθολικού σχεδιασμού δεν εξαλείφει την ανάγκη για διευκολύνσεις (εύλογες προσαρμογές), αλλά την ελαχιστοποιεί.

Η έννοια της εύλογης προσαρμογής που προβλέπεται στην παράγραφο 2 αναπτύχθηκε λόγω των εμποδίων που αντιμετωπίζουν τα άτομα με αναπηρία στο δομημένο περιβάλλον και αποτελεί συνέπεια της αδυναμίας της κοινωνίας να λάβει υπόψη της τις ανάγκες των ατόμων με αναπηρία και όχι των λειτουργικών περιορισμών που αυτή θέτει (π.χ. η παρεμπόδιση ατόμου από το να προσέλθει στην εργασία του, θεμελιώνεται στο ότι ο χώρος δεν είναι προσβάσιμος και όχι λόγω της αναπηρίας του καθ' εαυτήν). Γιαυτό και τα μέτρα εύλογων προσαρμογών που σκοπό έχουν την αντιμετώπιση των αναγκών των ατόμων με αναπηρία αποτελούν συνέπεια και όχι συστατικό στοιχείο της έννοιας της αναπηρίας.

Τα μέτρα εύλογων προσαρμογών που λαμβάνονται στο πλαίσιο πολιτικής υπέρ των ατόμων με Αναπηρίες παρουσιάζουν ανοικτό – μη αποκλειστικό χαρακτήρα, προκειμένου να ανταποκρίνονται στις ανάγκες της κάθε περίπτωσης, τηρουμένων των λοιπών όρων, ήτοι να μη συνεπάγονται δυσανάλογο ή αδικαιολόγητο κόστος

Άρθρο 66

Πρόσβαση στο φυσικό, δομημένο και ηλεκτρονικό περιβάλλον

Η Σύμβαση ήδη από το προοίμιό της αναγνωρίζει τη σημασία της προσβασιμότητας στο περιβάλλον, ως υψίστης σημασία παράγοντα για την πλήρη απόλαυση εκ μέρους των Ατόμων με Αναπηρίες όλων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και θεμελιωδών ελευθεριών.

Η προσβασιμότητα είναι το χαρακτηριστικό του φυσικού, δομημένου, διοικητικού και ηλεκτρονικού περιβάλλοντος που επιτρέπει τη χρήση των διατιθέμενων υποδομών, υπηρεσιών, αγαθών και πληροφοριών με συνακόλουθη την αυτόνομη διακίνηση και ενεργό συμμετοχή από όλους.

Η προσβασιμότητα αποτελεί αδιαμφισβήτητη προϋπόθεση για την ανεξαρτησία των ατόμων με αναπηρία, την εξασφάλιση ίσων ευκαιριών σε όλους τους τομείς της ζωής τους και συνιστά το κλειδί για την απόλαυση του συνόλου των θεμελιωδών ανθρώπινων δικαιωμάτων. Η έλλειψη πρόσβασης αποκλείει τα άτομα με αναπηρίες από την απόλαυση μιας ομάδας δικαιωμάτων, περιορίζοντας τους μόνο στα βασικά και αυτονόητα δικαιώματα της ανθρώπινης ύπαρξης και ζωής χωρίς να τους δίνεται τελικά το ερέθισμα να αναπτυχθούν ολόπλευρα ως μέλη του κοινωνικού συνόλου.

Με στόχο την ισότιμη πρόσβαση στο φυσικό, δομημένο και ηλεκτρονικό περιβάλλον στο παρόν άρθρο προβλέπεται η υποχρέωση των αρχών και των διοικητικών οργάνων στη λήψη των κατάλληλων μέτρων. Ορίζεται συγκεκριμένα ότι υποχρεούνται, να διασφαλίζουν την ισότιμη πρόσβαση των ατόμων με αναπηρία στο φυσικό και δομημένο περιβάλλον, τόσο σε συνήθεις συνθήκες όσο και σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης καθώς και στο ηλεκτρονικό περιβάλλον, ιδίως στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες, πληροφορίες και υπηρεσίες, περιλαμβανομένων των μέσων ενημέρωσης και των υπηρεσιών διαδικτύου.

Άρθρο 67

Επικοινωνία ΑμεΑ με διοικητικές αρχές, γλώσσες και μορφές επικοινωνίας

Το παρόν άρθρο προβλέπει την τροποποίηση διατάξεων που αφορούν στην επικοινωνία με τις διοικητικές αρχές και ρυθμίζει τη συμβατότητα της ελληνικής νομοθεσίας με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 21 της Σύμβασης για την πρόσβαση στην πληροφόρηση.

Με το παρόν άρθρο κατοχυρώνεται ρητά η γενική υποχρέωση της δημόσιας διοίκησης να επικοινωνεί με τρόπους προσβάσιμους στα άτομα με αναπηρία. Ενδεικτικά θεσπίζεται η πρόσβαση στα δημόσια έγγραφα και η κοινοποίηση διοικητικών πράξεων στα Άτομα με Αναπηρίες σε προσβάσιμες μορφές καθώς και η διασφάλιση της ακρόασης αυτών με πρόσφορους τρόπους.

Περαιτέρω αναγνωρίζεται η ελληνική νοηματική ως γλώσσα των κωφών και των βαρήκοων πολιτών, ενώ η ελληνική γραφή Braille αναγνωρίζεται ως μορφή επικοινωνίας των τυφλών Ελλήνων πολιτών. Και για τις δύο ως άνω περιπτώσεις η ελληνική πολιτεία υποχρεούται να λάβει μέτρα προώθησης καθώς και να μεριμνήσει για την κάλυψη των αναγκών επικοινωνίας των κατηγοριών ατόμων που οι διατάξεις αυτές αφορούν.

Άρθρο 68

Ενημέρωση, ευαισθητοποίηση, εκπαίδευση και κατάρτιση σε θέματα δικαιωμάτων ΑμεΑ

Στο πλαίσιο των διατάξεων της Σύμβασης για την προώθηση άμεσων, αποτελεσματικών και κατάλληλων μέτρων ενημέρωσης, προωθείται γενική υποχρέωση των διοικητικών οργάνων και αρχών για την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση σχετικά με τις αρχές και τις εφαρμογές του καθολικού σχεδιασμού και εν γένει για τα δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες. Το πεδίο ρύθμισης των αποδεκτών περιλαμβάνει το προσωπικό της Δημόσιας Διοίκησης, τους συναλλασσομένους με το προσωπικό αυτό, αλλά και ευρύτερα τους αποδέκτες των διοικητικών προϊόντων και υπηρεσιών. Η ρύθμιση αναμένεται να συντελέσει στην εμπέδωση της αρχής της ίσης μεταχείρισης, στην αναγνώριση των ικανοτήτων των Ατόμων με Αναπηρίες και στην αύξηση του βαθμού συμμόρφωσης προς τη νομοθεσία που ρυθμίζει δικαιώματα των Ατομων με Αναπηρίες.

Στο ίδιο πλαίσιο εισάγεται ρύθμιση για συμπερίληψη στα προγράμματα σπουδών των Πανεπιστημίων και ΤΕΙ και στα εκπαιδευτικά προγράμμματα των παραγωγικών σχολών του δημοσίου (Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης, Εθνική Σχολή Δικαστών, Εθνική Σχολή Δημόσιας Υγείας) εκπαιδευτικών ενοτήτων που αφορούν το περιεχόμενο της Διεθνούς Σύμβασης και την ευαισθητοποίηση και ενημέρωση σε θέματα δικαιωμάτων των Ατόμων με Αναπηρίες.

Μη διάκριση στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης και στις οπτικοακουστικές δραστηριότητες

Κατ' εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 21 της Σύμβασης το οποίο αναφέρεται στην ενθάρρυνση των μέσων μαζικής επικοινωνίας, συμπεριλαμβανομένων και των παρόχων πληροφοριών μέσω του Διαδικτύου, να καταστήσουν τις υπηρεσίες τους προσιτές στα άτομα με αναπηρίες, το παρόν άρθρο εισάγει την προώθηση της εμπέδωσης και του σεβασμού της αρχής της μη διάκρισης μέσω της μέριμνας για την προβολή μιας ισότιμης και απαλλαγμένης από στερεότυπα εικόνας των Ατόμων με Αναπηρίες. Περαιτέρω εισάγει αρμοδιότητα του Εθνικού Ραδιοτηλεοπτικού Συμβουλίου να προωθεί εν γένει την αρχή της μη διάκρισης μέσα από την κατάρτιση Κωδίκων Δεοντολογίας για ειδησεογραφικές εκπομπές, διαφημίσεις και ψυχαγωγικά προγράμματα καθώς και υποχρέωση των παρόχων υπηρεσιών μέσων ενημέρωσης και επικοινωνίας να αξιοποιούν τις νέες τεχνολογίες προκειμένου να διασφαλιστεί η πρόσβαση των ΑμεΑ σε αυτά.

Άρθρο 70

Νομοπαραγωγική διαδικασία, ανάλυση συνεπειών ρυθμίσεων και παραγωγή επίσημων στατιστικών για τα ΑμεΑ

Με το παρόν άρθρο εισάγονται μεταρρυθμίσεις που διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην συνολική μεταβολή και αναβάθμιση της αντιμετώπισης των Ατόμων με Αναπηρίες στη χώρα μας, καθώς καθιερώνουν κρίσιμα εργαλεία για την παραγωγή πολιτικών που αφορούν τα άτομα αυτά.

Στις δύο πρώτες παραγράφους θεσπίζεται οριζόντια υποχρέωση των οργάνων που μετέχουν στην νομοπαραγωγική διαδικασία να συνεκτιμούν τα δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες κατά το στάδιο κατάστρωσης των νομοθετικών διατάξεων και να τελούν σε διαδικασία διαβούλευσης με τα άτομα αυτά, με τις αντιπροσωπευτικές

οργανώσεις τους και με άτομα ή ομάδες ατόμων που έχουν εύλογο ενδιαφέρον για τα δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες. Επίσης καθιερώνεται υποχρέωση συνεργασίας των μετεχόντων στο σχεδιασμό νομοθετικών διατάξεων με τα όργανα που συγκροτούν το μηχανισμό ελέγχου εφαρμογής της Σύμβασης, δηλαδή με το Συντονιστικό Μηχανισμό (Υπουργός Επικρατείας αρμόδιος για τη συνοχή του κυβερνητικού έργου) του άρθρου 71 και το Κεντρικό Σημείο Αναφοράς (Γενική Γραμματεία Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων) του άρθρου 72. Με εξίσου σημαντικό περιεχόμενο η δεύτερη παράγραφος προβλέπει τροποποίηση της νομοθεσίας περί καλής νομοθέτησης και προσθήκη στην έκθεση συνεπειών ρύθμισης ειδικής ενότητας που αφορά την τεκμηρίωση της συμβατότητας των προτεινόμενων ρυθμίσεων με τη Σύμβασης καθώς και των ειδικών συνεπειών για τα Άτομα με Αναπηρίες που συνεπάγονται οι εκάστοτε προτεινόμενες ρυθμίσεις.

Με την τρίτη παράγραφο θεραπεύεται η έλλειψη παραγωγής στατιστικών στοιχείων – βασικού εργαλείου χάραξης και διαμόρφωσης δημόσιων πολιτικών – μέσω της υποχρέωσης της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής καθώς και των υπηρεσιών και φορέων που υπάγονται στο Ελληνικό Στατιστικό Σύστημα, να αναπτύσσουν, να παράγουν και να διαδίδουν επίσημες στατιστικές για τα Άτομα με Αναπηρίες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 71

Αρμοδιότητα για τα Δικαιώματα των ΑμεΑ – Συντονιστικός Μηχανισμός στην Κυβέρνηση

Προς το σκοπό της υλοποίησης των προβλέψεων της Σύμβασης για τον καθορισμό ενός συντονιστικού μηχανισμού μέσα στην Κυβέρνηση αλλά και σε εφαρμογή της απόφασης να αναληφθεί δράση στο υψηλότερο κυβερνητικό επίπεδο, οι διατάξεις του άρθρου 76

ορίζουν τον Υπουργό Επικρατείας με αρμοδιότητα τη συνοχή του κυβερνητικού έργου, ως αρμόδιο για την παρακολούθηση των θεμάτων που αφορούν στα δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες.

Ο Υπουργός Επικρατείας επιφορτίζεται με την κεντρική ευθύνη συντονισμού όλων των συναρμόδιων φορέων προκειμένου να διευκολύνονται οι σχετικές δράσεις σε διαφορετικούς τομείς και διαφορετικά επίπεδα κατά την χάραξη και την παρακολούθηση των δημόσιων πολιτικών για την προστασία και την προαγωγή των δικαιωμάτων των Ατόμων με Αναπηρίες.

Η θέση της κεντρικής συντονιστικής αρμοδιότητας υπό τη σκέπη του Υπουργού Επικρατείας εγγυάται την ανάδειξη της ατζέντας του αναπηρικού κινήματος διά της προώθησης νομοθετικών και κανονιστικών λύσεων στα κεντρικά ζητήματα που αντιμετωπίζουν οι πολίτες με Αναπηρίες, την άμεση ανταπόκριση των εκάστοτε εμπλεκόμενων φορέων αλλά και την εν ευθέτω χρόνω επεξεργασία και νομοθέτηση διατάξεων για τη συμμόρφωση και του ιδιωτικού τομέα στις απαιτήσεις και τις προδιαγραφές που θέτει η Σύμβαση επί επιμέρους ζητημάτων.

Άρθρο 72

Ορισμός Κεντρικού Σημείου Αναφοράς για την παρακολούθηση εφαρμογής της Σύμβασης

Σε εφαρμογή των διατάξεων της παραγράφου 1 του άρθρου 33 της Σύμβασης που προβλέπει κατά περιεχόμενο την εθνική εφαρμογή και παρακολούθηση της Σύμβασης, ορίζεται ως Κεντρικό Σημείο Αναφοράς στην κυβέρνηση η Γενική Γραμματεία Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Υπογραμμίζεται, ότι με τον απευθείας εκ του νόμου ορισμό του νέου Κεντρικού Σημείου Αναφοράς, η ιδιότητα που είχε αποδοθεί επί τη βάσει Πρωθυπουργικής Απόφασης του έτους 2014 στη Διεύθυνση Διεθνών Σχέσεων του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, μεταφέρεται σε ανώτερο διοικητικό επίπεδο και ως εκ τούτου αναβαθμίζεται οργανωτικά αλλά και ενδύεται συγκεκριμένες αρμοδιότητες, άρα αποκτά σαφέστερο περιεχόμενο. Το νέο Κεντρικό Σημείο Αναφοράς είναι αρμόδιο για το χειρισμό ζητημάτων που αφορούν την εφαρμογή της Σύμβασης, την ισότιμη μεταχείριση των Ατόμων με Αναπηρίες και την προαγωγή των δικαιωμάτων τους. Ως οργανωτική δομή που ασχολείται με την τήρηση και την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων έχει αρμοδιότητα τόσο σε κεντρικό, όσο και σε περιφερειακό – τοπικό επίπεδο για την υποδοχή ζητημάτων που άπτονται της εφαρμογής της Σύμβασης και για το λόγο αυτό τελεί σε συνεργασία με το Πλαίσιο Προαγωγής του άρθρου 74, το οποίο φέρει την αρμοδιότητα διερεύνησης αναφορών και έχει διαμεσολαβητικό ρόλο για την επίλυση προβλημάτων. Επίσης συγκεντρώνει προτάσεις από τα Επιμέρους Σημεία Αναφοράς του άρθρου 73 σχετικές με τη χάραξη και υλοποίηση δημόσιων πολιτικών σε θέματα δικαιωμάτων Ατόμων με Αναπηρία αλλά και από οποιονδήποτε ενδιαφερόμενο στα πλαίσια δημόσιας διαβούλευσης, ενώ δύναται να παρέχει και κατευθύνσεις και ενημέρωση σε θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Τέλος καθίσταται σαφές ότι η επιλογή της Γενικής Γραμματείας Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων για το ρόλο του Κεντρικού Σημείου Αναφοράς στην Κυβέρνηση φέρει την υψηλή συμβολική αξία της εμπέδωσης των Αναπηριών, ως έκφανση της ανθρώπινης ποικιλομορφίας και άρα ως πεδίο ισότιμης μεταχείρισης, αξιοπρεπούς αντιμετώπισης και σεβασμού.

Άρθρο 73

Ορισμός Επιμέρους Σημείων Αναφοράς για την παρακολούθηση εφαρμογής της Σύμβασης ανά τομέα κυβερνητικής αρμοδιότητας

Για την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας στον τομέα της παρακολούθησης της εφαρμογής της Σύμβασης για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες , το παρόν άρθρο προβλέπει τον καθορισμό σε όλους τους τομείς καθ' ύλην κυβερνητικής

αρμοδιότητας, όπως αυτοί αποτυπώνονται στην κατανομή των Υπουργείων, ενός προσώπου σε υψηλό πολιτικό - διοικητικό επίπεδο επιφορτισμένου με την ως άνω αποστολή. Ως εκ τούτου κατόπιν Υπουργικής Απόφασης ο Γενικός ή ο Διοικητικός Γραμματέας κάθε Υπουργείου ορίζεται ως Επιμέρους Σημείο Αναφοράς και αναλαμβάνει τη γενική ευθύνη της απρόσκοπτης, συνεκτικής και συστηματικής εφαρμογής των δεδηλωμένων σκοπών της Σύμβασης στον οικείο τομέα ευθύνης του.

Η επιλογή αυτή αντανακλά την ουσιαστική πολιτική αποφασιστικότητα για την ενσωμάτωση της διάστασης της Αναπηρίας σε όλες τις δημόσιες πολιτικές, για τη διάχυση της ενημέρωσης αλλά και την αύξηση ευαισθητοποίησης του κόσμου της Δημόσιας Διοίκησης για τα προβλήματα, την ανισότητα και τον αποκλεισμό που αντιμετωπίζουν τα άτομα με Αναπηρίες, μέσω της διοικητικής ενασχόλησης με τα ζητήματα αυτά.

Περαιτέρω μέσω της αποκρυστάλλωσης της αρμοδιότητας και της ανάθεσής της κατά τρόπο ενιαίο σε όλα τα Υπουργεία και σε πρόσωπα ομότιμα, διασφαλίζονται προϋποθέσεις παραγωγικής συνεργασίας τόσο οριζόντια, μεταξύ συναρμοδίων Γραμματέων κατά την ανάληψη κοινών δράσεων, όσο και κάθετα, τόσο με την πολιτική ηγεσία όσο και με το διοικητικό προσωπικό.

Τα Επιμέρους Σημεία Αναφοράς αναλαμβάνουν την παρακολούθηση υλοποίησης των δημόσιων πολιτικών στα οικεία Υπουργεία και τους εποπτευόμενους φορείς, τη διενέργεια δημόσιας διαβούλευσης για τα θέματα ανάπτυξης και εφαρμογής της επιμέρους νομοθεσίας και την προώθηση στο Κεντρικό Σημείο Αναφοράς του άρθρου 77 προτάσεων προς το σκοπό προώθησης του περιεχομένου της Σύμβασης.

Άρθρο 74

Πλαίσιο για την προαγωγή εφαρμογής της Σύμβασης

Κατ' εφαρμογή του περιεχομένου της παραγράφου 2 του άρθρου 33 της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών, το οποίο προβλέπει τη θέσπιση εθνικού πλαισίου για την προώθηση, την προστασία και την παρακολούθηση της εφαρμογής της Σύμβασης, ορίζεται ο Συνήγορος του Πολίτη ως ο ανεξάρτητος φορέας που διαθέτει τα εχέγγυα για την ανάθεση της αποστολής αυτής.

Θεματοφύλακας των δικαιωμάτων στον δημόσιο και ιδιωτικό τομέα, με ιδιαίτερη έμφαση στην παρακολούθηση και αντιμετώπιση της παραβίασης δικαιωμάτων και στην εφαρμογή της διαδικασίας διαμεσολάβησης για την προώθηση της εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανεξαρτήτως (μεταξύ άλλων) αναπηρίας ή χρόνιας πάθησης στον ιδιωτικό, δημόσιο και ευρύτερο δημόσιο τομέα, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν.4443/2016, ο Συνήγορος του Πολίτη αποτελεί τη συνταγματικά κατοχυρωμένη Ανεξάρτητη Αρχή, που αναλαμβάνει την προώθηση, προστασία και παρακολούθηση της Σύμβασης. Ως επιμέρους εκφάνσεις της αποστολής αυτής προβλέπονται ενδεικτικά διαδικασίες έκφρασης γνώμης ως προς τη συμβατότητα της νομοθεσίας, και των προωθούμενων πολιτικών με το περιεχόμενο της Σύμβασης, εκπόνησης μελετών και ερευνών σχετικά με το βαθμό εφαρμογής του περιεχομένου της Σύμβασης, σύνταξη εκθέσεως σχετικά με τη συντελούμενη πρόοδο και και πραγματοποίηση δράσεων ευαισθητοποίησης για την αύξηση της ενημέρωσης σε όλη την κοινωνία σχετικά με τα δικαιώματα και τις ικανότητες των Ατόμων με Αναπηρίες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ'

ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 75

Προβλέπεται μεταβατικό χρονικό διάστημα διάρκειας τεσσάρων μηνών από την έναρξη ισχύος του νόμου, όπως αυτή ορίζεται στο ακροτελεύτιο άρθρο, για τη σύνταξη και έκδοση υπουργικών ή κοινών υπουργικών αποφάσεων, οι οποίες έχουν προβλεφθεί επί τη βάσει εξουσιοδότησης των διατάξεων του παρόντος μέρους.

Στην πρώτη παράγραφο τονίζεται ότι οι διατάξεις του παρόντος μέρους δεν πρέπει να ερμηνεύονται κατά τρόπο που να περιορίζει την υφιστάμενη προστασία που παρέχεται στα Άτομα με Αναπηρίες και συνακόλουθα ότι δε θίγονται - και άρα εξακολουθούν να ισχύουν - τυχόν υπάρχουσες ευνοϊκότερες διατάξεις σχετικές με τα θέματα που ρυθμίζει ο παρών νόμος. Η διάταξη τίθεται κατ' ακολουθία αντίστοιχης πρόβλεψης που καταλαμβάνει τα άρθρα της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών και θεσπίζεται στην παράγραφο 4 του άρθρου 4 αυτής: «Τίποτα στην παρούσα Σύμβαση δεν θίγει οποιεσδήποτε διατάξεις είναι πιο πρόσφορες για την πραγματοποίηση των δικαιωμάτων των Ατόμων με Αναπηρίες και οι οποίες μπορούν να συμπεριληφθούν στο δίκαιο ενός Κράτους – Συμβαλλόμενου Μέρους ή στο διεθνές δίκαιο που ισχύει για το Κράτος αυτό.»

Με τις διατάξεις της δεύτερης παραγράφου αντικαθίσταται το άρθρο δεύτερο του ν. 4074/2012 προκειμένου να προσαρμοστεί και κατά περιεχόμενο με το επικαιροποιημένο νομοθετικό πλαίσιο που έχει θεσπιστεί. Συγκεκριμένα, η εξαίρεση από το προστατευτικό περιεχόμενο της παραγράφου 1 του άρθρου 27 της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών που αφορά την εργασία και την απασχόληση, περιορίζεται μόνο στις ένοπλες δυνάμεις, θεμελιώνεται μεταξύ άλλων στη βάση αναπηρίας αλλά και χρόνιας πάθησης σχετικής με την Υπηρεσία και καταλαμβάνεται πλέον από τις διατάξεις της παραγράφου 5 του άρθρου 3 του ν.4443/2016, ο οποίος έχει τεθεί στη θέση του εν συνόλω καταργηθέντος ν.3304/2005.

Με την τρίτη παράγραφο καταργείται το άρθρο τρίτο του ν.4074/2012. Τα θέματα που επιχειρούσε να ρυθμίσει το άρθρο αυτό, ρυθμίζονται εκ νέου με τρόπο ορθό και άμεσο, (χωρίς καταφυγή σε εξουσιοδότηση) από τις διατάξεις των άρθρων 11, 12 και 13 του παρόντος νόμου, που ορίζουν απευθείας σημεία αναφοράς (κεντρικό στην κυβέρνηση και επιμέρους ανά τομέα αρμοδιότητας) καθώς και συντονιστικό μηχανισμό. Στην επιλογή αυτή συνέτεινε η από 9-10-2014 ομόφωνη απόφαση της Ολομέλειας της Εθνικής Επιτροπής για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (Ε.Ε.Δ.Α.) «Διεθνής Σύμβαση για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες: Προβλήματα σχετικά

με την εφαρμογή της» στην οποία εμφατικά σημειώνεται η ελλιπής συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις που επιβάλλει η Σύμβαση και απευθύνονται συστάσεις προς την Πολιτεία για τη θέσπιση νομοθετικών ρυθμίσεων. Συγκεκριμένα στα σημεία 3. 4. 5. και 6. της εν λόγω απόφασης αναφέρονται τα ακόλουθα: «Το άρθρο Τρίτο του κυρωτικού Νόμου προβλέπει τα εξής: «με απόφαση του Πρωθυπουργού ορίζεται στην κυβέρνηση, σύμφωνα με το άρθρο 33 παρ. 1 της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των ατόμων με Αναπηρίες, σημείο αναφοράς για την παρακολούθηση της εφαρμογής της Σύμβασης και συντονιστικός μηχανισμός για τη διευκόλυνση των σχετικών με αυτή δράσεων». Η διάταξη αυτή αποτελεί ελλιπή συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις που ανέλαβε το ελληνικό κράτος με την επικύρωση της Σύμβασης, αφού παρέχει εξουσιοδότηση για την εφαρμογή της παραγράφου 1 μόνο του άρθρου 33 της Σύμβασης και όχι των λοιπών παραγράφων του άρθρου αυτού. Βάσει της εξουσιοδοτικής αυτής διάταξης, εκδόθηκε η υπ' αρ. Υ 426/20.02.2014 απόφαση του Πρωθυπουργού «Ορισμός σημείου αναφοράς για την παρακολούθηση εφαρμογής της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες (ν.4074/2012, Α΄88) και συντονιστικού μηχανισμού για τη διευκόλυνση των σχετικών με αυτή δράσεων» (Β΄523/28/02/2014). Με το άρθρο Μόνο της απόφασης αυτής ορίζεται ως σημείο αναφοράς για την παρακολούθηση της εφαρμογής της Σύμβασης και ως συντονιστικός μηχανισμός για τη διευκόλυνση στων σχετικών με αυτή δράσεων, το Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας και ειδικότερα η Διεύθυνση Διεθνών Σχέσεων της Γενικής Διεύθυνσης Διοικητικής Υποστήριξης αυτού του Υπουργείου. Επίσης η απόφαση αντιγράφει κατά λέξη την παράγραφο 3 του άρθρου 33 της Σύμβασης. Έτσι, λόγω της ελλιπούς νομοθετικής εξουσιοδότησης, δεν έχουν συσταθεί ανεξάρτητοι μηχανισμοί που θα προάγουν, θα προστατεύουν και θα παρακολουθούν την εφαρμογή της Σύμβασης, όπως απαιτεί η παράγραφος 2 του άρθρου 33 της Σύμβασης. Μπορεί να συσταθεί και ένας μόνο τέτοιος μηχανισμός ή να ανατεθεί αυτό το έργο σε υφιστάμενο ανεξάρτητο φορέα, αρκεί να είναι ανεξάρτητος και να έχει τα αναγκαία μέσα (επαρκές εξειδικευμένο προσωπικό και επαρκή χρηματοδότηση) για την εκτέλεση του έργου αυτού. Η παράλειψη αυτή αποτελεί

σοβαρή παράβαση Σύμβασης, της καθώς περιορίζει σημαντικά την αποτελεσματικότητά της. Για τον σκοπό αυτό χρειάζεται ειδική, συμπληρωματική νομοθετική εξουσιοδότηση. Εξάλλου, η κατά λέξη αντιγραφή της παραγράφου 3 του άρθρου 33 της Σύμβασης στην προαναφερόμενη απόφαση του Πρωθυπουργού δεν έχει κανένα νόημα. Χρειάζεται ειδική συμπληρωματική νομοθετική εξουσιοδότηση για τη λήψη συγκεκριμένων μέτρων που να παρέχουν στην κοινωνία των πολιτών και ιδιαίτερα στα άτομα με αναπηρίες και τις αντιπροσωπευτικές οργανώσεις τους, τη δυνατότητα να εμπλέκονται και να μετέχουν πλήρως στη διαδικασία παρακολούθησης της εφαρμογής της Σύμβασης.»

Με την τέταρτη παράγραφο τίθεται χρονικό πλαίσιο για την έκδοση του προεδρικού διατάγματος που προβλέπεται στο άρθρο 24 του ν.4443/2016 με σκοπό την επέκταση σε νέους τομείς (πέραν αυτών της εργασίας και απασχόλησης) της παρεχόμενης προστασίας απέναντι σε πλήθος διακρίσεων μεταξύ των οποίων και οι αναπηρίες – χρόνιες παθήσεις. Καθώς για την έκδοση του εν λόγω διατάγματος απαιτείται η σύμπραξη υπηρεσιών που ανήκουν σε διαφορετικά Υπουργεία, ο συντονισμός ανατίθεται στον Συντονιστικό Μηχανισμό του άρθρου 71 προκειμένου η όλη διαδικασία, συμπεριλαμβανομένης και της ευρείας διαδικασίας διαβούλευσης, να ολοκληρωθεί εντός του χρονικού διαστήματος των δώδεκα μηνών που έχει τεθεί ως απώτατο όριο.

Με την πέμπτη παράγραφο ρυθμίζεται η περίπτωση κατά την οποία γενικές ή ειδικές διατάξεις είναι αντίθετες ή ρυθμίζουν διαφορετικά – επί τα χείρω – σε σχέση με το περιεχόμενο των θεμάτων που ρυθμίζουν οι διατάξεις του παρόντος μέρους.

ΜΕΡΟΣ Ε'

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΝΟΜΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΜΕ ΤΗΝ ΕΠΩΝΥΜΙΑ «ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΩΝ ΕΛΛΑΔΑΣ» (ΣΚΛΕ)

Έδρα – Περιφερειακά Τμήματα

Προβλέπεται η λειτουργία του ΝΠΔΔ «ΣΚΛΕ» υπό την εποπτεία του Υπουργείου Εργασίας Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης με έδρα την Αθήνα, καθώς και η δυνατότητα ίδρυσης περιφερειακών τμημάτων.

Άρθρο 78

Ίδρυση Περιφερειακών Τμημάτων

Περιγράφεται ο τρόπος ίδρυσης, κατάργησης και συγχώνευσης των περιφερειακών τμημάτων του ΣΚΛΕ, καθώς και η επιχορήγησή τους από τον ΣΚΛΕ.

Άρθρο 79

Μέλη

Περιγράφονται τα μέλη του ΣΚΛΕ, που διακρίνονται σε τακτικά, επίτιμα, πάρεδρα και έκτακτα. Όλοι οι πτυχιούχοι Τμημάτων Κοινωνικής Εργασίας, καθώς και όσοι εγκαθίστανται στην Ελλάδα με βάση τις διατάξεις του κοινοτικού δικαίου για να ασκήσουν το επάγγελμα εγγράφονται υποχρεωτικώς στον ΣΚΛΕ.

Άρθρο 80

Εγγραφή – Συνδρομή

Καθορίζονται οι όροι και οι λεπτομέρειες της εγγραφής και των συνδρομών των μελών του ΣΚΛΕ.

Άρθρο 81

Πόροι

Ορίζονται οι οικονομικοί πόροι του ΣΚΛΕ και προσδιορίζεται ο τρόπος της οικονομικής διαχείρισης.

Άρθρο 82

Όργανα Διοίκησης

Προσδιορίζονται τα όργανα διοίκησης του ΣΚΛΕ και ο χρόνος της θητείας τους.

Άρθρο 83

Γενική Συνέλευση

Περιγράφεται η σύνθεση, οι αρμοδιότητες, ο τρόπος σύγκλησης και λήψης απόφασης της Γενικής Συνέλευσης.

Άρθρο 84

Ημερήσια Διάταξη Γενικής Συνέλευσης

Προσδιορίζεται το περιεχόμενο της Ημερήσιας Διάταξης της Γενικής Συνέλευσης.

Άρθρο 85

Διοικητικό Συμβούλιο ΣΚΛΕ

Περιγράφεται η σύνθεση, ο τρόπος συγκρότησης και σύγκλησης του Διοικητικού Συμβουλίου και τίθενται οι κανόνες απαρτίας.

Άρθρο 86

Αρμοδιότητες Διοικητικού Συμβουλίου

Περιγράφονται οι αρμοδιότητες του Διοικητικού Συμβουλίου, η περίπτωση αυτοδίκαιης έκπτωσης από την ιδιότητα του μέλους και η χορήγηση ειδικής άδειας απουσίας 15 ημερών για τα μέλη του προεδρείου, που είναι υπάλληλοι του δημόσιου τομέα.

Άρθρο 87

Αρμοδιότητες Προέδρου Διοικητικού Συμβουλίου

Προσδιορίζονται οι αρμοδιότητες του Προέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου.

Άρθρο 88

Αρμοδιότητες Αντιπροέδρου Α΄

Προσδιορίζονται οι αρμοδιότητες του Αντιπροέδρου Α΄ του Διοικητικού Συμβουλίου.

Άρθρο 89

Αρμοδιότητες Αντιπροέδρου Β΄

Προσδιορίζονται οι αρμοδιότητες του Αντιπροέδρου Β΄ του Διοικητικού Συμβουλίου.

Άρθρο 90

Αρμοδιότητες Γενικού Γραμματέα

Προσδιορίζονται οι αρμοδιότητες του Γενικού Γραμματέα του Διοικητικού Συμβουλίου.

Άρθρο 91

Αρμοδιότητες Ταμία

Προσδιορίζονται οι αρμοδιότητες του Ταμία του Διοικητικού Συμβουλίου.

Αρμοδιότητες Οργανωτικού Γραμματέα

Προσδιορίζονται οι αρμοδιότητες του Οργανωτικού Γραμματέα του Διοικητικού Συμβουλίου.

Άρθρο 93

Αρμοδιότητες Υπεύθυνου Διαδικτύου και Ηλεκτρονικών Εκδόσεων

Προσδιορίζονται οι αρμοδιότητες του Υπεύθυνου Διαδικτύου και Ηλεκτρονικών Εκδόσεων του Διοικητικού Συμβουλίου.

Άρθρο 94

Αρμοδιότητες Υπεύθυνου Δημοσίων Σχέσεων

Προσδιορίζονται οι αρμοδιότητες του Υπευθύνου Δημοσίων Σχέσεων του Διοικητικού Συμβουλίου.

Άρθρο 95

Αρμοδιότητες μελών ΔΣ

Προσδιορίζονται οι αρμοδιότητες των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου.

Άρθρο 96

Εξελεγκτική Επιτροπή

Προσδιορίζονται οι αρμοδιότητες της Εξελεγκτικής Επιτροπής, που εντοπίζονται στον οικονομικό έλεγχο και στον έλεγχο νομιμότητας.

Συνέλευση Προέδρων

Προσδιορίζεται η σύνθεση και οι αρμοδιότητες της Συνέλευσης των Προέδρων.

Άρθρο 98

Γενική Συνέλευση Περιφερειακού Τμήματος (ΠΤ)

Προσδιορίζεται η σύνθεση, ο τρόπος σύγκλησης και οι αρμοδιότητες της Γενικής Συνέλευσης του Περιφερειακού Τμήματος.

Άρθρο 99

Περιφερειακό Συμβούλιο

Περιγράφεται η σύνθεση, ο τρόπος συγκρότησης και σύγκλησης, οι αρμοδιότητες του Περιφερειακού Συμβουλίου και τίθενται οι κανόνες απαρτίας.

Άρθρο 100

Αρμοδιότητες Προέδρου Περιφερειακού Συμβουλίου

Προσδιορίζονται οι αρμοδιότητες του Προέδρου του Περιφερειακού Συμβουλίου.

Άρθρο 101

Αρμοδιότητες Γενικού Γραμματέα Περιφερειακού Συμβουλίου

Προσδιορίζονται οι αρμοδιότητες του Γενικού Γραμματέα του Περιφερειακού Συμβουλίου.

Αρμοδιότητες Ταμία Περιφερειακού Συμβουλίου

Προσδιορίζονται οι αρμοδιότητες του Ταμία του Περιφερειακού Συμβουλίου.

Άρθρο 103

Επιτροπές - Τομείς κατά ειδικότητα

Προβλέπεται η δυνατότητα σύστασης επιτροπών από το Διοικητικό Συμβούλιο και τα Περιφερειακά Συμβούλια για την διερεύνηση ειδικών ζητημάτων.

Άρθρο 104

Εκλογική Διαδικασία

Περιγράφεται η εκλογική διαδικασία για την ανάδειξη των αιρετών οργάνων διοίκησης του ΣΚΛΕ, με την καθιέρωση του συστήματος της απλής αναλογικής.

Άρθρο 105

Πειθαρχικά Συμβούλια

Περιγράφεται η σύνθεση και οι αρμοδιότητες του Πρωτοβάθμιου και του Δευτεροβάθμιου Πειθαρχικού Συμβουλίου.

Άρθρο 106

Πειθαρχικά Παραπτώματα

Ενεργείται ενδεικτική απαρίθμηση των πειθαρχικών παραπτωμάτων των μελών του ΣΚΛΕ.

Πειθαρχικές ποινές

Ενεργείται περιοριστική απαρίθμηση των πειθαρχικών ποινών που δύνανται να επιβληθούν στα μέλη του ΣΚΛΕ.

Άρθρο 108

Παραγραφή πειθαρχικών παραπτωμάτων

Τίθενται οι κανόνες της παραγραφής των πειθαρχικών παραπτωμάτων των μελών του ΣΚΛΕ.

Άρθρο 109

Πειθαρχική διαδικασία

Περιγράφεται ο τρόπος κίνησης της πειθαρχικής διαδικασίας, η υποχρέωση κλήσης σε απολογία του πειθαρχικώς διωκομένου, η ανάγκη παράθεσης αιτιολογίας στην πειθαρχική απόφαση, ενώ προσδιορίζονται οι απαιτούμενες κοινοποιήσεις.

Άρθρο 110

Δευτεροβάθμιο Πειθαρχικό Συμβούλιο

Περιγράφεται η διαδικασία ενώπιον του Δευτεροβάθμιου Πειθαρχικού Συμβουλίου.

Άρθρο 111

Αίτηση εξαίρεσης μελών Πειθαρχικού Συμβουλίου

Ορίζονται οι προϋποθέσεις και η διαδικασία εξαίρεσης μελών του Πειθαρχικού Συμβουλίου, εφόσον συντρέχει νόμιμος λόγος.

Άσκηση του επαγγέλματος του κοινωνικού λειτουργού

Επαναλαμβάνεται η υποχρεωτικότητα της εγγραφής όλων των Κοινωνικών Λειτουργών στον ΣΚΛΕ. Η εγγραφή αυτή αποτελεί προϋπόθεση για την έκδοση της άδειας / βεβαίωσης άσκησης του επαγγέλματος του Κοινωνικού Λειτουργού, ενώ δίδεται προθεσμία έξι μηνών για την εγγραφή όλων των υπόχρεων στον ΣΚΛΕ.

Άρθρο 113

Σφραγίδα ΣΚΛΕ

Προσδιορίζεται η σφραγίδα του ΣΚΛΕ και αντίστοιχα η σφραγίδα των Περιφερειακών Τμημάτων.

Άρθρο 114

Προσωρινή Διοικούσα Επιτροπή

Μεταβατικά και μέχρι την ανάδειξη των οργάνων διοίκησης του Π.Σ.Ε., προβλέπεται Προσωρινή Διοικούσα Επιτροπή, η οποία ορίζεται με απόφαση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και η οποία υποχρεούται να επιμεληθεί των διαδικασιών για την ανάδειξη των οργάνων του Συλλόγου. Η Επιτροπή έχει 13 μέλη, που ορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης μετά από πρόταση του σωματείου «Σύνδεσμος Κοινωνικών Λειτουργών Ελλάδος».

Άρθρο 115

Κώδικας Δεοντολογίας των Κοινωνικών Λειτουργών

Περιγράφεται ο τρόπος έκδοσης κώδικα δεοντολογίας των κοινωνικών λειτουργών, το περιεχόμενο του οποίου δεσμεύει όλους όσους ασκούν το επάγγελμα.

Άρθρο 116

Θέσεις προσωπικού

Η παρούσα διάταξη αναφέρεται στον τρόπο σύστασης των αναγκαίων για τη λειτουργία του Π.Σ.Ε. οργανικών θέσεων προσωπικού του, στα απαιτούμενα προσόντα των υπαλλήλων, τις αρμοδιότητες και τον τρόπο καταβολής των αποδοχών τους.

Άρθρο 117

Καταργούμενες διατάξεις

Προβλέπεται η κατάργηση διατάξεων του άρθρου 111 του ν. 4387/2016, προκειμένου να μην καταλείπονται ερμηνευτικά και νοηματικά κενά γύρω από την σύσταση του ΝΠΔΔ ΣΚΛΕ.

Άρθρο 118

Έναρξη ισχύος

Προβλέπεται ότι η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός αν άλλως ορίζεται στις επιμέρους διατάξεις.

Αθήνα 21.0 2.2017

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

Εσωτερικών

Παναγιώτης Σκουρλέτης

Οικονομίας και Ανάπτυξης

Δημήτριος Παπαδημητρίου

Ψηφιακής Πολιτικής, Τηλεπιγοιγωνιών και Ενημέρωσης

Ντκολαος Παππάς

Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης

Ευτυχία Αχτσιόγλου

Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

Theips N. Kon

Σταύρος Κοντονής

Οικονομικών

Ευκλείδης Τσακαλώτος

Υγείας

Ανδρέας Α θός

102

Διοικητικής Ανασυγκρότησης Όλγα Γεροβασίλη Επικρατείας Χριστόφορος Βερναρδάκης ΟΙ ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΕΣ ΥΠΟΥΡΓΟΙ Εργασίας, Κοινωνικής Ασβάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης Θεανώ Φωτίου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης Ουρανία Αντωνοπούλου Οικονομικών Γεώργιος Χουλιαράκης YVELOUS Παύλφς Πολ Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης Αναστάσιος Πετρόπουλος 103